

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SREDIŠNJA BOSNA/SREDNJOBOSANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA
HRVATSKI JEZIK
ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

Travnik, lipanj 2025.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SREDIŠNJA BOSNA/SREDNJOBOSANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA

HRVATSKI JEZIK

ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

Travnik, lipanj 2025.

Kurikulum nastavnog predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije

Koordinator Jezično-komunikacijskog područja:
dr. sc. Jelena Jurčić, doc.

Voditelj predmetne Radne skupine:
Lucija Mikulić, prof.

Radna skupina za izradu predmetnog kurikulumu:

Draženska Penavić
Mara Kožul
Sanela Popović
Stjepana Kesten
Lidija Jerković
Nives Panić
Dijana Mikulić
Jasna Ćorić
Branka Bojčetić
Ivana Rosić
Ana Kordić
Marija Marinčić
Ružica Živković

Stručni tim za razvijanje, prilagodbu i inoviranje predmetnih kurikulumu i njihovu primjenu u osnovnim i srednjim školama na području Kantona Središnja Bosna u kojima se nastavni proces realizira na hrvatskom jeziku

Ivica Augustinović, voditelj stručnog tima
Ivana Perić, voditelj radne skupine za srednje škole
Anita Avram, voditelj radne skupine za osnovne škole
Ivan Ćosić, član
Iva Stanić, administrator online platforme

Recenzenti:

dr. sc. Ivona Baković, doc.
prof. dr. sc. Katica Krešić

SADRŽAJ

A/ OPIS PREDMETA	4
B/ CILJEVI UČENJA I PODUČAVANJA PREDMETA	6
C/ PREDMETNO PODRUČJE KURIKULUMA	7
D/ ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	9
<i>1. razred /136 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>9</i>
<i>2. razred /175 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>17</i>
<i>3. razred /175 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>25</i>
<i>4. razred /175 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>33</i>
<i>5. razred/ 175 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>40</i>
<i>6. razred /175 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>47</i>
<i>7. razred /175 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>55</i>
<i>8. razred /140 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>64</i>
<i>9. razred /132 nastavnih sati godišnje/</i>	<i>73</i>
<i>1. razred gimnazije/140 nastavnih sati godišnje /</i>	<i>81</i>
<i>2. razred gimnazije/140 nastavnih sati godišnje /</i>	<i>90</i>
<i>3. razred gimnazije/140 nastavnih sati godišnje /</i>	<i>99</i>
<i>4. razred gimnazije/120 nastavnih sati godišnje /</i>	<i>109</i>
E/ UČENJE I PODUČAVANJE	120
F/VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE	123

A/ OPIS PREDMETA

Hrvatski jezik je materinski jezik Hrvata te jedan od tri službena jezika u Bosni i Hercegovini. Osposobljenost učenika za komunikaciju na hrvatskom standardnom jeziku ključna je za učenje svih nastavnih predmeta. Povezujući organski idiom i hrvatski standardni jezik, učenici stječu komunikacijsko-jezične vještine te osnove čitalačke, medijske, informacijske i međukulturne pismenosti. Svrha učenja i podučavanja predmeta Hrvatski jezik jest osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje hrvatskim standardnim jezikom, odnosno usvajanje znanja o jeziku kao sustavu. Čitanje i upoznavanje književnosti učeniku omogućuje stjecanje književnog znanja, književne kulture, slobodno izražavanje misli, osjećaja i stavova, a čitanjem hrvatske književnosti spoznaje vlastiti jezično-kulturni i nacionalni identitet.

Izučavanjem predmeta učenik razvija stav o nužnosti upotrebe hrvatskog standardnog jezika i pravila kulturne komunikacije, pri čemu se naglašava i potreba očuvanja hrvatskih dijalekata i govora. Omogućuje mu se razumijevanje i prevladavanje kulturnih i jezičnih stereotipa, potiče ga se na poštovanje i uvažavanje jezika drugih naroda u BiH. Književnost za učenika nije samo izvor znanja, već i izvor iskustava te spoznaje o sebi i svijetu oko sebe, spoznaje o vrijednostima čovječanstva. Osobito je važno poticati učenika na literarno i estetsko čitanje književnih tekstova kako bi se razvili u cjeloživotne čitatelje i ljubitelje umjetnosti riječi.

Podučavanjem predmeta Hrvatski jezik na svim razinama obrazovanja ostvaruju se ciljevi određeni *Zakonom o osnovnom školstvu (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj: 11/01 i 17/04)* i *Zakonom o srednjem školstvu (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj: 11/01, 17/04 i 15/12)* te se učenici osposobljavaju za cjeloživotno učenje u suvremenom svijetu.

Učenje i podučavanje Hrvatskog jezika potiče i osigurava kod učenika sposobnost komunikacije na materinskom jeziku i međukulturne komunikacije, sposobnost kulture izražavanja, kreativnost i potrebu za istraživanjem, osjećaj za estetske vrijednosti, preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje, sposobnost kritičkog i logičkog razmišljanja te sigurno korištenje informacijsko-komunikacijske tehnologije, što doprinosi njegovom cjelovitom razvoju, uspješnom školovanju, cjeloživotnom učenju te kritičkom odnosu prema nizu pojava u društvu i poslovnom svijetu.

Učenik ovladava temeljnim jezičnim vještinama slušanja, govorenja, čitanja i pisanja koje se ostvaruju njihovim međudjelovanjem te primanjem, razumijevanjem, vrednovanjem i stvaranjem različitih govornih i pisanih tekstova svjesnom primjenom komunikacijskih strategija. Učenik se osposobljava za učinkovito usmeno i pismeno izražavanje poštujući norme hrvatskog standardnog jezika i pravila kulturne komunikacije.

Podučavanje predmeta Hrvatski jezik doprinosi osobnom razvoju učenika i razvoju njegovih socijalnih vještina, poželjnih oblika ponašanja učenika kao pojedinca i aktivnog člana društva. Slušanjem, odnosno čitanjem različitih vrsta tekstova iz različitih izvora učenik razvija znanja,

vještine i stavove koji mu omogućuju da pretvori ideje u aktivnosti. Odgovornim i stvaralačkim korištenjem informacijskih i komunikacijskih tehnologija u nastavi Hrvatskog jezika učenika se potiče na cjeloživotno učenje u suvremenom svijetu.

Hrvatski jezik se podučava kao obvezan predmet na svim odgojno-obrazovnim razinama, odnosno u svim razredima osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

Hrvatski jezik pripada jezično-komunikacijskom području sa stranim jezicima s kojima je usko povezan, budući da je poznavanje materinskog jezika važan preduvjet za učenje stranih jezika. Predmet je povezan i s predmetima društveno-humanističkog područja, a osobito s nastavom Povijesti, budući da povijesna zbivanja izravno utječu na razvoj jezika. Izučavanje kulturno-povijesnih razdoblja poveznica je s predmetima iz umjetničkog područja.

Primjenom suvremenih koncepcija učenja i podučavanja učenika se stavlja u središte pozornosti, nastavni proces prilagođen je njegovim interesima, potrebama i sposobnostima te ga se potiče na samoaktivnost i na interakciju s drugima u procesu učenja. Nastava Hrvatskog jezika osposobljava učenika za cjeloživotno učenje te postupno preuzimanje brige i odgovornosti za vlastiti razvoj i život u suvremenom društvu.

B/ CILJEVI UČENJA I PODUČAVANJA PREDMETA

Ciljevi su opća i najšire određena očekivanja o tome što će kao rezultat učenja i podučavanja predmeta učenik znati moći učiniti, te kakve će stavove razviti. Izvode se iz svrhe učenja i podučavanja predmeta, a na osnovu njih se određuju odgojno-obrazovni ishodi.

1. Osposobiti učenika za primjenu temeljnih jezično-komunikacijskih vještina čitanja, pisanja, slušanja i govorenja te njihovog međudjelovanja, primjenu znanja o hrvatskom standardnom jeziku i znanja o hrvatskom jeziku kao sustavu.
2. Osposobiti učenika za stvaranje govorenih i pisanih tekstova različitih oblika, sadržaja, funkcionalnih stilova, strukture i namjene u osobne i javne svrhe te bogaćenje rječnika.
3. Razvijati kod učenika sposobnosti izražavanja i prenošenja misli, informacija, osjećaja i stavova na materinskom jeziku u različitim komunikacijskim situacijama, putem različitih medija i u različite svrhe.
4. Poticati učenika na razvijanje čitalačke pismenosti, čitalačke kulture i čitalačkih navika čitanjem i interpretiranjem književnih tekstova (različitih sadržaja i struktura) na temelju stečenog znanja o književnosti i osobnog čitateljskog iskustva; razvijanje kritičkog mišljenja, izgradnju vlastitog svjetonazora i njegovanje moralnih vrijednosti na temelju refleksije o sebi i drugima te poticati razvoj literarnog/čitalačkog ukusa.
5. Postići kod učenika informacijsku, medijsku i međukulturnu pismenost prikupljanjem informacija iz različitih izvora; poticati ga na kritičko promišljanje o pročitanoj, na odgovorno korištenje informacijama te preuzimanje odgovornosti za vlastiti govoreni i pisani izričaj.
6. Razvijati kod učenika vlastiti jezično-kulturni identitet, jačati nacionalni identitet i pripadnost svom narodu upoznavanjem i njegovanjem kulturno-povijesne baštine Hrvata; poticati ga na poštovanje jezično-kulturnog identiteta i vrijednosti drugih naroda u BiH.

C/ PREDMETNO PODRUČJE KURIKULUMA

A / Jezik i komunikacija

U okviru predmetnog područja *Jezik i komunikacija* poseban se naglasak stavlja na ovladavanje temeljnim jezičnim vještinama slušanja, govorenja, čitanja i pisanja odnosno na osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje hrvatskim standardnim jezikom. Usvajanjem znanja o jeziku kao sustavu, koji kroz integraciju svojih dijelova dovodi do razvoja kulture izražavanja, u prvom redu djeluje se na sposobnost komunikacije na materinskom jeziku i međukulturne komunikacije.

Predmetno područje Jezik i komunikacija podrazumijeva ovladavanje i primjenu gramatičkih, pravopisnih, pravogovornih, leksičkih i stilističkih pravila u cilju čitanja, pisanja, analiziranja i interpretacije različitih tekstova kao i razumijevanje konteksta, odnosno značenjskih nijansi. Ovo predmetno područje također utječe na razvijanje učenikovih stavova o nužnosti upotrebe hrvatskog standardnog jezika, ali i potrebe očuvanja hrvatskih dijalekata i govora koji su od posebne važnosti za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Zastupljenost predmetnog područja Jezik i komunikacija zauzima od 50 do 60 % ovisno o godini učenja i podučavanja.

B / Književnost i stvaralaštvo

Predmetno područje *Književnost i stvaralaštvo* doprinosi osobnom razvoju učenika, razvijanju poželjnih oblika ponašanja i kao pojedinca i kao aktivnog člana društva.

Podučavanjem kroz ovo predmetno područje se nastoji djelovati na učenika kako bi mu se omogućilo ne samo stjecanje književne kulture i znanja, već kako bi ga se potaknulo na slobodno izražavanje misli i osjećaja, izricanje stavova, preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje te razvijanje sposobnosti kritičkog razmišljanja i prosuđivanja. Analizirajući uzročno-posljedične veze kroz nastavu književnosti učenika se potiče na povezivanje sadržaja književnih tekstova i djela sa svakodnevnim i učeniku bliskim situacijama. Stoga je potrebno poticati kod učenika kulturu čitanja uvažavajući, koliko to nastavni sadržaj dopušta, njegov čitateljski ukus. Čitanjem tekstova iz različitih izvora, učenik razvija vještine, znanja i stavove koji mu omogućuju pretvaranje ideja u aktivnosti.

Kroz dio koji se odnosi na stvaralaštvo, učenika je potrebno motivirati na stvaralačko, kreativno izražavanje u različitim formama pri tom cijeneći njegovu samostalnost, kreativnost, njegove mogućnosti te, u ovom slučaju, poštujući njegovu pjesničku slobodu.

Zastupljenost predmetnog područja Književnost i stvaralaštvo zauzima od 30 do 40 %, ovisno o godini učenja i podučavanja.

C / Kultura i mediji

Kultura i mediji je predmetno područje koje obuhvaća najmanji dio nastave Hrvatskog jezika, ali sadržaj ovog dijela je itekako važan. Naime, ono podrazumijeva analizu i primjenu informacija iz različitih izvora poštujući tuđe vlasništvo, odnosno autorska prava. U današnjem svijetu je potreba biti informacijski, medijski i digitalno pismena osoba te sigurno, kreativno i kritički primjenjivati informacije kako bi se podigla svijest učenika i potaknula ga na cjeloživotno učenje.

Kroz ovo se predmetno područje također nastoji utjecati na izgrađivanje vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta, ali i upoznavanje drugih kultura i vrijednosti te uvidjeti kako kultura ima veliku ulogu u oblikovanju identiteta učenika i razvijanje njegovih stavova.

Zastupljenost predmetnog područja Kultura i mediji u učenju i podučavanju zauzima 10 %.

D/ ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI

OSNOVNA ŠKOLA

1. razred / 136 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.1. Učenik komunicira s različitim sugovornicima izražavajući svoje potrebe, misli i osjećaje.	- spontano komunicira u cilju sporazumijevanja s različitim sugovornicima - imenuje bića, stvari/predmete iz neposrednog okružja - opisuje osobe, situacije i događaje iz svog okružja - izražava vlastite potrebe, misli i osjećaje jasnim izrazima i rečenicama - odgovara na pitanja kratkim odgovorima ili potpunim rečenicama prema uputama razgovara i prati razgovor u paru/skupini uvažavajući sugovornika (naizmjenično pričanje) - koristi riječi: molim, izvoli, hvala, oprost.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.3</u>
Ključni sadržaji	
- pričanje - razgovor - opis - pitanja i odgovori - cjelovite rečenice - pozdravljanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Organizirati različite jezične aktivnosti kroz igru kojima se učenik potiče na komunikaciju. U pripremnom razdoblju prvoga razreda posebnu pažnju obratiti na uočavanje govornih sposobnosti i razvijenost govora radi utvrđivanja predznanja svakog učenika s ciljem individualiziranog pristupa. Poticati učenike na izražavanje misli i osjećaja, iskazivanje potreba. Provoditi vježbe promatranja, slušanja i govorenja (imenovanja bića, pojava, predmeta u okruženju te njihov opis u skladu s jezičnim mogućnostima učenika). Poticati učenike na primjenu komunikacijskog bontona. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.2. Učenik jasno i točno izgovara riječi i rečenice nakon slušanja kratkog jednostavnog teksta.	- sluša kraće tekstove primjerene uzrastu - postavlja pitanja o slušanom tekstu - odgovara na postavljena pitanja o slušanom tekstu - postupa prema jednostavnoj govornoj uputi pokazujući njezino razumijevanje.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.3.1 JZK-3.2.1 JZK-3.1.1</u>

Ključni sadržaji
• kratki tekstovi (prozni, poetski) primjereni jezičnom razvoju i uzrastu, zvučni zapisi književnih tekstova • reklame, radijske emisije, govorni tekst • slušanje, pitanja i odgovori • izgovor - glas, riječ, rečenica.
Preporuke za ostvarenje ishoda
Odabrati jednostavne tekstove s obzirom na rječnik, sadržaj i ustroj teksta koji će se usložnjavati u skladu s napretkom učenika. U pripremnom razdoblju, nastava se temelji na slušanju i govorenju, djelatnostima koje su temelj za učenje čitanja i pisanja. Potrebno je kod učenika razvijati različite oblike slušanja – slušanje u cilju primanja i razumijevanja poruke, razvoj kulture slušanja sugovornika, razvoj slušanja radi usvajanja rječnika. Poticati učenike na postavljanje pitanja i odgovaranje na postavljena pitanja nakon slušanja te poticati na govor o slušanom sadržaju. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.3. Učenik čita riječi, rečenice i tekstove primjerene uzrastu napisane školskim formalnim pismom.	• razlikuje slova od drugih znakova • globalno čita (spaja sliku riječi, izgovara njezina značenja) • čita rečenicu složenu od sličica i riječi koje se javljaju u istom ili sličnom obliku • povezuje slovo i glas • povezuje glasove i slova u slogove, slogove u cjelovitu riječ, a riječi u rečenicu • čita riječi, rečenice i kratke tekstove primjereno početnom opismenjavanju • postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u svezi s pročitanim tekstom.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-3.1.1
Ključni sadržaji	
• globalno čitanje - riječ, slika • globalno čitanje - smisao pročitanih skupova riječi i rečenica • slovo, glas, slog, riječ, rečenica, čitanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Provoditi vježbe za razvoj vještina čitanja u pripremnom razdoblju za početno čitanje i pisanje. Utvrđiti predznanje učenika u cilju individualiziranog pristupa u podučavanju početnog čitanja i pisanja. U početnom čitanju i pisanju globalno čitanje je primarna metoda koja se postupno zamjenjuje analitičko-sintetičkom metodom za razvijanje vještine čitanja. Razvijati vještinu abecednoga načela (pamćenje oblika slova, povezanost glasa i pripadajućeg slova) te naglašavati smisao napisane riječi. Podučiti učenike tehnikama čitanja (dekodiranje velikih i malih tiskanih slova, cjelovito čitanje riječi uz pravilan izgovor glasova, čitanje rečenica i razumijevanje pročitano). Usmjeravati pozornost učenika na otkrivanje smisla pročitane rečenice i kratkog teksta. U procesu početnog opismenjavanja usmjeriti pozornost na tečno čitanje, ne na brzinu čitanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.4. Učenik piše slova, riječi i kratke rečenice velikim slovima školskog formalnog pisma.	• povezuje izgovoreni glas s napisanim slovom • piše velika slova školskog formalnog pisma • prepisuje/piše riječi i kratke rečenice • piše rečenični znak na kraju rečenice • pravi razmak između riječi u prepisivanju/pisanju.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.2
Ključni sadržaji	
• glas, slovo, • slovarica, slika - riječ • velika slova školskog formalnog pisma • riječ, rečenica • rečenični znak (točka, upitnik, uskličnik) • pisanje • kratki tekst	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preduvjet za podučavanje i učenje pisanja je prepoznavanje glasova i njihovo povezivanje u riječ kao i primjena abecednog načela (zamjena glasa slovom). Učitelj najprije provodi grafomotoričke vježbe bez pisanja teksta u pripremnom razdoblju prvoga razreda (organizirati aktivnosti i igre kojima učenici razvijaju finu motoriku). Preporučuje se izrada metodičkih artefakata (oblikovanje slova različitim materijalima). Učenici vježbaju povlačenje crta pisaljkom u slobodnom prostoru, a zatim u crtovlju (u pripremnom razdoblju povlačenje crta prema uzorku; u razdoblju početnog pisanja do uzorka slova).	

Učitelj upućuje učenike na pravilno držanje tijela, položaj ruke i smještaj pisaljke među prstima radi čvrstoće i sigurnosti u pisanju, slobodnog kretanja ruke po papiru i vidljivosti napisanoga. Posebnu pozornost obratiti na učenike kojima ne odgovara propisani način držanja pisaljke zbog anatomske posebnosti.

Učenici pišu riječi i rečenice velikim slovima školskog formalnog pisma.

Mala slova služe za čitanje te se ne preporučuje pisanje i prepisivanje rečenica ili tekstova (malim slovima može se zapisati rečenica ili dvije koje se sastoje od dvije ili tri riječi).

U vježbama pisanja i prepisivanja posebno obratiti pažnju na broj riječi u rečenici i broj rečenica; u početnom učenju čitanja i pisanja najprije se pišu slova, skupine obrađenih slova, riječi, a zatim jednostavne rečenice od dvije ili tri riječi; u završnom razdoblju prvog razreda učenici mogu pisati/prepisivati do pet rečenica.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgajno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.5. Učenik koristi riječi, sintagme i rečenice točno i razumljivo u svakodnevnoj komunikacijskoj situaciji.	- otkriva značenje novih riječi kroz igru - upotrebljava riječi poznatoga značenja u stvaranju sintagmi i rečenica - koristi kontekst rečenice za prepoznavanje riječi ili izraza - traži objašnjenje za značenje nepoznatih, manje poznatih ili višeznačnih riječi i izraza - koristi riječi i izraze usvojene kroz razgovor, slušanje ili čitanje teksta.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-2.3.1 JZK-1.3.3

Ključni sadržaji

- književni tekstovi (prozni, poetski)
- slikovnica
- kratki igrokaz
- priča u nizu slika
- kratki informativni tekst,
- riječi (značenje, preneseno značenje), sintagme, rečenice
- slušanje, čitanje, razgovor.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Razvijati aktivan rječnik učenika i obogaćivati ga u skladu s jezičnim razvojem i uzrastom.

Poticati učenike na aktivno sudjelovanje nakon slušanja ili čitanja teksta (postavljanje pitanja, traženje pojašnjenja). Vodenim razgovorom poticati učenika na oblikovanje smisla/ značenja riječi.

U izboru tekstova poštivati princip primjerenosti.

Ovaj ishod se odnosi najprije na usvajanje rječnika nakon slušanja čitanog teksta i govornu komunikaciju, a tijekom završne faze čitanja i pisanja prenosi se na učenikovo samostalno čitanje te primjenu riječi u sklopu aktivnog rječnika učenika u govoru.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgajno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.6. Učenik razlikuje mjesni govor i hrvatski standardni jezik.	- upotrebljava riječi primjereno komunikacijskoj situaciji - zamjenjuje riječi mjesnoga govora s riječima hrvatskog standardnog jezika i obrnuto.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-5.2.3

Ključni sadržaji

- riječi
- mjesni/zavičajni govor
- hrvatski standardni jezik
- čitanje, slušanje

• pitanja i odgovori.	
Postupno uvoditi učenike u primjenu hrvatskog standardnog jezika; učenici slušaju govor učitelja, čitanje književnih tekstova i postupno uočavaju razlike u izgovoru nekih riječi (poznate, često rabljene riječi iz mjesnoga govora – more/može, htjeo/htio,...). U pripremnom razdoblju, učenik se izražava mjesnim/zavičajnim govorom u kojem se osjeća sigurno i slobodno (načelo zavičajnosti). Treba njegovati mjesni/zavičajni govor učenika usporedno s razvojem jezično-komunikacijskih sposobnosti u cilju postupnog ovladavanja hrvatskim standardnim jezikom. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.7. Učenik provodi glasovnu analizu i sintezu riječi.	• prepoznaje glasovnu konstrukciju riječi • prepoznaje poziciju glasa (inicijalna, medijalna i finalna pozicija) • pravilno izgovara glasove i riječi primjereno početnom opismenjavanju.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.3.1 JZK-3.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• kratki tekstovi: pjesmice, brojalice, brzalice • glas, slovo, slika - riječ.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U pripremnom razdoblju prvog razreda učitelj utvrđuje glasovnu osjetljivost kod učenika na jednostavnim primjerima riječi bliskih učeniku (mama, tata, učenikovo ime). Glasovne vježbe provoditi postupno, od lakših zahtjeva ka težim (učenik imenuje prvi glas u riječi, zatim uočava zadnji glas pa tek onda središnji glasovi u riječi; igre rime; igre aliteracije). Vježbe glasovne analize i sinteze provoditi najprije na jednosložnim, a zatim na dvosložnim, trosložnim i višesložnim riječima, ovisno o mogućnostima učenika. Provoditi glasovne vježbe (glasovnu analizu i sintezu, dodavanje i oduzimanje glasova, umetanje glasova) i vježbe primjene abecednog načela (šifriranje, dešifriranje) do automatizacije. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUCJE: B/ Književnost i stvaralaštvo

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.1. Učenik iskazuje doživljaj slušanog/pročitano književnog teksta povezujući ga s osobnim iskustvom.	• izražava misli i osjećaje nakon slušanog/pročitano teksta • izražava vlastiti stav o ponašanju i postupcima likova • uspoređuje događaje i postupke likova iz teksta s primjerima iz svog okruženja • izražava doživljaj situacije, postupka/ponašanja lika pokretom i riječima • crtežom predstavlja glavni lik/likove, događaje, mjesta radnje.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1 JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• priča • pjesma • priča u nizu slika • bajka • basna • slikovnica kratki igrokaz.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Potrebno je planirati vrijeme za svakodnevno čitanje tekstova; čitati tekstove naglas svim učenicima; učenici slušaju čitanje tekstova ili samostalno čitaju (ovisno o razdoblju učenja i podučavanja čitanja i pisanja - pripremno, početno ili završno). Organizirati aktivnosti čitanja u manjim skupinama, u paru ili samostalno, naglas, u sebi, zorno. Tekstovi moraju biti primjereni učenikovim spoznajnim mogućnostima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.2. Učenik analizira tekst nakon slušanja/čitanja.	• sluša/čita književni tekst • postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u vezi s tekstom • povezuje dio/dijelove priče i sliku/slike koje ilustriraju segmente priče • prepričava priču svojim riječima uz poticaj i bez poticaja • navodi i opisuje događaje i likove iz teksta • koristi riječi i izraze koji označuju prostorne i vremenske odnose • razlikuje izmišljene likove i događaje u pričama, bajkama i pjesmama od stvarno mogućih.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• priča • pjesma • priča u nizu slika • bajka, basna • slikovnica • kratki igrokaz • stvarni i nestvarni događaji • likovi • slušanje, čitanje, razgovor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pri izboru tekstova za slušanje/čitanje obratiti pozornost na recepcijske i spoznajne mogućnosti učenika i razdoblje podučavanja/učenja u prvom razredu (pripremno, početno ili završno), raznolika žanrovska i tematska zastupljenost tekstova. Primjenjivati funkcionalne strategije za poticanje čitalačke motivacije kod učenika i razvijati navike čitanja; učenici trebaju postupno ovladati strategijom čitanja u cilju razumijevanja pročitano g teksta (radnja, likovi, odnosi likova i njihovi postupci koji se mogu povezati i usporediti s događajima u stvarnom životu). Preporučeno je provođenje svakodnevnih vježbi čitanja u skladu s razdobljem početnog opismenjavanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.3. Učenik sluša/čita književni tekst prema preporuci ili prema vlastitom interesu.	• sluša/čita preporučene književne tekstove • sluša/čita tekstove prema vlastitom izboru • objašnjava svoj izbor slikovnice/priče pjesme • predlaže slikovnice, sadržaje za čitanje • otkriva nove naslove/sadržaje za čitanje.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-3.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• slikovnica • priča • pjesma • kratki igrokaz • slušanje, čitanje, razgovor.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Tekstovi trebaju biti žanrovski i tematski različiti, pažljivo odabrani s obzirom na uzrast učenika i u skladu s jezičnim razvojem; učitelj preporučuje književne tekstove za čitanje primjerene uzrastu učenika. Poticati čitateljske navike kod učenika koje su temelj razvoja kritičkog mišljenja. Učeniku je važno dopustiti mogućnost vlastitog izbora tekstova za čitanje radi razvoja unutarnje motivacije. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.	- stvara vlastite uratke (ilustracija stihova, strofa, prikaz događaja i likova samostalnim izborom likovno-tehničkih sredstava) - recitira, izvodi pjesmicu (izmišljanje melodije, improvizacija) - odabire vlastiti pristup temi koja ga interesira - osmišljava, mijenja sadržaj priče originalnim/maštovitim rješenjima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
- književni tekst - stvaralačko izražavanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Potrebno je omogućiti učenicima različite načine stvaralačkog izražavanja te uočavati i pratiti potencijalnu darovitost kod učenika. Učitelj treba podržavati i cijeniti samostalnost i mogućnosti svakog učenika. Omogućiti organizacijski oblik rada koji najbolje odgovara učenicima kako bi izrazili svoju kreativnost. Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.1. Učenik sluša/čita kraći tekst u skladu s jezičnim razvojem izdvajajući informacije prema uputama.	- razlikuje naslovnu stranicu udžbenika, slikovnice ili dječjeg časopisa od zadnje stranice - koristi riječi i izraze usvojene kroz razgovor nakon slušanja/čitanja teksta - izražava osobni stav o primljenoj informaciji iz slušanog/čitano teksta - izdvaja informacije iz teksta prema zadanim uputama - sudjeluje u tumačenju nepoznatih ili manje poznatih riječi - koristi nove riječi u točnom značenju i odgovarajućem kontekstu - crtežom i riječima izražava o čemu tekst govori
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-2.3.3 JZK-1.2.1</u>
Ključni sadržaji	
- tiskani mediji - udžbenik - slikovnica - dječji časopis.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Postupno upoznavati učenike s različitim kratkim tekstovima koji su zanimljivi i poticajni, jednostavnog tematskog sadržaja; pri izboru tekstova treba poštivati načelo primjerenosti. U pripremnom razdoblju prvoga razreda kao i tijekom procesa podučavanja čitanja i pisanja, učitelj čita tekst učenicima, potiče ih na aktivno sudjelovanje nakon čitanja (izražavanje doživljaja, razgovor, otkrivanje značenja nepoznatih riječi, stvaralački oblici izražavanja primjereni uzrastu i jezičnom razvoju).	

U završnom razdoblju prvoga razreda učenik može samostalno čitati kratke književne i zabavno-poučne tekstove te prema smjernicama pronalaziti podatke u tekstu.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.2. Učenik prepoznaje medijske sadržaje primjerene uzrastu i osobnom interesu.	• sluša i gleda zabavne i poučne medijske sadržaje za djecu (zabavne, obrazovne radijske i televizijske emisije, kazališne predstave) • sluša čitanje/čita kraće tekstove iz dječjih časopisa • razgovara o slušanim/pročitanim/gledanim medijskim sadržajima za djecu.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-5.1.1

Ključni sadržaji
• elektronički mediji • tiskani mediji, • animirani film • predstava.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Ovaj ishod upućuje na izvedive aktivnosti s obzirom na dostupnost digitalnih sadržaja učenicima.

Osposobiti učenike za recepciju kazališne predstave, animiranog filma te ostalih zabavnih i obrazovnih medijskih sadržaja namijenjenih djeci u skladu s uzrastom.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.3. Učenik posjećuje i prati kulturne događaje primjerene uzrastu.	• upoznaje se s prostorom knjižnice (školske, gradske) • posjećuje i prati kulturne događaje primjerene uzrastu • razgovara s vršnjacima i odraslima o kulturnom događaju • izražava vlastiti doživljaj kulturnog događaja crtežom, govorom, pokretom i pjevanjem.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-5.1.1

Ključni sadržaji
• knjižnica • lutkarska predstava • kazališna predstava • susreti s književnicima (u školi, knjižnici).

Preporuke za ostvarenje ishoda

Važno je poticati osobni razvoj učenika i njihovo uključivanje u kulturni i društveni život zajednice.

Treba uzeti u obzir specifičnosti, posebnosti učenikovog okruženja - fizičkog i socijalnog (mjesto školovanja, mjesto stanovanja, organizacijske mogućnosti lokalne zajednice, ponuda društveno-kulturnih sadržaja).

Ovaj ishod se može povezati s ishodima ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

OSNOVNA ŠKOLA

2. razred /175 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.1 Učenik razgovara u skladu s temom iz svakodnevnog života izražavajući svoje misli, potrebe i osjećaje.	• izražava vlastite misli, potrebe i osjećaje razumljivim riječima i rečenicama • sudjeluje u razgovoru s različitim osobama poštujući pravila lijepog ponašanja • razgovara i prati razgovor uvažavajući sugovornika • opisuje situacije i osobe iz vlastitog okružja • prepoznaje i imenuje bića, stvari i pojave • usvaja nove riječi i razumije značenje tih riječi • traži objašnjenje nepoznatih riječi, manje poznatih riječi i izraza • prepoznaje nepoznate riječi i izraze kroz kontekst rečenice i koristi rječnik primjeren uzrastu
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.3</u>
Ključni sadržaji	
• slušanje i govorenje • razgovor • postavljanje pitanja i davanje odgovora • kratki književni tekst.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U pripremnom razdoblju posebnu pozornost obratiti na učeničke sposobnosti izgovora glasova, riječi i intonaciju rečenica. Svakodnevno organizirati različite aktivnosti i igre koje potiču učenika na razgovor u skladu s određenom temom. Uputiti učenika na izražavanje vlastitog stava i na argumentiranje stava u skladu s njegovim razvojem i sposobnostima. Poticati učenika na slušanje drugih i uvažavanje mišljenja drugih učenika. Uputiti učenika na poštivanje sugovornika i pravila komunikacije. Poticati učenike da govore o sebi izražavajući vlastite misli, potrebe i osjećaje. Poticati učenika na korištenje cjelovitih rečenica u postavljanju pitanja i davanju odgovora. Organizirati aktivnosti i igre u kojima će učenik prepoznati i imenovati bića, stvari i pojave. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.2 Učenik izgovara riječi i rečenice nakon slušanja primjerenog teksta.	• sluša kratki tekst primjeren uzrastu i interesima • postavlja pitanja i odgovara na pitanja o tekstu • usvaja nove riječi šireći svoj rječnik, koristi pravilno nove riječi iz odslušanog teksta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.3.1 JZK-3.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• razvijanje kulture slušanja • kratki poetski i prozni književni tekst • zvučni zapisi književnih tekstova • bogaćenje rječnika • glas, slovo, slog, riječ, jezične igre.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Tekst primjeren početnom opismenjavanju je kratak, pisan razumljivim jezikom i stilom i vizualno poticajan za učenje čitanja i pisanja. U skladu s napretkom učenika tekst se postupno usložnjava. Organizirati aktivnosti u kojima učenik otkriva smisao pročitanoa teksta ili riječi u tekstu i to prema kontekstu, provjeravanjem u rječnicima ili u razgovoru s učiteljem. Usmjeravati učenika na korištenje novih riječi, kako bi time obogatio svoj rječnik. Učenike treba kontinuirano poticati i osposobljavati na samostalno postavljanje pitanja o tekstu te na donošenje logičkih zaključaka u vezi s tekстом. Jezične igre su sve aktivnosti i igre kojima je glavno izražajno sredstvo jezik, koje služe kao poticaj dječjem razvoju govora, a dijele se na igre slušanja i govorenja i igre čitanja i pisanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgovno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.3 Učenik čita kratki tekst primjeren razvoju početnog čitanja i pisanja pokazujući razumijevanje pročitanoa.	• određuje mjesto glasa u riječima (na početku, u sredini, na kraju) • razlikuje slova od drugih znakova, razlikuje slova školskog formalnog pisma (mala i velika) te slova školskog rukopisnog pisma (mala i velika) • razumije smisao pročitanih riječi i rečenica ili kraćeg teksta • postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja u vezi s pročitanim tekстом • čita kratke tekstove prilagođene početnom opismenjavanju • usavršava tehniku izražajnog čitanja poštujući rečenične znakove • iskazuje abecedu pravilnim redoslijedom i koristi redoslijed abecede u različitim zadacima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• glasovna analiza i sinteza riječi • velika i mala slova školskog formalnog pisma • velika i mala slova školskog rukopisnog pisma • glas, slovo, slog, riječ, rečenica • čitanje, razumijevanje pročitanoa • rečenični znakovi • izražajno čitanje • abeceda.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U početnom dijelu drugog razreda učenik treba moći zamijetiti glas na početku, u sredini i na kraju riječi; rastavljati riječi na glasove. Obratiti pozornost na to i utvrditi predznanje svakog učenika radi individualiziranog pristupa. U daljnjem tijeku rada, nastaviti s rastavljanjem riječi na slogove kroz različite jezične igre i brojalice. Kako bi učenik razvio vještinu čitanja, preduvjet je poznavanje slova. Vještina čitanja se može razvijati usporedno s učenjem pojedinih slova ili nakon završetka tog procesa. Prije učenja školskog rukopisnog pisma potrebno je provjeriti i ponoviti poznavanje školskog formalnog pisma, što je dio sadržaja prvog razreda. Mala slova školskog formalnog pisma služe za čitanje te se ne preporučuje pisanje i prepisivanje riječi i rečenica. Prilikom učenja slova školskog rukopisnog pisma, usporedno s pisanjem, učenik će naučiti i čitati tekst napisan pisanim slovima. Tekst primjeren početnom opismenjavanju je kratak, pisan razumljivim jezikom i stilom i vizualno poticajan za učenje čitanja i pisanja. U skladu s napretkom učenika tekst se postupno usložnjava. Svaki učenik razvija vještinu čitanja postupno, svojim tempom i u skladu sa svojim mogućnostima. Organizirati aktivnosti u kojima učenik čita i otkriva smisao pročitanoa i to prema kontekstu, provjeravanjem u	

rječnicima ili u razgovoru s učiteljem.

Potrebno je voditi računa kod izgovora pojedinih glasova i rečeničnoj intonaciji, uvažavajući rečenične znakove (točka, upitnik i uskličnik).

Organizirati aktivnosti sastavljanja i čitanja slikovne rečenice zatim zamijeniti mjesta sličicama u rečenici i otkriti nelogičnosti u redosljedu riječi u rečenici.

Učitelj treba organizirati svakodnevno vrijeme za čitanje u učionici naglas, pojedinačno, u paru ili grupi ili u sebi.

Poticati učenika na razgovor o pročitanoj tekstu.

Organizirati aktivnosti u kojima će učenik koristiti abecedu i redosljed abecede kako bi završio zadatak.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgovno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.4 Učenik primjenjuje gramatička pravila hrvatskog standardnog jezika.	• povezuje izgovoreni glas s napisanim slovom • razlikuje glas, slovo, slog, riječ i rečenicu • rastavlja riječi na slogove • prepisuje i piše riječi i rečenice • razlikuje izjavnu, upitnu i uskličnu rečenicu i piše rečenične znakove • prepoznaje jesnu i niječnu rečenicu • stvara rečenicu od niza riječi • dopunjava rečenicu, odabire odgovarajuće riječi i upotrebljava ih u oblikovanju rečenica • prepoznaje imenice u rečenici kao vrstu riječi kojima se imenuju bića, stvari i pojave.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2</u>

Ključni sadržaji

- glas, slovo, slog, riječ i rečenica
- mala i velika slova školskog rukopisnog pisma
- pisanje riječi i rečenica
- izjavna, upitna i usklična rečenica
- rečenični znakovi
- jesna i niječna rečenica
- nizovi riječi, stvaranje rečenica, dopunjavanje rečenica
- imenice.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Različitim aktivnostima proći s učenicima put od glasa do rečenice (izgovorene glasove zapisuju pomoću slova, od njih slažu riječi i na kraju rečenice).

Kroz različite jezične igre vježbati rastavljanje riječi na slogove.

Uputiti učenike na prepoznavanje rečenica prema intonaciji i označivanje kraja rečenice odgovarajućim rečeničnim znakovima.

Jesne i niječne rečenice učenici trebaju usvojiti na razini prepoznavanja, kao vrste izjavne rečenice. Prilikom govorenja i pisanja naglašavati pravilno pisanje i izgovaranje čestica ne i li.

Učenici usvajaju i vježbaju gramatička pravila kroz svakodnevno pisanje i govorenje.

Organizirati različite aktivnosti i igre: stvaranja nizova riječi, dopunjavanja rečenica i sastavljanja rečenica od zadanih nizova riječi, osmišljavanja novih riječi, riječi istog značenja, riječi suprotnog značenja.

Pri čitanju jednostavnih rečenica i/ili tekstova, učenicima dati zadatak da prepoznaju imenice (bez definiranja imenica kao vrste riječi).

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.5 Učenik piše slova, riječi i rečenice koristeći velika i mala slova školskog rukopisnog pisma u skladu s jezičnim razvojem učenika.	• piše pojedinačna velika i mala slova • zaključuje da se pojedini glasovi pišu s dva grafema – dž, lj, nj • povezuje naučena pisana slova u riječi usavršavajući estetski element rukopisa • piše ogledne i česte riječi u kojima su glasovi č, ć, dž, đ i glasovni skupovi ije/je • primjenjuje pravila pisanja i izgovora čestica li i ne • primjenjuje pravopisna pravila pisanja velikog početnog slova (početna riječ rečenice, imena i prezimena ljudi, imena životinja, nazivi mjesta u kojima učenici žive, blagdana).
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
• mala i velika slova školskog rukopisnog pisma • veliko početno slovo na početku rečenice, u imenima i prezimenima ljudi, imenima životinja, nazivima mjesta u kojima učenici žive, blagdana • ogledne riječi u kojima su glasovi č, ć, dž, đ i glasovni skupovi ije/je • čestice li i ne.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pisana slova su u skladu s najnovijim standardom školskog rukopisnog pisma objavljenom u Hrvatskom pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Prije pisanja slova izvoditi grafomotoričke vježbe s ključnim pokretima potrebnim za pisanje pisanih slova. Obratiti pažnju na pravilno držanje olovke, odgovarajući pritisak ruke/olovke na papir. Vježbati pisanje krugova, valovitih linija i drugih zakrivljenih linija. Potaknuti učenike na uočavanje smjera pisanja pisanih slova te broja poteza potrebnih za pojedino pisano slovo. Uočiti sličnosti i razlike u odnosu na tiskana slova. U početnom učenju pisanih slova učenici najprije pišu slova pojedinačno, a zatim se uči pravilno povezivanje/spajanje slova u riječi. Učenik sluša i piše riječi u kojima se slovo koje se uči nalazi na početku, u sredini i na kraju riječi zbog pravilnoga spajanja rukopisnih slova. Uputiti učenike na razmak između riječi. Prilikom vježbi pisanja i prepisivanja koristiti česte i ogledne riječi zasićene glasovima č, ć, dž, đ i glasovnim skupovima ije/je. Naglasiti pravilno pisanje čestica li i ne prilikom pisanja upitnih i izjavnih (niječnih) rečenica. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.6 Učenik razlikuje mjesni govor od hrvatskog standardnog jezika.	• uočava razlike između mjesnoga govora i hrvatskog standardnog jezika u tekstu koji sluša ili čita • sluša i razumije tekst primjeren dobi na mjesnom govoru • čita i piše rečenice i tekst na mjesnom govoru • upotrebljava riječi iz standardnog jezika prilikom objašnjavanja značenja riječi mjesnoga govora.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.3
Ključni sadržaji	

• mjesni/zavičajni govor • hrvatski standardni jezik • razumijevanje mjesnoga govora • čitanje, slušanje, pisanje i odgovori na pitanja.
Preporuke za ostvarenje ishoda
U početku školovanja učenik se izražava mjesnim/zavičajnim govorom zato što mu se tako najlakše i najsigurnije izražavati. Učitelj je govor je također bitan za učenje hrvatskog standardnog jezika. Učenik sluša govor učitelja. Čitanjem književnih tekstova učenik uočava razliku između zavičajnog i standardnog jezika. Organizirati aktivnosti koje potiču njegovanje mjesnoga/zavičajnoga govora, ali i aktivnosti koje potiču usvajanje hrvatskog standardnog jezika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.1 Učenik izražava misli i osjećaje nakon poslušanog ili pročitano teksta povezujući ih s vlastitim iskustvom.	• navodi događaje i likove iz teksta • objašnjava postupke likova iz teksta i uzročno-posljedičnu vezu između događaja i likova u tekstu • iznosi svoj stav, misli i osjećaje nakon poslušanog ili pročitano teksta • uspoređuje događaje i likove s vlastitim iskustvom • pripovijeda o događajima iz svakodnevnoga života koji su u vezi s događajima iz teksta • iskazuje svoje mišljenje zašto su mu se neki postupci likova svidjeli ili nisu.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• priča • pjesma • slikovnica • igrokaz • slušanje, čitanje, razgovor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj treba isplanirati vrijeme za svakodnevno čitanje tekstova. U ovom uzrastu je poželjno da se ponude i tekstovi i u obliku zvučnog zapisa. Tekstovi trebaju biti primjereni učenikovim spoznajnim mogućnostima. Na početku drugog razreda samo učitelj čita tekstove, a kasnije učenici mogu čitati i samostalno, mada je uvijek dobro pročitati učenicima tekst kako bi oni imali više vremena za promišljanja. Poticati učenike da iskazuju svoje misli i osjećaje nakon poslušanog ili pročitano teksta je poželjno i potrebno. Preporuka je poticati učenike da izražavaju svoj doživljaj riječima, tekstom, crtežom ili pokretom. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.2 Učenik razlikuje književne tekstove prema obliku i sadržaju.	• razlikuje priču, pjesmu, bajku, slikovnicu i igrokaz po obliku i sadržaju • razlikuje dijelove pjesme, stih i strofu • uočava rimu u pjesmi • razlikuje priču i igrokaz kao tekst namijenjen izvođenju na pozornici.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>

Ključni sadržaji	
• priča • pjesma • slikovnica • igrokaz • stih, strofa, rima.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj treba birati raznolike vrste tekstova primjerene učeničkom interesu, dobi i spoznajnim mogućnostima. Kroz svakodnevno čitanje učenici će uočiti elemente slikovnice, igrokaza, pjesme, priče te im treba na to skretati pozornost. Poticati učenika da razlikuje igrokaz kao tekst namijenjen izvođenju na pozornici od ostalih tekstova; učenik će razlikovati slikovnicu od drugih knjiga, uočiti povezanosti slike i teksta. Poželjno je organizirati aktivnosti u kojima učenici trebaju čitati igrokaze po ulogama kao i aktivnosti i igre u kojima će stvarati rime i stihove. Poticati učenika da iskaže osobni doživljaj teksta vlastitom interpretacijom uloge. Preporuka je da učitelj organizira različite kreativne aktivnosti u kojima će učenik stvaralački odgovoriti na književni tekst. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.3 Učenik objašnjava vlastiti izbor književnih tekstova za slušanje i čitanje.	• čita ili sluša preporučene tekstove primjerene dobi učenika • izabire tekst prema vlastitom izboru i objašnjava vlastiti izbor • preporučuje pročitane slikovnice ili tekstove za djecu drugim učenicima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• priča • pjesma • slikovnica • igrokaz • čitanje, slušanje, razgovor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenicima treba ponuditi na izbor više raznih tekstova primjerenih djeci i poticati ih na čitanje, upoznati ih s različitim vrstama slikovnica, zbirki priča i pjesama za djecu. Poticati učenike na izražavanje svog mišljenja o pročitanoj, što im se svidjelo, a što nije i davanje preporuke drugoj djeci. Potrebno je omogućiti učenicima uspoređivanje vlastitog mišljenja o pročitanoj tekstu s mišljenjima drugih učenika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.4 Izdvaja zadane pojedinosti u tekstu.	• prepoznaje glavne i sporedne likove u tekstu • opisuje likove i navodi kako njihovi postupci doprinose radnji • određuje mjesto i vrijeme radnje.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• priča • pjesma • slikovnica • igrokaz	

• mjesto i vrijeme radnje • likovi i osobine likova.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenik treba prepoznati glavne i sporedne likove u tekstu i odrediti njihove osobine (osjećaje likova, vanjski izgled i osobine očite i razumljive s obzirom na dob učenika). Preporučuje se organizirati aktivnosti koristeći različite strategije za razumijevanje pročitano­g teksta. Kroz raznolike strategije učenici mogu izdvojiti određene podatke iz teksta (mjesto i vrijeme radnje, opisi likova, najljepši, najuzbudljiviji ili najsmješniji dio u tekstu i slično). Učenike treba poticati i usmjeravati na uočavanje određenih pojedinosti iz teksta kroz razgovor, osobito na početku drugog razreda. Kasnije će učenici biti samostalniji u radu i određivanju zadanih pojedinosti iz teksta. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.5 Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem određenog književnog teksta.	• stvara uratke na temelju pročitano­g ili poslušanog teksta (tekst, ilustracija, crtež, strip, slikopriča) • stvara melodije, improvizacije na temelju pjesmice • osmišljava ili mijenja sadržaj priče ili pjesme u odnosu na originalni tekst kreirajući nova maštovita rješenja • stvara svoje rime prema poticaju • pripovijeda prema poticaju • usmeno i pisano prepričava zadane tekstove primjerene dobi učenika uz poticaj i bez poticaja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• književni tekst • stvaralaštvo.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Potrebno je omogućiti učenicima različite načine stvaranja i izražavanja. Učitelj treba podržavati svakog učenika i poticati ga na izražavanje u skladu s njegovim mogućnostima i interesima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.1 Učenik analizira poslušani/pročitani tekst ili sadržaj u različitim medijima u skladu s jezičnim razvojem, dobi i interesom učenika.	• pronalazi nepoznate riječi iz teksta u rječniku i daje objašnjenja novih izraza • prepoznaje nepoznate riječi i izraze kroz kontekst rečenice i koristi rječnik primjeren uzrastu • izdvaja podatke iz teksta prema zadanim uputama • koristi riječi i izraze usvojene čitanjem ili slušanjem određenog teksta ili medijskog sadržaja

	• prepričava sadržaj teksta ili medijskog sadržaja • iznosi mišljenje ili stav o pročitanoj ili poslušanoj tekstu.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• udžbenik • slikovnica • dječji časopis • informativni tekst.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se osmisлити aktivnosti primjerene učeniku u kojima će učenik prema uputi pronaći određene podatke iz teksta, a upute moraju biti jasne i nedvosmislene. Tekstove na početku drugog razreda čita učitelj, a kasnije učenici češće vježbaju samostalno čitanje. Poticati učenika na obogaćivanje vlastitog rječnika novim riječima u skladu s jezičnim razvojem i dobi učenika. Poticati učenika na otkrivanje smisla značenja riječi kroz kontekst razgovora ili kroz razgovor vođen pitanjima. Organizirati aktivnosti čitanja sa zadatkom uočavanja nepoznatih riječi, riječi koje se isto pišu, a imaju različito značenje, stvaranja novih riječi, pronalaska značenja riječi u rječnicima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.2 Učenik odabire medijske sadržaje primjerene dobi učenika prema osobnim interesima.	• izdvaja primjerene sadržaje i razgovara o njima • sluša i gleda animirane, dokumentarne ili igrane filmove i druge medijske sadržaje • čita kraće tekstove iz dječjih časopisa.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• animirani, dokumentarni ili igrani film • elektronički mediji • tiskani mediji • dječji časopis.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Razgovarati s učenicima o sadržaju, poticati ih na komentiranje i izražavanje svog mišljenja. Omogućiti učenicima usporedbu poznatog teksta s njegovom adaptacijom u nekom drugom medijskom obliku (tekst iz slikovnice s animiranim ili igranim filmom). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.3 Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene uzrastu.	• razgovara s vršnjacima i odraslima o kulturnom događaju • izražava vlastiti doživljaj kulturnog događaja crtežom, slikom, govorom, pokretom, pjevanjem • samostalno bira i posuđuje knjige iz knjižnice • upoznaje se s dječjim odjelom gradske knjižnice u mjestu ili blizu mjesta u kojem živi.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• lutkarska predstava • školska knjižnica.	

Preporuke za ostvarenje ishoda
Posjetiti s učenicima školsku knjižnicu. Ukoliko u mjestu u kojem učenik živi postoji gradska knjižnica, posjetiti dječji odjel. Omogućiti učenicima posjet lutkarskoj predstavi ili predstavi za djecu. Potaknuti učenika na izražavanje vlastitog doživljaja kulturnog događaja stvaralaštvom. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

OSNOVNA ŠKOLA

3. razred /175 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.1 Učenik komunicira u skladu sa zadanom temom ili situacijom poštujući pravila dijaloške komunikacije.	• priča/govori sadržaj jednostavne strukture - uvod, glavni dio, završetak • priča o događajima nižući ih prema vremenskom slijedu • opisuje predmet, lik prema zadanom planu opisa • koristi nove riječi usvojene slušanjem ili čitanjem • prilagođava govor različitim kontekstima i komunikacijskim situacijama • postavlja pitanja i razgovara o temama koje ga interesiraju slijedeći dogovorena pravila dijaloga i rasprave • razlikuje monolog i dijalog • iskazuje riječima misli i osjećaje (doživljaj) vezane za osobni događaj • priča na zadani poticaj (prema nizu slika, riječi, slici...) • izgovara intonacijski upitnu, uskličnu i izjavnu rečenicu • odgovara na pitanja jasnom i smislenom rečenicom.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.3
Ključni sadržaji	
• kratka priča • slušanje • čitanje • spontani razgovor • telefonski razgovor • monolog, dijalog • kratki opis • obavijest, izvješće.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj organizira razgovorne igre u kojima učenik sudjeluje prema osmišljenoj komunikacijskoj situaciji (vježbe uljudnog ophođenja i sudjelovanja u različitim dijaloškim komunikacijskim situacijama); primjenjivati dramsko metodičke postupke - igre, vježbe, tehnike. Upućivati učenike u samostalnom pripovijedanju na jednostavnu kompoziciju/strukturu (uvod, glavni dio, završetak); istaknuti potrebu za pravilnim oblikovanjem poruke. Zadane teme moraju biti u skladu s konkretnim sadržajem učenja; teme za poticaj i razvoj govornog izražavanja, kulture govora trebaju biti bliske učeniku s obzirom na uzrast, njegovo iskustvo te jezični razvoj.	

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.2 Učenik prepričava sadržaj slušanoga teksta izražavajući vlastito mišljenje.	• izdvaja detalje prema uputama nakon slušanja teksta • postavlja pitanja nakon slušanja teksta • odgovara na pitanja o slušanom tekstu • prepričava sadržaj nakon slušanja teksta • otkriva značenje nepoznatih i manje poznatih riječi i izraza koristeći kontekst slušanog sadržaja • upotrebljava nove riječi usvojene kroz slušanje teksta • izražava mišljenje o slušanom tekstu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.1
Ključni sadržaji	
• priča, bajka, basna • informativni tekst • radijske i televizijske dječje emisije • zvučni zapisi književnih i informativnih tekstova.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj treba poticati i ohrabriti učenike na razgovor o slušanom tekstu, postavljanje pitanja i davanje odgovora; koristiti različite organizacijske oblike rada (u paru ili u skupini) u kojima će učenici razgovarati o slušanom tekstu u cilju poboljšanja ili provjere vlastitog razumijevanja teksta. Upućivati učenike na jednostavnu strukturu u prepričavanju - uvod, glavni dio i završetak. Poticati učenike na izražavanje vlastitog mišljenja o slušanom tekstu crtežom, pismom, govorom, pokretom.	
Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.3 Učenik čita rečenice i kratke tekstove primjerene uzrastu, interesima i jezičnom razvoju pronalazeći podatke u tekstu.	• čita tekst sadržajem i duljinom primjeren uzrastu • pronalazi i izdvaja podatke u tekstu prema zadanim uputama • postavlja pitanja i odgovara na postavljena pitanja o pročitanom tekstu • čita podatke u grafičkim prikazima • izdvaja nepoznate riječi otkrivajući njihovo značenje prema kontekstu čitanog teksta, u rječniku ili u razgovoru s učiteljem • prepričava tekst nakon čitanja ističući važne detalje • razlikuje tekstove prema grafičkom izgledu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.1
Ključni sadržaji	
• priča, pjesma, basna, bajka, igrokaz • obavijest, izvješće • informativni i obrazovni tekstovi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj treba obratiti pozornost na izbor tekstova prema njihovoj složenosti tijekom školske godine; tekstovi se trebaju postupno usložnjavati s obzirom na količinu teksta i njegov sadržaj (tekstovi moraju biti jezično i sadržajno primjereni uzrastu). Poticati kod učenika razvoj logičkog čitanja kojemu je cilj razumijevanje pročitanog (usmjereno čitanje); učenik izdvaja važne podatke iz teksta prema uputama ili pitanjima i može prepričati tekst na temelju izdvojenih podataka.	

Učitelj treba prilagoditi težinu zadataka jezičnom razvoju i mogućnostima učenika.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.4 Učenik oblikuje rečenice i kratke tekstove uz primjenu gramatičkih i pravopisnih pravila.	• piše kratki sastavak jednostavne strukture prema uputama (uvod, glavni dio, završetak) • razlikuje otvornike i zatvornike te određuje broj slogova u riječi prema broju otvornika • piše rečenicu povezujući riječi u smislenu cjelinu (redoslijed riječi) • razlikuje imenice od drugih riječi prema njihovoj namjeni • prepoznaje glagole kao riječi kojima se izriče radnja, stanje i zbivanje • prepoznaje pomoćne glagole biti i htjeti • piše izjavne, upitne i usklikne rečenice • preoblikuje jesnu rečenicu u niječnu i obratno • prepoznaje razlike između govornog i pisanog jezika.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.1 JZK-4.3.2

Ključni sadržaji

- kratki opis lika ili predmeta
- otvornici, zatvornici, slog
- redoslijed riječi u rečenici, imenice, glagoli (radnja, stanje, zbivanje)
- pomoćni glagoli biti i htjeti
- jesna i niječna rečenica
- govorni i pisani jezik.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Potrebno je naglasiti učenicima da je govor dinamičniji od pisanja te da u pisanju moraju obratiti pažnju i provjeriti jesu li riječi pravilno odvojene ili pak sastavljene u ovisnosti o prethodno usvojenim jezičnim pojavama (riječi, izgovorna cjelina, razlike u izgovoru i pisanju), pokazati na oglednim primjerima.

Podučiti učenike kako se redigira vlastiti pisani tekst (učitelj može s učenicima napraviti inicijalni popis za ispravljanje gramatičkih i pravopisnih grešaka te ga dopunjavati s obzirom na postupno usloznavanje i usvajanje jezičnog gradiva).

Glagole kao i pomoćne glagole biti i htjeti učenici svladavaju samo na razini prepoznavanja na oglednim primjerima (u tekstovima).

Obratiti pažnju na to da se norme i pravila hrvatskog standardnog jezika usvajaju postupno te organizirati različite igrolike aktivnosti za usvajanje i uvježbavanje pravopisnih i gramatičkih sadržaja.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.5 Učenik piše rečenice i kratki jednostavni tekst prema uputama u skladu s temom i jezičnim razvojem.	• piše rečenice i kratki tekst prema uputama • piše kratki vezani tekst prema zadanom poticaju • rastavlja riječi na slogove na kraju retka koristeći spojnicu • piše veliko početno slovo (naziv mjesta, ulica i trgova, škola, ustanova, poduzeća, praznika) • piše češće rabljene riječi u kojima su č, ć, dž, đ i glasovne skupine ije/je/e/i (umanjenice, uvećanice, zanimanja ljudi) • piše niječnice ne i ni te česticu li • piše oznake mjernih jedinica za duljinu, vrijeme i novac

	• oblikuje pisanu poruku - čestitku, razglednicu namijenjenu primatelju, obavijest i izvješće.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• pisani sastavak - kratki vezani tekst • spojnica • veliko početno slovo • mjerne jedinice • niječnice ni i ne, čestica li • čestitka, razglednica, obavijest i izvješće.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj treba osmisliti aktivnosti i stvoriti poticajno okruženje za pisanje; učenici trebaju uočiti važnost potrebe pisanja. Teme za pisanje trebaju biti bliske učeniku s obzirom na uzrast, njegovo iskustvo te jezični razvoj. Posebnu pozornost obratiti na to da je sastavak tekst koji predstavlja rezultat govorne djelatnosti učenika, odnosno, komunikacijska aktivnost u pisanom obliku sa svrhom prenošenja poruke. Učenike treba sustavno podučavati strategijama i tehnikama za pisanje teksta (priprema za pisanje, plan pisanja, provedba plana u vezani tekst, uređivanje sastavka, predstavljanje sastavka; tehnike - oluja ideja, fokusirano slobodno pisanje, čitanje i istraživanje teme, komunikacija s drugima). Za podučavanje i učenje pisanja sastavka ključna je rečenica, zatim postupno nadovezivanje rečenica u povezanu jezičnu strukturu. Postupno upoznati učenike s različitim tipovima sastavaka, kratkih vezanih tekstova (opis, pripovijedanje, prepričavanje, pričanje, izvješćivanje). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.6 Učenik razlikuje zavičajni govor i hrvatski standardni jezik u različitim komunikacijskim situacijama.	• prepoznaje razliku između zavičajnog govora i hrvatskog standardnog jezika • koristi zavičajni govor i hrvatski standardni jezik primjereno komunikacijskoj situaciji.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.3</u>
Ključni sadržaji	
• riječi • zavičajni govor • hrvatski standardni jezik.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Osposobiti učenike za služenje standardnim govorom, a ujedno njegovati i zavičajni govor; sustavno promicati vrijednost zavičajnih idioma i razvijati svijest o važnosti njihovog očuvanja. Riječi zavičajnog govora koje učenici upotrebljavaju postupno se preoblikuju s mjesnoga/zavičajnoga govora na standardni jezik; učitelj služi kao primjer koristeći hrvatski standardni jezik u govorenju, čitanju i pisanju. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.7 Učenik čita riječi, rečenice i kratki tekst napisane velikim i malim tiskanim slovima ćirilnog pisma.	• vezuje slovo i glas; glas i slovo • razlikuje ćirilna slova od drugih znakova • čita riječi, rečenice i kratki tekst primjereno početnom opismenjavanju (drugo pismo).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.1.1 JZK-3.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• slovo, glas • velika i mala tiskana slova ćirilice • azbuka, abeceda • čitanje, kratki tekstovi.	

Preporuke za ostvarenje ishoda
Ishod i razrade unutar ishoda se ostvaruju postupno tijekom nastavne godine. Učitelj organizira različite igrolike aktivnosti u kojima će učenici učiti, vježbati i primjenjivati stečeno znanje. U razdoblju početnog čitanja i pisanja se primjenjuju različite konceptijske strategije (metodički sustavi: analitičko-sintetički, globalni) te izvedbene strategije za usvajanje velikih i malih tiskanih slova ćirilice. Slova ćirilice mogu se obrađivati pojedinačno ili skupno. Preporučuje se izrada metodičkih artefakata (oblikovanje slova različitim materijalima - plastelin, glinamol, karton...). Čitanje tekstova napisanih ćirilicom podrazumijeva sustavno podučavanje i uvježbavanje tehnike čitanja. U završnom razdoblju početnog čitanja i pisanja učenici će razlikovati pisma kojima je tekst napisan te čitati tekstove napisane velikim i malim tiskanim slovima latinice i ćirilice. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.1 Učenik izražava vlastiti doživljaj nakon slušanja/čitanja književnog teksta povezujući ga s osobnim iskustvom.	• izražava vlastiti doživljaj nakon slušanog/čitano teksta • uočava i objašnjava pouku/poruku teksta (povezujući sadržaj poruke s moralnim i etičkim vrijednostima iz svog okruženja) • iskazuje osobno stajalište o događajima i postupcima likova iz teksta ističući etičke osobine likova • razgovara o događajima iz neposrednog okruženja uspoređujući ih s događajima u književnom tekstu • izražava doživljaj lika i događaja iz teksta crtežom, riječima, pokretom • uspoređuje vlastiti doživljaj teksta s doživljajem ostalih učenika uvažavajući različite stavove • obrazlaže izbor teksta koji mu se sviđa ili ne sviđa.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.1
Ključni sadržaji	
• čitanje • slušanje • doživljaj • književni tekst.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod i njegova razrada odnosi se na recepciju književnog teksta koji je poticaj za učenikovo izražavanje doživljaja nakon slušanja ili čitanja; potaknuti učenike na sudjelovanje i uspostavljanje komunikacije koristeći različite vrste motivacije (motivacijske tehnike) s obzirom na mogućnosti učenika i obilježja književnog teksta. Poticati učenika na izražavanje doživljaja (govorom, pisanjem, crtežom, pokretom), vlastitih stavova o tekstu, postupcima likova ili događajima. Posebnu pozornost obratiti na stvaranje poticajnog okruženja za slušanje/čitanje i izbor književnih tekstova kako bi se učenici što bolje uživali i doživjeli poslušano/pročitano. Razvijati učenikov interes za slušanje/čitanje književnih tekstova s posebnim naglaskom na primjeni različitih strategija za poticanje aktivnog slušanja i logičkog čitanja u cilju što boljeg razumijevanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

B.III.2 Učenik sluša/čita književni tekst stilski i sadržajno primjeren uzrastu i jezičnom razvoju razlikujući ga prema obliku i sadržaju.	• razlikuje priču, bajku, basnu, igrokaz i pjesmu prema obliku i sadržaju • čita priče s jasnim fabulativnim tijekom • razgovara o pročitanoj priči • izdvaja i navodi događaje prema redoslijedu • razlikuje glavne i sporedne likove • zamjećuje uzročno-posljedičnu i vremensku povezanost događaja s mjestom, vremenom i likovima • razlikuje dijelove pjesme - strofa, stih • prepoznaje pjesničku sliku, riječima iskazuje što zamišlja • čita po ulogama primjerene igrokaze.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.3
Ključni sadržaji	
• priča • bajka • basna • pjesma • priča u nizu slika • kratki igrokaz.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenike treba postupno upoznavati s unutrašnjim i vanjskim obilježjima teksta; važno je poticati učenike na promatranje i uočavanje razlika u vanjskom izgledu teksta (grafički izgled), podjela teksta na vidljive dijelove (strofe, stihovi, dijelovi priče, slikovnice, organizacija poglavlja, priča u nizu slika). Učenici će uz pomoć učitelja otkrivati sadržaj slušanog ili čitanog teksta u cilju što boljeg razumijevanja teksta (redoslijed događaja, glavni i sporedni likovi, uzročno-posljedične povezanosti) te prepoznavati tekstove na razini oblika (priča, bajka, basna, pjesma, igrokaz); tekstovi moraju biti tematski bliski uzrastu učenika i prilagođeni recepcijskim mogućnostima učenika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.3 Učenik sluša/čita književni tekst prema preporuci ili prema vlastitom interesu obrazlažući svoj izbor.	• sluša/čita različite vrste tekstova izabrane prema preporuci učitelja • sluša/čita različite vrste tekstova izabrane prema vlastitom interesu obrazlažući svoj izbor • razlikuje zbirku priča, zbirku pjesama, bajku, basnu • preporučuje pročitane sadržaje drugim učenicima navodeći razloge zbog kojih mu se sadržaj sviđa • redovito čita različite vrste tekstova za djecu razvijajući čitateljske navike.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.1
Ključni sadržaji	
• priča, pjesma, basna, bajka, igrokaz • zbirke priča i pjesama.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj pažljivo odabire tekstove koje preporučuje učenicima za čitanje pazeći na njihov interes, jezični razvoj i uzrast. Učenicima treba dati mogućnost vlastitog izbora tekstova za čitanje; čitanje prema vlastitom interesu i izboru stvara put od učenika do čitatelja koji čita s razumijevanjem i radi užitka. Upućivati učenike na spontano čitanje kao posebnu vrstu čitanja jer omogućuje učenicima razvoj vlastite percepcije teksta i imaginacije.	

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.4 Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.	- stvara različite uratke motiviran doživljajem književnog teksta: crta priču u nizu slika, ilustrira naslovnu stranicu knjige, tematski plakat, crta i piše kratki strip - stvara dramske improvizacije po sjećanju na slušani/čitani tekst - istražuje i samostalno bira način rada na temi koja ga motivira - piše sastavak s izmijenjenim završetkom priče, uvođenjem novog lika ili prema nekom drugom poticaju.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
- književni tekst - stvaralačko izražavanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Omogućiti učeniku stvaralački način izražavanja prema njegovim interesima i mogućnostima; aktivnosti stvaralačkog izražavanja mogu se provoditi individualno, u paru i skupini. Učitelj može odabrati ili kombinirati oblike stvaralačkog izražavanja koje će zadati učenicima (pisanje sastavka, izražajno/interpretativno čitanje, dramatizacija...). Posebnu pozornost obratiti na sklonosti učenika, jake i slabe strane (npr. učenik koji nije verbalno artikuliran i ostaje pasivan u radu može se kreativno izraziti npr. u likovnom ili glazbenom području). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.1 Učenik određuje glavne detalje, ideje ili informacije u medijskom sadržaju.	- prepoznaje različite izvore informacija (dječji časopisi - zabavni, obrazovni, strip, obrazovne internetske stranice za djecu) - sluša/čita kraći tekst prezentiran u različitim medijima - pronalaži i objašnjava informacije u različitim medijima i formatima - izdvaja bitne detalje, ideje ili informacije nakon slušanja/čitanja teksta prema zadanim uputama - prepričava slušani/čitani sadržaj.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.4.1</u>
Ključni sadržaji	
- književni tekstovi - neknjiževni tekstovi (informativni) - dječji časopis, strip.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Osposobiti učenike za prepoznavanje različitih grafičkih oblika tekstova (vanjski izgled teksta); izdvajanje podataka iz tekstova (glavni detalji, ideje ili informacije) dajući im jasne nedvosmislene upute. Ishodom se potiče kultura čitanja i razumijevanja sadržaja iz književnih, ali i neknjiževnih (informativnih) tekstova upotrebom različitih medija (u medije spadaju i udžbenici svih nastavnih predmeta). Poželjno je uputiti učenike na usmjereno čitanje (svjesno i vođeno čitanje s jasno postavljenim zadacima koji vode učenika kroz tekst). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

C.III.2 Učenik sluša/čita/gleda medijske sadržaje primjerene uzrastu i vlastitom interesu.	• razlikuje tiskane i elektroničke medije • bira različite medijske sadržaje primjerene uzrastu i interesu • gleda i sluša primjerene dječje filmove (animirane, dječje, igrane), televizijske i radijske emisije (obrazovne, zabavne, dokumentarne) • prepoznaje razlike između dječjih časopisa, stripova i ostalog tiska • samoinicijativno čita tekstove u dječjim časopisima (zabavne, obrazovne, stripove) • izdvaja iz televizijskog programa dječju emisiju i razgovara o njoj • razlikuje kazališnu predstavu od filma.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-2.4.1
Ključni sadržaji	
• elektronički mediji - televizija, radio; emisije za djecu, obrazovne, zabavne, dječji film (animirani, igrani) • tiskani mediji - dječji časopis, strip • knjižnica, virtualna knjižnica, knjige / zvučne knjige.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Postupno uvoditi učenike u obrazovne sadržaje medijske kulture upoznavanjem s dječjim filmovima, televizijskim i radijskim emisijama, lutkarskim predstavama; osposobiti učenike za komunikaciju s različitim medijima - kazalištem, filmom, radijem, tiskom, stripom, računalom; primanje kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije. U televizijskom programu ili na mrežnim (internetskim) stranicama namijenjenim djeci pronaći prikladnu emisiju za djecu obrazovnog ili zabavnog sadržaja/karaktera, pogledati je i razgovarati o njoj (učitelj također može preporučiti učenicima određenu emisiju za djecu; učenik može samostalnim odabirom pratiti emisije za djecu obrazovnog ili zabavnog karaktera). Predstaviti učenicima dječje časopise i stripove. U trećem razredu film primarno analizirati na razini filmske priče - karakterizacija likova, mjesto i vrijeme radnje, redoslijed događaja (u višim razredima film se analizira iz perspektive filmskih izražajnih sredstava). Koristiti internet za pristup slikovnici, književnom ili informativnom tekstu, lutkarskoj ili kazališnoj predstavi, filmu ili nekom drugom fizički nedostupnom dijelu izvorne stvarnosti pogodnom za podučavanje, učenje ili vježbanje. Učitelj će pažljivo birati vrstu medija i medijski sadržaj za učenike; upozoriti učenike na negativnu i na pozitivnu stranu u korištenju interneta i upućivati na roditeljski nadzor u pristupanju internetu. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgovno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.3 Učenik posjećuje i prati kulturne događaje primjerene uzrastu.	• razgovara o kulturnom događaju iznoseći vlastito mišljenje • izražava vlastiti doživljaj kulturnog događaja crtežom, govorom, pokretom, kratkim tekstom • posjećuje školsku/gradsku knjižnicu posuđujući sadržaje (priče, basne,...) prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.1.1
Ključni sadržaji	
• kulturni događaj • kazalište - kazališna / lutkarska predstava, pozornica, gledalište; kino • knjižnica.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Tijekom školske godine posjetiti s učenicima knjižnicu, kazalište, kino (prema organizacijskim mogućnostima u školi te fizičkoj dostupnosti kulturnih ustanova u mjestu življenja i školovanja). Podsjetiti učenike na važnost i potrebu redovitog odlaska u knjižnicu, posuđivanje, čuvanje i vraćanje knjiga na	

vrijeme; važnost razgovora s knjižničarom/knjižničarkom i njihovih preporuka sadržaja za čitanje (uvjet je fizička dostupnost učeniku s obzirom na mjesto življenja, školovanja).

Koristiti internet za pristup slikovnici, književnom ili informativnom tekstu, lutkarskoj ili kazališnoj predstavi, filmu ili nekom drugom fizički nedostupnom dijelu izvorne stvarnosti pogodnom za podučavanje, učenje ili vježbanje.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

OSNOVNA ŠKOLA

4. razred /175 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.1 Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila uljudnog ophođenja.	• razgovara u skladu sa zadanom ili slobodnom temom • prilagođava sadržaj i formu razgovora komunikacijskoj situaciji • sudjeluje u razgovoru poštujući pravila dijaloške komunikacije • prilagođava govor različitim kontekstima i komunikacijskim situacijama • prepoznaje neverbalnu poruku • koristi nove riječi kao dio aktivnog rječnika prilagođavajući ih komunikacijskoj situaciji.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.3
Ključni sadržaji	
• pripovijedanje • dijalog, monolog • jednostavni tekstovi (dijaloški, monološki, pripovjedni) • opis • obavijest • izvješće • rasprava (organizirana, spontana).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati i razvijati učenikove sposobnosti jezičnog izražavanja, ostvarivanja različitih oblika komunikacije. Nastavu usmjeriti na potrebe učenika (načelo individualizacije). Primjenjivati tehnike aktivnog slušanja i osvještivati kod učenika važnost slušanja za jezičnu komunikaciju. Odabrati teme primjerene uzrastu, omogućiti učenicima slobodan izbor teme u cilju motivacije učenika prema razvoju vlastitog govora. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.2 Učenik prepričava sadržaj teksta na temelju izdvojenih podataka.	• prepoznaje povezanost grafičkog izgleda teksta i njegovog sadržaja • izdvaja podatke iz teksta pišući bilješke, natuknice, plan teksta • prepričava tekst ističući važne detalje pomoću napisanih bilježaka • tumači podatke u različitim grafičkim prikazima • objašnjava nepoznate riječi otkrivajući njihovo značenje na temelju konteksta čitanog/slušanog teksta, u rječniku ili

	vođenim razgovorom • opširno ili sažeto prepričava tekst.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• tekstovi: informativni, obrazovni, književni • opširno i sažeto prepričavanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod i njegova razrada ostvaruje se najprije usmenim oblikom izražavanja. Učenicima se može pustiti zvučni zapis književnog i neknjiževnog teksta u cilju uočavanja razlike/njihovih obilježja (vrsta/oblik teksta, sadržaj). Pustiti zapis jednoga teksta (književnog ili neknjiževnog) radi uočavanja vrste/oblika teksta, njegovog sadržaja i izdvajanja podataka. Podučiti učenike tehnikama aktivnog slušanja u cilju razumijevanja slušanoga sadržaja, zapažanja i bilježenja podataka prema unaprijed zadanim pitanjima i uputama. Poticati razvoj vještine pisanja natuknica ili bilježaka tijekom slušanja ili čitanja teksta. Upućivati učenike na usmjereno čitanje radi što boljeg razumijevanja sadržaja i izdvajanja podataka prema zadanim pitanjima i uputama. Koristiti i ostale vrste čitanja: čitanje naglas (rečenica, kraći odjeljak) i čitanje u sebi; učitelj bira tekstove primjerene uzrastu i jezičnom razvoju učenika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.3 Učenik piše tekst jednostavne strukture u skladu s temom.	• piše tekst prema zadanoj ili slobodno izabranoj temi • piše sastavak jednostavne strukture (uvod, glavni dio, završetak/zaključak) vođenim pisanjem • piše tekst jednostavne strukture prema poticaju • piše različite tekstove prema odgovarajućem planu pisanja • koristi kontrolni popis za uređivanje pisanoga teksta (sastavka).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• opisi (predmeta, lika, fotografije, prostora) • sastavak • izvješće • obavijest • čestitka • e-poruka.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Koristiti različite jezičnometodičke predloške kao uzorak za podučavanje pisanja u cilju razvoja i usvajanja različitih shema prema obilježju pojedinog oblika pisanoga teksta (opisa, obavijesti, izvješća, sastavka). Primjenjivati različite oblike pismenih radova prema obliku i namjeni; pismene vježbe i zadatci prethode stvaranju/oblikovanju pisanih sastavaka. Postupno povećavati/usložnjavati sadržaj pisanoga teksta proširivanjem gramatičko-pravopisnih spoznaja i rječnika učenika. Učitelj treba provoditi s učenicima govorne vježbe na temelju prikupljenih podataka o temi; učenici moraju imati dovoljno vremena za neprekinuti rad na vlastitom pisanom tekstu. Oposobljavati učenike za uočavanje, objašnjavanje i otklanjanje grešaka u govoru i pisanju provođenjem ispravljačkih vježbi; oposobljavati učenike za korištenje kontrolnog popisa za redigiranje (uređivanje) pisanog	

teksta (sastavka).

Povratna informacija o napisanom tekstu treba biti usmjerena na sadržaj, a manje na pravopisne i gramatičke greške.

Prilagođavati vježbe pisanja prema uzrastu i jezičnom razvoju učenika; poštivati princip primjerenosti, postupnosti, interesa te princip individualnog postupka.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.4 Učenik primjenjuje gramatička pravila standardnog jezika.	• razlikuje vrste riječi - imenice, glagole i pridjeve • razlikuje imenice - opće, vlastite i zbirne • prepoznaje rod i broj imenice • prepoznaje prošlu, sadašnju i buduću glagolsku radnju na oglednim primjerima • dodaje pridjev imenici da bi upotpunio izraz (življe, jasnije, potpunije ilustrirao riječima sliku) • prepoznaje osobne i posvojne zamjenice • pravilno upotrebljava riječi, sintagme i rečenice u skladu s jezičnim razvojem • oblikuje rečenice poštujući pravila složenosti • razlikuje subjekt i predikat u rečenici.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.1
Ključni sadržaji	
• imenice (opće, vlastite, zbirne; rod i broj imenice; umanjene i uvećane) • glagoli (radnja, stanje, zbivanje; prošlo, sadašnje i buduće glagolsko vrijeme) • pridjevi (opisni, posvojni, gradivni) • zamjenice (osobne i posvojne) • subjekt, predikat.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Provoditi sustavno vježbe pisanja i prilagođavati ih na temelju stanja komunikacijske kompetencije učenika. Učitelj planira i provodi pismene vježbe i zadatke koji prethode samostalnim sastavcima u kojima učenik primjenjuje znanje i navike koje je stekao kroz gramatičko-pravopisne vježbe i zadatke. Imenice koje imaju samo jedninu i samo množinu; prošlu, sadašnju i buduću glagolsku radnju raditi s učenicima samo na razini prepoznavanja – kroz ogledni primjer. Razvijati kod učenika kritički odnos prema vlastitim radovima, u govoru i pisanju, uočavati nedostatke i usmjeravati ih na ispravljanje (ispravljačke vježbe, samoispravljanje). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.5 Učenik primjenjuje pravopisna pravila standardnog jezika.	• primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog početnog slova (vode, uzvisine, nebeska tijela; višerječna imena ulica, trgova, naseljenih mjesta, ustanova, poduzeća, knjiga, časopisa/novina) • koristi u pisanju dvotočku, trotočku i zarez u nabranju • piše riječi u kojima su glasovne skupine ije/je/e/i • piše opće kratice i oznake za mjere (duljina, opseg, obujam i masa) • provjerava pravopisnu točnost i čitkost u pisanju.

Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2</u>
Ključni sadržaji	
• veliko početno slovo u nazivima (vode, uzvisine, nebeska tijela, višerječna imena ulica, trgova, naseljenih mjesta, poduzeća, knjiga, časopisa/novina) • kratice i oznake za mjere, glasovni skupovi ije/je/e/i.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Provoditi pismene vježbe i zadatke za razvijanje tehnike pisanja, pravopisnih navika, gramatičke pravilnosti izraza, za bogaćenje leksika, za razvijanje stila i smisla za komponiranje (prepisivanje teksta sa zadatkom, odgovori na pitanja, dopunjavanje i proširivanje rečenica), diktati (udžbenički, istraživački, nadzorni, izborni, samodiktat, stvaralački diktat...). Obratiti pozornost na izgovor i pisanje č, ć, dž i đ, obuhvatiti ih u obradi, govornim i pismenim vježbama ukoliko je potrebno. Osposobljavati učenike za uočavanje, objašnjavanje i otklanjanje grešaka u govoru i pisanju provođenjem ispravljačkih vježbi. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.6 Učenik koristi zavičajni govor i hrvatski standardni jezik primjereno komunikacijskoj situaciji.	• služi se hrvatskim standardnim jezikom primjereno komunikacijskoj situaciji • razlikuje zavičajni govor i hrvatski standardni jezik navodeći ogledne primjere • prepoznaje važnost zavičajnoga govora koristeći ga primjereno komunikacijskoj situaciji • čita i sluša ogledne primjere tekstova na kajkavskom, čakavskom i štokavskom narječju prepoznajući kojem narječju pripada • imenuje narječje kojem pripada njegov govor.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.3.2</u>
Ključni sadržaji	
• riječi • zavičajni govor • narječja • hrvatski standardni jezik.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Promicati načelo zavičajnosti, osvješćivati razlike između zavičajnoga govora učenika i hrvatskog standardnog jezika u cilju bogaćenja rječnika i motiviranja učenika za vlastiti razvoj govora. Tijekom učenja i podučavanja hrvatskog standardnog jezika posebno obratiti pozornost na činjenicu da učenikov zavičajni govor nije pogrešan i neprihvatljiv, nego tek kad ga primjenjuje u govoru ili pisanju standardnim jezikom. Osposobljavati učenike za uočavanje, objašnjavanje i otklanjanje grešaka u govoru i pisanju provođenjem ispravljačkih vježbi. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.1 Učenik povezuje sadržaj i temu književnog teksta s vlastitim iskustvom izražavajući doživljaj teksta.	• izražava doživljaj i razumijevanje teksta povezujući ga s vlastitim iskustvom • određuje temu i poruku teksta • povezuje sadržaj i temu teksta s vlastitim iskustvom • razgovara s drugim učenicima o vlastitom doživljaju teksta • uspoređuje književni tekst s njegovom adaptacijom u različitim medijima • prepoznaje općeljudske vrijednosti književnog teksta povezujući ih s vlastitim iskustvom.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• priča • bajka • basna • pjesma • igrokaz • legenda • pripovijetka • dječji roman • tema • čitanje, slušanje, doživljaj.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Koristiti različite vrste motivacije kojima se potiče učenikovo izražavanje doživljaja nakon čitanja ili slušanja književnog teksta. Sustavno provoditi vježbe čitanja (zborno, naizmjenice, poluglasno, naglas, u sebi) kako bi se produbio doživljaj teksta. Stvoriti poticajno okruženje za čitanje i odabrati tematski primjerene tekstove s obzirom na uzrast i jezični razvoj učenika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.2 Učenik interpretira književni tekst.	• izdvaja temu u proznom i poetskom tekstu • uočava ponavljanja i rimu u pjesmi radi ostvarivanja zvučnog doživljaja pjesme • prepoznaje stilske figure u pjesmi • prepoznaje lirsku, domoljubnu, šaljivu pjesmu • povezuje događaje i likove proznoga teksta s vremenom i mjestom radnje • prepoznaje elemente fabule • određuje osnovna obilježja lika prema izgledu, ponašanju i govoru • prepoznaje pripovijetku, dječji roman i igrokaz razlikujući ih od drugih tekstova (bajke, basne).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	

• priča, pripovijetka, bajka, basna, pjesma (lirska, lirska pejzažna, šaljiva, domoljubna), legenda, igrokaz, dječji roman • tema, fabula • usporedba, personifikacija, epitet.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Stvoriti poticajno okruženje za čitanje i odabrati tematski primjerene tekstove s obzirom na uzrast i jezični razvoj učenika. Koristiti logičko čitanje, čitanje u sebi (neglasno čitanje); spontano čitanje, glasno i interpretativno čitanje te čitanje naizmjenice u cilju produbljivanja doživljaja književnog teksta i boljeg razumijevanja teksta. Organizirati igrolike i poticajne aktivnosti za uvježbavanje tehnike čitanja proznih i poetskih tekstova (čitanje šaljive pjesme uz odgovarajuću glazbenu podlogu, dramatizaciju šaljivih tekstova, igrokaza, ...). Važno je poticati razvoj mašte (imaginacije) učenika kao primatelja u cilju oblikovanja estetskog doživljaja koristeći interpretativno čitanje. Poticati učenike na uočavanje i objašnjavanje obilježja književnog teksta. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.3 Učenik čita tekst prema preporuci ili vlastitom interesu obrazlažući svoj odabir.	• čita različite vrste tekstova / književnih djela prema preporuci učitelja • razgovara o pročitanim tekstovima / književnim djelima • čita različite vrste tekstova za djecu prema vlastitom izboru razvijajući čitateljske navike • obrazlaže svoj izbor pročitanih tekstova preporučujući ih drugim učenicima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• književni tekst (poetski, prozni) • neknjiževni tekstovi • latinica, ćirilica.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na čitanje s ciljem razvijanja čitateljskih navika i čitanja radi užitka. Koristiti nastavne strategije za poticanje čitanja usmjerene na unutarnju motivaciju kod učenika, pobuđivanje želje za čitanjem (u školi, izvanškolsko čitanje); organizirati kutke za čitanje, motivirati učenike na prepričavanje tekstova prema njihovom izboru, zainteresirati učenika čitanjem zanimljivog dijela priče / književnog djela. Izbor tekstova prilagoditi interesima, uzrastu i recepcijskim mogućnostima učenika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.4 Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.	• stvara različite uratke motiviran doživljajem književnog teksta • koristi se jezičnim vještinama kako bi se izrazio na kreativan i originalan način • pripovijeda stvarni i nestvarni/izmišljeni događaj.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• književni tekst • stvaralačko izražavanje.	

Preporuke za ostvarenje ishoda
Poticati učenike na pripovijedanje motivirajućeg sadržaja uživljavanjem u ulogu, izražajno čitanje, recitiranje, likovne interpretacije, glazbene improvizacije i kreativne dramatizacije. Učenici se mogu kreativno izraziti potaknuti književnim tekstom snimajući kratki audio ili videouradak. Pratiti napredak učenika prikupljanjem radova u učeničku mapu (portfolio); učenik pregledava uratke s ciljem poboljšavanja i stvaranja novih. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.1 Učenik izdvaja podatke iz različitih izvora / medijskih sadržaja koristeći ih u obrazovne svrhe.	• prepoznaje različite izvore podataka • prikuplja podatke koristeći različite izvore primjerene uzrastu • koristi podatke u svrhu pripreme za učenje i proširivanje znanja o različitim temama prenoseći tekst u druge oblike ili medije.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.1.2
Ključni sadržaji	
• mediji (tiskani, auditivni, vizualni) • susreti i razgovori s knjižničarom/knjižničarkom, književnicima i drugim sudionicima kulturnih događaja namijenjenih djeci.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Koristiti sve vrste dostupnih medija (vizualnih, auditivnih i pisanih); razgovor s osobama (knjižničarom/knjižničarkom, piscem, ilustratorom, glumcem...). Upućivati učenike na korištenje različitih medijskih izvora za pronalaženje podataka prema zadanim uputama radi pripreme za učenje ili proširivanja postojećeg znanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.2 Učenik bira medijske sadržaje primjerene uzrastu.	• razlikuje elektroničke medije - televiziju, radio, internet uočavajući njihova izražajna sredstva • koristi internet uz vođenje i usmjeravanje • gleda filmove za djecu nastale prema književnom djelu • sluša radijsku emisiju za djecu • izdvaja traženi podatak u dječjoj enciklopediji koristeći se kazalom i abecednim redom • razlikuje crno-bijeli i film u boji s obzirom na vrijeme u kojem su nastali (zamjećuje razlike).
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.1.2
Ključni sadržaji	
• dječji film, radijska emisija, animirani, igrani film • knjižnica, virtualna knjižnica, knjige / zvučne knjige • obrazovne i zabavne mrežne stranice.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Osposobiti učenike za komunikaciju s različitim medijima - kazalištem, filmom, radijem, televizijom, internetom, tiskom; primanje kazališne predstave, filma, radijske i televizijske emisije, zabavnih i obrazovnih sadržaja na mrežnim stranicama; poticati učenike na uočavanje izražajnih sredstava (zvuk, glazba, govor, slika i njihove kombinacije) kojima se šalje poruka i pojačava doživljaj primljene poruke.	

Upućivati učenike u svijet vlastitih otkrića usmjerenim djelovanjem, pažljivim izborom i preporukom medijskih sadržaja i vrste medija. Upozoriti učenike na negativnu i na pozitivnu stranu u korištenju interneta i upućivati na roditeljski nadzor u pristupanju internetu. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.3 Učenik posjećuje kulturne događaje.	• razlikuje kulturne događaje (kazališna predstava, izložba, glazbeni događaj,...) • razgovara s učenicima i odraslima o kulturnom događaju izražavajući svoja zapažanja • izražava doživljaj kulturnog događaja govorom, kratkim pisanim tekstom, pokretom, crtežom, fotografijom, pjevanjem ili sviranjem.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• kulturni događaj • knjižnica (susreti s piscima/književnicima, ilustratorima) • muzej, izložba • kazalište (kazališna predstava) • kino (film - animirani, dječji igrani).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Tijekom školske godine posjetiti s učenicima knjižnicu, kazalište, kino, muzej (prema organizacijskim mogućnostima u školi te fizičkoj dostupnosti kulturnih ustanova u mjestu življenja i školovanja). Razgovarati s učenicima o posjećenom kulturnom događaju na kojem su nazočili ili sudjelovali (susret s piscima/književnicima, ilustratorima, glumcima, izložbe u muzejima primjerene uzrastu učenika, književni, glazbeni, filmski, tradicijski festivali, kulturni, obrazovni projekti/programi za djecu). Koristiti internet za pristup slikovnici, književnom ili informativnom tekstu, lutkarskoj ili kazališnoj predstavi, filmu ili nekom drugom fizički nedostupnom dijelu izvorne stvarnosti pogodnom za podučavanje, učenje ili vježbanje; aktivno uključivanje u kulturni i društveni život zajednice. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

OSNOVNA ŠKOLA

5. razred /175 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.V.1 Učenik komunicira u skladu s odabranom temom poštujući pravila uljudnog ophođenja.	• razgovara pridržavajući se teme • razlikuje verbalnu i neverbalnu komunikaciju • kombinira verbalne i neverbalne poruke u skladu sa zadatkom ili komunikacijskom situacijom • poštuje pravila komunikacije u raspravi • argumentira svoje mišljenje • donosi zaključke na temelju argumentirane rasprave.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.3</u>

Ključni sadržaji	
• verbalna i neverbalna komunikacija • rasprava • bogaćenje rječnika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenika na korištenje novih riječi u komunikaciji. Organizirati različite komunikacijske situacije u kojima će učenik sudjelovati i izražavati svoje osjećaje, stavove i reakcije. Organizirati razrednu raspravu s temama koje su zanimljive učenicima. Uputiti učenike na pravila komunikacije u raspravi. Poticati svakog učenika na ravnopravno sudjelovanje u raspravi. Iznositi vlastito mišljenje, a poštovati tuđe. Pažljivo slušati sugovornika u raspravi i govoriti kada učenik dobije riječ. Omogućiti učeniku priliku za donošenje zaključaka na temelju argumentirane rasprave. Usmjeriti učenika na važnost neverbalne komunikacije. Potaknuti aktivnosti u kojima učenici mogu uvježbavati verbalne, ali i neverbalne poruke. Na primjer ispričati anegdote ili viceve koristeći se neverbalnom komunikacijom i prilagođavajući govor, pokret, mimiku i geste. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.V.2 Učenik prepričava sadržaj teksta na temelju bilježaka.	• izdvaja važne podatke iz teksta u različite vrste bilježaka • sažeto prepričava tekst na temelju bilježaka • tečno, izražajno i odgovarajućim tempom čita tekst napisan latinicom ili ćirilicom • objašnjava nepoznate riječi i izraze.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.1
Ključni sadržaji	
• sažimanje pripovjednog teksta • bilješka • čitanje • rečenična intonacija i rečenični naglasak.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Tekst može biti pročitani ili slušani u obliku zvučnog zapisa. Tekst može biti pisan ćirilicom. Uputiti učenika na izražajno čitanje i poštivanje rečenične intonacije i rečeničnog naglaska. Usmjeriti učenika na samostalno objašnjavanje nepoznatih riječi uz korištenje dječjeg rječnika ili na temelju zaključivanja iz konteksta. Potaknuti učenika na čitanje usmjereno na sadržaj i na izdvajanje važnih događaja iz teksta kako bi mogao stvarati natuknice i bilješke. Uputiti učenika na sažeto prepričavanje teksta koji se temelji na bilješkama. Prepričavanje može biti usmeno i pismeno. Usmeno prepričavanje prethodi pisanom prepričavanju. Posebnu pozornost treba posvetiti pojedinačnim sposobnostima pojedinog učenika. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.V.3 Učenik piše tekst jednostavne strukture u skladu s temom.	• piše tekstove primjenjujući jednostavnu strukturu • piše o doživljajima i događajima međusobno ih razlikujući • opisuje lik pazeći na detalje • opisuje krajolik pazeći na detalje • piše pismo poštujući strukturu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.2.1 JZK-4.2.2 JZK-4.1.3
Ključni sadržaji	

• opisivanje lika, krajolika • pripovijedanje, samostalno stvaranje priče • pismo, struktura pisma • sastavak – doživljaj, događaj.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Uputiti učenika na razlike između subjektivnog i objektivnog opisa. Uočiti da se isti prostor/predmet/osoba može opisati na različit način. Kod opisivanja lika podrazumijeva se vanjska i unutarnja karakterizacija lika. Organizirati vježbe i zadatke na kojima će učenici vježbati stvarno i slikovito opisivanje. Struktura teksta je jednostavna: uvod, razrada i zaključak. Uputiti učenika na stvaranje kompozicije i usmjeriti na pridržavanje kompozicije prilikom pripovijedanja. Vježbati s učenicima pisanje pisma poštujući strukturu pisma – mjesto i datum, uvodni dio, glavni dio, završetak i pozdravljanje, adresa primatelja i pošiljatelja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.V.4 Učenik primjenjuje gramatička pravila.	• upotrebljava rod i broj imenica • razlikuje imenice, glagole, pridjeve i zamjenice kao vrste riječi • izriče prošlo, sadašnje i buduće vrijeme • koristi pomoćne glagole biti i htjeti • razlikuje osobne zamjenice • prepoznaje stupnjevanje pridjeva • određuje subjekt i predikat u rečenici • razlikuje subjektni i predikatni skup riječi • prepoznaje glagolski i imenski predikat • razlikuje jednostavnu proširenu i neproširenu rečenicu • koristi upravni i neupravni govor.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• rod i broj imenice • prošlo, sadašnje, buduće vrijeme i preoblika • pomoćni glagoli biti i htjeti • osobne zamjenice • stupnjevanje pridjeva • umanjenice i uvećanice • subjekt i predikat • subjektni i predikatni skup • glagolski i imenski predikat, jednostavna, proširena i neproširena rečenica • upravni i neupravni govor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Na oglednim primjerima ukazati učeniku na pravilnu upotrebu roda i broja imenica i pridjeva koji se s njom slažu. Organizirati vježbe i aktivnosti gdje će učenici iskazivati prošlost, sadašnjost i budućnost. U tekstu usmjeriti pozornost na razlike u izgovoru i pisanju glagola biti (bit ću, ću biti). Koristiti tekstove zasićene zamjenicama kako bi učenik uočio riječi za zamjenjivanje govornika, sugovornika ili negovorno lice. Organizirati komunikacijske situacije u kojima će učenici prepoznavati i koristiti zamjenice u govoru ili pisanju. Stupnjevanje pridjeva se radi na razini prepoznavanja; uočiti da se radi o istom pridjevu, istoj osobini, ali da je ta osobina iskazana u tri stupnja. Subjektni i predikatni skup se radi na razini prepoznavanja. Upravni i neupravni govor se radi i usmeno i pismeno. Organizirati ili isticati situacije u kojima se u svakodnevnoj komunikaciji koristimo upravnim ili neupravnim govorom i vježbati preobliku upravnog u neupravni govor i obrnuto.	

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.V.5 Učenik primjenjuje pravopisna pravila.	• primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog početnog slova u višerječnim imenima država, županija i zemljopisnih cjelina • piše veliko početno slovo u nazivima stanovnika i pripadnika naroda • piše posvojne pridjeve izvedene od vlastitih imena • piše rečenice koristeći pravopisne znakove za označavanje upravnog i neupravnog govora • piše kratice višerječnih naziva • piše opće kratice i oznake za mjere (duljina, opseg, površina, obujam i kut) • piše pridjeve pri stupnjevanju • piše riječi u kojima su glasovne skupine ije/je/e/i • piše glasove č i ć u poznatim i novim kategorijama • piše e-poruke.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-4.3.2

Ključni sadržaji

- veliko početno slovo u višerječnim imenima država, županija i zemljopisnih cjelina, u nazivima stanovnika i pripadnika naroda
- kratice i oznake za mjere
- pisanje riječi s glasovnim skupinama ije/je/e/i i glasovima č i ć
- navodnici, crtica, dvotočje, zarez.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Često i sustavno provoditi vježbe u kojima će učenici vježbati određena pravopisna pravila. Vježbe prilagođavati i mijenjati po potrebi.

Pripremiti za učenike poticajne tekstove zasićene primjerima određenog sadržaja koji se vježba.

Procijeniti znanje učenika i prema potrebi vježbati riječi s glasovima č, ć, dž i đ te glasovnim skupinama ije/je/e/i.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.V.6 Učenik prepoznaje važnost zavičajnoga govora i hrvatskog standardnog jezika s obzirom na njihovu komunikacijsku ulogu.	• uspoređuje zavičajni govor i hrvatski standardni jezik • koristi zavičajni govor u usmenoj i pisanoj komunikaciji • sluša i čita tekstove na kajkavskom, čakavskom i štokavskom narječju prepoznajući kojem narječju pripadaju • prepoznaje različite zavičajne govore u BiH • prepoznaje komunikacijske situacije u kojima koristi hrvatski standardni jezik.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-5.2.3

Ključni sadržaji

- zavičajni govor, narječje
- usmena i pisana komunikacija na zavičajnom jeziku.

Preporuke za ostvarenje ishoda
Organizirati situacije ili zadatke u kojima se potiče učenika na korištenje zavičajnoga govora u usmenoj i pisanoj komunikaciji. Poticati kod učenika njegovanje identiteta i isticati važnosti zavičajnoga govora i raznolikosti i bogatstva hrvatskog jezika. Organizirati učenicima zanimljive aktivnosti i odrediti porijeklo riječi koje se često koriste u zavičajnom govoru ili pojedinim narječjima hrvatskoga jezika (germanizmi, turcizmi, latinizmi,...). Uočiti prostorne i jezične raznolikost BiH i RH. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.V.1 Učenik izražava doživljaj književnog teksta povezujući ga s vlastitim iskustvom.	- povezuje sadržaj, temu i motive s vlastitim iskustvom - razgovara o književnom tekstu - iskazuje doživljaj književnog teksta povezujući ga s vlastitim iskustvom - pronalazi vrijedne poruke i mudre izreke u tekstu i potkrepljuje ih citiranjem dijelova teksta - izražava stav u odnosu na temu i ideju književnog teksta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1</u>
Ključni sadržaji	
tema, motiv, ideja.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Motivirati učenike za recepciju književnog teksta. Poticati razgovor o književnom tekstu kako bi učenik pokazao razumijevanje teksta. Uputiti učenika na izdvajanje teme, motiva i ideje iz teksta. Tekst može biti slušani ili pročitani. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.V.2 Učenik interpretira književni tekst.	- razlikuje osnovna obilježja pripovijetke, bajke, basne, igrokaza i dječjeg romana - određuje motiv i ideju u poeziji i prozi - povezuje temu i motiv i ideju - objašnjava osnovna obilježja lirske pjesme - prepoznaje obilježja stihova - razlikuje pjesničke slike - određuje stilske figure - prepoznaje i imenuje oblike pripovijedanja - određuje elemente fabule.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
- pjesma, bajka, basna, pripovijetka, igrokaz, dječji roman - obilježja lirske pjesme, ritam i dužina stiha, slog, rima, usporedba - personifikacija, epitet.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Motivirati učenike za recepciju primjerenih tekstova. Ukazati učeniku na slikovitost i osjećajnost u književnom tekstu. Poticati učenika na zamjećivanje obilježja književnog teksta, na razlikovanje pjesničkih slika, izdvajanje vidnih i slušnih pjesničkih slika, određivanje duljine stiha.	

Pokazati učenicima na primjerenom tekstu razliku između opisivanja, pripovijedanja, monologa i dijaloga i njihovu ulogu u proznom tekstu.
Potaknuti učenika na uočavanje redoslijeda događaja; uvod, zaplet i rasplet.
Organizirati aktivnosti u kojima će učenik stvarati usporedbe i personifikacije na zadani poticaj ili primjenjivati epite u stvaranju rečenica i teksta.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.V.3 Učenik čita književne tekstove prema vlastitom interesu obrazlažući svoj izbor.	• odabire i čita tekstove sa šireg popisa predloženih književnih tekstova razvijajući čitateljsku naviku • razgovara o izabranom i pročitanoj književnom tekstu • argumentira svoj izbor književnog teksta i izbor drugih učenika.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• knjižnica • književni tekstovi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Dati učeniku izbor različitih tekstova. Potaknuti učenika na objašnjenje svog izbora književnog teksta. Organizirati razgovor među učenicima o izabranim i pročitanim književnim tekstovima.	
Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.V.4 Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu motiviran doživljajem književnog teksta.	• izražajno čita i recitira • izvodi glazbene i scenske improvizacije • odabire vlastiti pristup temi koja ga interesira • osmišljava novi element priče ili mijenja sadržaj priče originalnim i maštovitim rješenjima • pripovijeda sadržaj priče iz perspektive drugog lika, vremena ili mjesta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• izražajno čitanje • stvaralaštvo.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Potaknuti učenika na izvođenje glazbene i scenske improvizacije na temelju doživljaja književnog teksta. Omogućiti učenicima kreativno izražavanje recitiranjem, izražajnim čitanjem, uživljavanjem u ulogu, dramatizacijom, stvaranjem likovnih radova i poticati učenike u njihovom odabiru. Omogućiti učeniku da odabere vlastiti pristup temi koja ga interesira i stvaralački oblikuje svoje mišljenje koje može javno iznositi u obliku govorenog teksta.	
Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.V.1 Učenik koristi podatke iz različitih medijskih sadržaja.	• razlikuje različite izvore podataka • prikuplja podatke koristeći različite medijske sadržaje • piše natuknice i bilješke na temelju prikupljenih podataka iz različitih medija u svrhu preporučavanja određenog sadržaja • koristi podatke u svrhu pripreme za učenje i proširivanje znanja o različitim temama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.2
Ključni sadržaji	
• digitalni mediji • rječnik, enciklopedija, leksikon.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Koristiti materijale s obrazovnih internetskih stranica. Potaknuti učenika na čitanje usmjereno na sadržaj i na izdvajanje važnih događaja iz teksta kako bi mogao stvarati natuknice i bilješke. Usmjeriti učenika na sažeto preporučavanje teksta koji se temelji na bilješkama. Uputiti učenika na korištenje dječjih rječnika, enciklopedija i leksikona. Izvori podataka mogu biti osobe, knjižnice, internet. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.V.2 Učenik analizira sadržaje predstavljene u različitim medijima.	• uspoređuje iste sadržaje u različitim vrstama medija • pronalazi sadržaje za djecu pretražujući mrežne stranice prema zadanim smjernicama (uz vođenje i usmjeravanje) • razlikuje dokumentarni film od ostalih vrsta filmova • uspoređuje književni tekst s njegovim medijskim adaptacijama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.2.1
Ključni sadržaji	
• digitalni mediji • dokumentarni film, igrani film.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Omogućiti učeniku usporedbu istog sadržaja u različitim vrstama medija koristeći raznolike metode i strategije primjerene zadatku. Potaknuti učenike na uočavanje obilježja dokumentarnog filma i uočavanje razlika dokumentarnog filma od ostalih vrsta filmova. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.V.3 Učenik posjećuje kulturne događaje.	• razgovara sa sudionicima kulturnog događaja, tijekom ili nakon njega • izražava doživljaj kulturnog događaja i obrazlaže svoje mišljenje • piše preporuku za kulturni događaj.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.1.1
Ključni sadržaji	
• kulturni događaji: izložbe, predstave, susreti s piscem, • preporuka za kulturni događaj.	

Preporuke za ostvarenje ishoda
Potaknuti učenika na posjećivanje kulturnih događaja. Omogućiti učenicima posjete virtualnim kulturnim događajima kao što su muzeji, izložbe i slično. Motivirati učenika na razgovor sa sudionicima kulturnog događaja tijekom ili nakon njega – izložbe, susreti s piscem. Nakon posjete kulturnom događaju potaknuti učenike na izražavanje svog doživljaja kulturnog događaja. Dati učenicima mogućnost objavljivanja njihove preporuke za određeni kulturni događaj u školskom časopisu, mrežnoj stranici škole ili medijskoj i novinarskoj sekciji i na taj način ih motivirati za pisanje. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta kao i svih ostalih nastavnih predmeta te međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju kojega učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

OSNOVNA ŠKOLA

6. razred /175 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.1. Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	• prepoznaje svrhu govorenja (osobna i javna) • razgovara pridržavajući se teme • pažljivo sluša sugovornika • razgovijetno govori i točno intonira rečenice • izriče svoje mišljenje • iznosi zaključke na temelju argumenata • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• govor • razgovor/razgovorne igre • rasprava • bogaćenje rječnika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Uputiti učenike na pravila komunikacije, ukazati na važnost tečnog i jasnog govorenja te pažljivog slušanja sugovornika za uspješnu komunikaciju. Organizirati aktivnosti u kojima učenici uvježbavaju verbalne, ali i neverbalne poruke (pokret, mimika, gesta). Poticati učenike na sudjelovanje u različitim komunikacijskim situacijama stavljajući naglasak na važnost iznošenja vlastitih osjećaja, stavova i mišljenja te poštivanja mišljenja drugih. Teme za raspravu birati iz školskog života i životnog okruženja učenika. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.2. Učenik čita tekstove prilagođavajući tehniku čitanja vrsti teksta	• prilagođava tehniku čitanja vrsti teksta • izražava doživljaj književnog teksta interpretativnim čitanjem • tečno i razgovjetno čita tekst pravilno naglašavajući riječi • uočava važnost rečeničnih i pravopisnih znakova za izražajno čitanje.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.4.1 JZK-1.1.1</u>

Ključni sadržaji	
• književni i neknjiževni tekstovi primjereni dobi učenika • interpretativno čitanje • čitanje po ulogama.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod je usmjeren na razvoj i njegovanje čitalačkih vještina. Birati književne i neknjiževne tekstove različite svrhe i namjena, učitelj ima slobodu biranja tekstova iz različitih izvora. Organizirati aktivnosti slušanja radiodrame ili audiozapisa (interpretativno čitanje poezije) u cilju razvijanja čitalačkih vještina. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.3. Učenik analizira strukturna i jezična obilježja teksta.	• opisuje razliku između književnih i neknjiževnih tekstova navodeći primjere • prepoznaje trodijelnu strukturu teksta • izdvaja ključne riječi u različite vrste bilježaka • objašnjava značenje teksta na temelju bilježaka • izvodi zaključke na temelju argumenata • objašnjava nepoznate riječi na temelju vođenoga razgovora ili pomoću rječnika.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.1.1 JZK-4.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• književni/neknjiževni tekstovi • opisni tekstovi (subjektivan i objektivan opis osobe) • pripovjedni tekstovi (subjektivno i objektivno pripovijedanje, pripovijedanje u 1. i 3. osobi) • natuknica i bilješka (ključna riječ, sažetak, grafički prikaz) • pismo (osobno, elektroničko pismo, pozivnica) • prepričavanje (opširno, sažeto, stvaralačko) • trodijelna struktura teksta.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Objasniti učenicima razliku između književnog i neknjiževnog teksta na strukturnoj, jezičnoj i sadržajnoj razini. Učitelj ima slobodu biranja tekstova iz različitih izvora, birati tekstove primjerne dobi učenika. Navoditi učenike da koriste bilješke i natuknice u procesu učenja. Poticati učenike na korištenje rječnika hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje). Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.4. Učenik oblikuje jednostavni opisni i pripovjedni tekst.	• oblikuje sadržajno smislen tekst traženog oblika u skladu sa zadanom temom • primjenjuje strukturna obilježja zadanog teksta • opisuje osobu navodeći pojedinosti i iskazujući svoj doživljaj te osobe • pripovijeda nižući događaje kronološkim slijedom • prepričava tekst unoseći nove pojedinosti • služi se novim riječima i izrazima prenesenog značenja • razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi • razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• pripovijedanje u 1. i 3. osobi • opisivanje (subjektivno i objektivno opisivanje, opis osobe) • prepričavanje (opširno, sažeto, stvaralačko) • osobno pismo • školska zadaća (najmanje dvije školske zadaće tijekom školske godine).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ovaj ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Redovito provoditi vježbe usmenog i pismenog izražavanja, birati teme bliske učenicima, teme iz svakodnevnog života, svijeta mašte ili doživljaja književnog teksta. Omogućiti učenicima primjenu svih faza u procesu pisanja. Naglašavati učenicima važnost čitanja za bogaćenje rječnika. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim	

pismom.

Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.5. Učenik primjenjuje gramatička pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• prepoznaje morfološke kategorije promjenjivih riječi • razlikuje promjenjive i nepromjenjive riječi u službi sklapanja i preoblike rečenice • uočava padeže kao različite oblike iste riječi • objašnjava službu i značenje padeža • provodi stupnjevanje pridjeva • provodi glasovne promjene kod promjene oblika riječi (ogledni i česti primjeri) • uočava ulogu nepromjenjivih riječi u izricanju odnosa među riječima, okolnosti radnje te povezivanju i preoblici rečenice.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-4.3.1 JZK-4.2.3

Ključni sadržaji

- nepromjenjive vrste riječi
- promjenjive vrste riječi (osnova i nastavak)
- morfološke kategorije promjenjivih riječi
- sklonidba imenica
- sklonidba i stupnjevanje pridjeva
- glasovne promjene u sklonidbi imenica i pridjeva te stupnjevanju pridjeva.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Ne treba inzistirati na učenju brojnih pravila i paradigmi, na iznošenju napamet naučenih gramatičkih pravila bez primjene istih u govoru i pisanju. Gramatika ne bi trebala biti cilj učenja, već put do cilja. Podučavanje gramatike treba biti u službi učenja jezičnih pravila koja će učenicima pomoći u pravilnom korištenju hrvatskoga standardnog jezika.

Poticati učenike na primjenu znanja o promjenjivim i nepromjenjivim riječima prilikom sklapanja i preoblike rečenica te prilikom oblikovanja teksta.

Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.6. Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika.	• primjenjuje pravopisna pravila u upotrebi velikog početnog slova u jednorječnim i višerječnim imenima • pravilno izgovara i piše riječi s provedenim glasovnim promjenama • primjenjuje pravopisna pravila pri pisanju pridjeva • piše zarez odvajajući vokativ i usklik od ostatka rečenice • služi se pravopisnim priručnicima sa svrhom poštivanja pravopisne norme.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-4.3.1 JZK-4.2.3

Ključni sadržaji

- veliko početno slovo u pisanju:
- višerječnih imena kontinenata, država, administrativnih jedinica
- naseljenih mjesta, ulica, trgova;
- zemljopisnih imena i javnih građevina
- ustanova, poduzeća
- vjerskih praznika, državnih blagdana i spomendana

- časopisa i novina - rečenični i pravopisni znakovi: - zarez (u pisanju vokativa, usklika, pisanje zareza u navođenju mjesta i datuma) - znak za odjeljivanje sati i minuta - sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi (brojevi, pridjevi, čestice).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na važnost primjene pravogovornih i pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektroničkih medija. Koristiti formu klasičnog diktata kod provjere pravopisa, inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VI.7. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika.	- razlikuje osnovno i preneseno značenje riječi - prepoznaje osnovna obilježja hrvatskih narječja - uspoređuje zavičajni govor s hrvatskim standardnim jezikom - razlikuje materinski jezik od drugih jezika u BiH i navodi primjere - objašnjava ulogu i upotrebu hrvatskoga standardnog jezika u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini - objašnjava riječi na temelju vođenog razgovora i zaključivanja iz konteksta - razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.
Poveznice sa ZJNPP	
Ključni sadržaji	
- jednoznačnost i višeznačnost riječi - narječja i govori hrvatskoga jezika - materinski jezik, zavičajni govor, razgovorni jezik, književni jezik, hrvatski standardni jezik, službeni jezik u RH i BiH, dvojezičnost, manjinski jezici - bogaćenje rječnika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Organizirati aktivnosti tijekom kojih će učenici u konkretnim komunikacijskim situacijama uočavati jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika. Ukazivati učenicima na značaj materinskog jezika te razvijati zavičajni identitet kao dio hrvatske jezične baštine. Organizirati izvanučioničku nastavu (posjeti zavičajnim muzejima i događajima na kojima se njeguje zavičajna riječ). Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	

PREDMETNO PODRUCJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VI.1. Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta.	- izražava doživljaj književnog teksta - određuje temu književnog teksta na temelju pojedinosti u tekstu - određuje ideje književnog teksta povezujući ih sa stvarnim životom

	• opisuje način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti • objašnjava značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza • uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1 JZK-1.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• pripovjedni i opisni književni tekst • lirska pjesma • igrokaz.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na svakodnevno čitanje u cilju razvijanja čitalačke navike kod učenika. Ukazivati na dobrobit čitanja koje učeniku pomaže u razvoju kritičkog mišljenja, razvoju jezičnih vještina te razumijevanju kulture i društva. Naglašavati da čitanjem bogate svoj rječnik i razvijaju vještine komunikacije. Organizirati zajedničke aktivnosti čitanja na satu ili školskoj knjižnici te poticati učenike na aktivno sudjelovanje u razgovoru o pročitanome, naglasak staviti na učenikovo razumijevanje teksta na temelju doživljaja. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VI.2 Učenik razlikuje žanrovska, strukturna i stilska obilježja književnog teksta.	• prepoznaje osnovna obilježja lirike, epike i drame • uočava obilježja teksta s obzirom na pripadnost određenoj književnoj vrsti • razlikuje oblike piščeva kazivanja • analizira strukturu proznog književnog djela • objašnjava povezanost pjesničkih motiva, pjesničkih slika i teme • uočava preneseno značenje izraženo personifikacijom i pjesničkom slikom • analizira lirsku kompoziciju • izdvaja stilsku izražajna sredstva.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.4.1 JZK-1.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• književni rodovi, podjela književnosti po obliku i postanku • obilježja pripovjednog teksta (događaj, likovi, osnovna misao), pripovjedačke tehnike • fabula, dijelovi fabule, poglavlje u dječjem romanu, kronološki slijed • pripovjedne vrste: pustolovni roman, bajka u stihu, roman za djecu i mlade, basna • preneseno značenje u književnom tekstu • lirske vrste: pejzažna i ljubavna pjesma, himna • pjesnički motivi, pjesnička slika (vizualna i akustična), tema lirske pjesme • strofa prema broju stihova, vezani i slobodni stih • stilski izražajna sredstva: epitet, personifikacija, onomatopeja, suprotnost • dramski tekst monolog, dijalog, didaskalije.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Podučavanje književnoteorijskih pojmova povezati s književnim tekstovima koje učitelj bira iz različitih izvora, a koji su u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te su u skladu s interesima i dobi učenika. Književnoteorijska znanja su u službi proširivanja iskustva čitanja i razvijanja pozitivnog stava prema čitanju. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VI.3 Učenik analizira likove i događaje te njihove	• razlikuje glavne i sporedne likove

međudodnose u tekstu.	• opisuje vanjski izgled lika potkrepljujući ga citatima iz teksta • prepoznaje ulogu govora u karakterizaciji lika • uočava osobine lika povezujući ga s njegovim postupcima i događajima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1 JZK-1.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• glavni i sporedni lik • karakterizacija lika govorom i postupcima.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenike uputiti na društveni kontekst u koji je lik smješten, usmjeravati učeničku percepciju lika na temelju ponašanja i postupaka lika. Birati tekstove prema vrlinama i poželjnim osobinama književnog lika (prijateljstvo, prihvaćanje, pomaganje, istinoljubivost, poštenje), razvijati kod učenika sposobnost promišljanja o svojim i tuđim postupcima. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VI.4 Učenik čita književni tekst prema učiteljevoj preporuci ili vlastitom izboru.	• predstavlja odabrani književni tekst prema uputama ili unaprijed postavljenim zadacima • izražava doživljaj književnog teksta povezujući motive sa stvarnim životom • obrazlaže vlastiti izbor književnog djela.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.5.1 JZK-1.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• književno djelo za cjelovito čitanje prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.	
Preporuke za ostvarenje ishoda učenja	
Djela za cjelovito čitanje birati u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te u skladu s razvojnom dobi učenika i njihovom čitalačkom ukusu. Nastavu lektire organizirati na bitno drugačiji način od klasičnog načina provjere razumijevanja, postavljati zadatke koji potiču kreativnost učenika., omogućiti učenicima predstavljanje književnog djela na njima zanimljiv način. Preporučuje se tijekom školske godine obraditi osam lektirnih naslova, od kojih je jedan prema izboru učenika. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VI.5. Učenik stvara uradak potaknut osobnim iskustvom ili doživljajem književnog teksta/umjetničkog djela.	• oblikuje uratke u kojima do izražaja dolazi originalnost, kreativnost i stvaralačko mišljenje • istražuje i slobodno radi na temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo • stvara na narječju ili zavičajnom govoru • dramatizira i improvizira književni tekst • izražava se pokretom, plesom i ilustracijom • izražava vlastite osjećaje i doživljaj književnog djela • razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.3.2</u>
Ključni sadržaji	
• literarni uradak, krasnoslov, dramatizacija i improvizacija književnog teksta • strip, ilustracija, plakat, videouradak, fotografija.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na stvaralački način izražavanja u kojem dolazi do izražaja kreativnost i originalnost i koje je bitno drugačije od klasične provjere znanja.	

Ishod se vrednuje formativno, a učitelj može nagraditi učenika ocjenom za izniman trud cijeneći njegovu samostalnost i poštujući njegove mogućnosti.
Omogućiti učenicima predstavljanje uratka razrednom odjelu/školi.

Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VI.1. Učenik koristi medijske sadržaje primjerene dobi i interesu učenika.	• uočava razliku između pojedinih vrsta medija • izdvaja sadržajne i grafičke elemente medijskog teksta sa svrhom prenošenja poruke • opisuje rizična ponašanja na internetu • izdvaja sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i komunikacijske vještine.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• mediji i vrste medija • tisak i vrste tiska	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na čitanje dnevnih novina, slušanje radijskih emisija, gledanje obrazovnih tv emisija te služenje internetom u obrazovne svrhe. Ukazivati na važnost odgovornog korištenja društvenih mreža. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VI.2. Učenik povezuje popularnokulturne tekstove sa svakodnevnim životom.	• upoznaje pojam popularne kulture • opisuje značenje popularnokulturnih tekstova uočavajući povezanost sa svakodnevnim životom • uočava priču kao temelj popularnokulturnih tekstova.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-2.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• popularnokulturni tekstovi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Predstaviti učenicima pojam popularne kulture s gledišta svakodnevnog života, s društvenog gledišta te u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima. Promicati senzibilitet za nove žanrove radi razvoja kreativnog i kritičkog mišljenja. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VI.3 Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.	• posjećuje kulturne događaje u cilju aktivnog uključivanja u kulturni i društveni život zajednice • upoznaje organizaciju rada kazalište, rad na predstavi i njihove sudionike • upoznaje organizaciju rada u knjižnici • sudjeluje u projektima i radionicama • posjećuje institucije, kino i medijske kuće

	posjećuje internetske sadržaje u svrhu upoznavanja kulture svog naroda.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.1</u>
Ključni sadržaji	
- kulturni događaji u fizičkom i virtualnom okruženju - knjižnica, organizacija rada školske knjižnice - kazalište, organizacija rada na predstavi i sudionici u predstavi - kino, muzeji, medijske kuće, festivali - internetski sadržaji (kulturni portali).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ostvarenje ovog ishoda uvjetovano je dobi i interesima učenika, fizičkom okruženju (društveno-kulturni i umjetnički sadržaji) te tehničkim mogućnostima škole. Ovaj ishod se vrednuje formativno, ishodom se potiče osobni razvoj učenika, aktiviranje stečenih znanja i kompetencija u smislu neposrednog iskustvenog učenja. Poticati učenike na sudjelovanje u kulturnom i društvenom životu škole i lokalne zajednice, sudjelovanje u školskim projektima, upućivati ih na digitalne sadržaje koji su dostupni svima bez obzira na mjesto stanovanja ili školovanja. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda	

OSNOVNA ŠKOLA

7. razred /175 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.1. Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	- razlikuje službeni od privatnog razgovora - priprema se i izlaže na zadanu temu potkrjepljujući tvrdnje primjerima - primjenjuje govorne vrednote i sredstva verbalne/neverbalne komunikacije - izriče svoje mišljenje uvažavajući mišljenja drugih - izvodi zaključke na temelju argumenata - u razgovoru i raspravi ne prekida sugovornika - razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.3 JZK-3.4.1</u>
Ključni sadržaji	
- načini sporazumijevanja (verbalna i neverbalna komunikacija) - govorne vrednote - razgovor (službeni, privatni) - rasprava - izlaganje na zadanu temu.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na sudjelovanje u razgovoru u različitim situacijama: u paru, u manjoj skupini ili na razini odjela. Inzistirati na potpunim, jasnim rečenicama vodeći računa o govornim vrednotama. Učenicima dati mogućnost predlaganja njima bliskih i zanimljivih tema pazeći da odabir teme bude primjeren dobi učenika. Ukazati na važnost pripreme za izlaganje na zadanu temu, poticati ih da tijekom izlaganja svoje tvrdnje potkrijepe primjerima.	

Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.2. Učenik čita tekstove prilagođavajući tehniku čitanja vrsti teksta.	• čita samostalno, tečno i izražajno poštujući rečenične znakove • u cijelosti poštuje govorne vrednote prema zahtjevima teksta • izražava doživljaj književnog teksta interpretativnim čitanjem.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.3.1 JZK-1.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• interpretativno čitanje • čitanje po ulogama • književni i neknjiževni tekstovi primjereni dobi učenika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod je usmjeren na razvoj i njegovanje čitalačkih vještina. Poticati učenike na čitanje različitih tekstova prilagođenih dobi (dobro bi bilo birati tekstove iz više izvora). Organizirati aktivnosti slušanja audiozapisa, radiodrame ili recitiranja poezije u cilju razvijanja vještine čitanja. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.3. Učenik analizira strukturna i jezična obilježja teksta.	• prepoznaje temu i svrhu teksta • organizira podatke iz teksta sažimajući ih u različite vrste bilježaka • tumači znače je teksta na temelju bilježaka • uočava ulogu grafičke strukture i slikovnih elementa u tekstu • izvodi zaključke potkrepljujući ih argumentima • uočava obilježja prepričavanja s promjenom gledišta • procjenjuje zanimljivost i korisnost teksta • objašnjava nepoznate riječi na temelju vođenoga razgovora ili pomoću rječnika (tiskano i mrežno izdanje).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.3.2 JZK-2.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• vijest • izvješće • opis otvorenog i zatvorenog prostora. • prepričavanje s promjenom gledišta.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Potaknuti učenike na pronalaženje različitih novina koje informiraju o istom, važnom događaju tog dana; usporediti vijest i izvješće; pronaći sličnosti i razlike. Birati tekstove zanimljivog i aktualnog sadržaja (vijest/izvješće iz svijeta sporta, glazbe..). Uputiti učenike u samostalnu izradu novinske stranice o temama koje su im bliske. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.4. Učenik oblikuje tekst prema zadanim smjernicama.	• oblikuje tekst traženog oblika u skladu sa zadanom temom • primjenjuje strukturna i jezično-stilska obilježja traženog teksta • preoblikuje pripovjedni u dramski tekst • stvara tekst traženog oblika izražavajući se zavičajnim idiomom • prepoznaje stilsku funkciju neknjiževnih riječi • razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi • razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.3.1 JZK-4.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• stvaralačko izražavanje zavičajnim idiomom • opisivanje (opis otvorenog i zatvorenog prostora) • prepričavanje s promjenom gledišta • dramatizacija pripovjednog teksta • vijest, izvješće • školska zadaća (najmanje dvije školske zadaće tijekom školske godine).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ovaj ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom. Redovito provoditi vježbe usmenog i pismenog izražavanja pronalazeći sadržaje u zavičajnoj kulturi. Kao poticaj za stvaranje priče mogu se koristiti različite strategije (niz slika, fotografije). Omogućiti učenicima primjenu svih faza u procesu pisanja. Naglašavati učenicima važnost čitanja za bogaćenje rječnika. Motivirati učenike na pisanje u cilju sudjelovanja na školskim/županijskim natjecanjima i natječajima. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.5. Učenik primjenjuje gramatička pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• razlikuje vrste i gramatička obilježja zamjenica i brojeva • objašnjava razlike pri oblikovanju i bilježenju upravnog i neupravnog govora • uočava gramatička obilježja glagola • razlikuje glagole po značenju, vidu i prijelaznosti • prepoznaje glagolske oblike u rečenici • pravilno koristi glagolske oblike • preoblikuje rečenice s obzirom na glagolsko vrijeme ili lice i broj • prepoznaje aktivno i pasivno stanje glagola u rečenici (ogledni i česti primjeri) • provodi glasovne promjene na oglednim i čestim primjerima (pri sprezanju glagola).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2 JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	

• zamjenice: vrste i sklonidba zamjenica • brojevi: vrste i sklonidba brojeva • upravni i neupravni govor • podjela glagola po značenju, vidu i predmetu radnje • gramatička obilježja glagola • aktivno i pasivno stanje • glagolski oblici: infinitiv, glagolski pridjevi, glagolska vremena, glagolski načini i prilozi • glasovne promjene u sprezanju.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Izbjegavati pravila i paradigme koje se ne mogu primijeniti, staviti naglasak na primjenu usvojenih gramatička pravila u govorenju i pisanju. Objasniti specifičnost upotrebe pasivnog/aktivnog stanja u hrvatskom jeziku (razina prepoznavanja). Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.6. Učenik primjenjuje pravopisna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog početnog slova • pravilno koristi rečenične i pravopisne znakove • primjenjuje pravila pisanja glagolskih oblika, zamjenica i brojeva • pravilno piše i govori riječi s provedenim glasovnim promjenama • pravilno koristi navodnike i zarez u pisanju upravnog i neupravnog govora • služi se pravopisnim priručnicima (tiskano i mrežno izdanje) sa svrhom poštivanja pravopisne norme.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2 JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• veliko početno slovo u pisanju imena bogova, božanstava, religijskih osoba, katoličkih simbola osobitog štovanja, vjerskih i crkvenih zajednica; gradskih četvrti i dijelova naseljenih mjesta; povijesnih, vojnih, gospodarskih i političkih saveza, pokreta, epoha, povijesnih događaja; riječi iz poštovanja i počasti • rečenični i pravopisni znakovi: točka sa zarezom, dvotočka, trotočka, zagrada, navodnici i zarez u upravnom govoru • sastavljeno i nesastavljeno pisanje riječi (zamjenice, brojevi, glagoli).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na primjenu pravogovornih i pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektronskih medija. Poticati učenike na primjenu aorista i imperfekta u stilske svrhe. Inzistirati na pravilnom korištenju infinitiva i aorista glagola <i>biti</i> u govoru i pismu. Koristiti formu klasičnog diktata kod provjere pravopisa, inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.7. Učenik objašnjava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika.	• prepoznaje riječi zavičajnog govora i narječja u odnosu na hrvatski standardni jezik • sluša dijalektalnu liriku uočavajući osobine narječja na kojem je pisana • prepoznaje stilsku funkciju nekniževnih riječi i izraza • razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu

	raznolikost.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-3.4.1 JZK-3.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• zavičajni govor i narječja prema standardnom jeziku: lokalizmi, dijalektizmi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odabrati poticajne tekstove na kojima će se uočiti razlika između narječja i hrvatskoga standardnog jezika. Učenicima omogućiti slušanje dijalektalne lirike kako bi uočili osobine narječja na kojem je pisana; ne inzistirati na čitanju tekstova pisanih na narječjima kojima učenici ne govore. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VII.8. Učenik uočava povezanost razvoja hrvatskoga jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.	• objašnjava početke hrvatske pismenosti • imenuje spomenike hrvatske pismenosti • prepoznaje ulogu spomenika hrvatske kulture kao bitne sastavnice vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta • uočava ulogu i značaj hrvatskog jezika za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata u BiH • razvija ljubav i ponos prema bogatstvu jezičnog stvaralaštva svog naroda.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.1 JZK-5.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• početci hrvatske pismenosti (trojezičnost, hrvatska pisma, Bašćanska ploča, prvotisak, razvoj hrvatskoga jezika u BiH, Kočerinska ploča, Humačka ploča, Povelja Kulina bana).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Osvijestiti, kroz različite aktivnosti, važnost razvoja hrvatskoga jezika i važnost spomenika hrvatske pismenosti za očuvanje nacionalnog identiteta. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VII.1. Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta.	• izražava vlastite osjećaje i razmišljanja vezana za tekst • tumači način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti • objašnjava glavne ideje i problematiku književnoga teksta povezujući ih sa svakodnevnim životom • objašnjava značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraza • uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.2 JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	

• lirska pjesma • epska i lirska narodna pjesma • pripovjedni ili opisni književni tekst • dramski tekst.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ukazivati na dobrobit čitanja koje učeniku pomaže u razvoju kritičkog mišljenja, razvoju jezičnih vještina te razumijevanju kulture i društva. Naglašavati da čitanjem bogate svoj rječnik i razvijaju vještine komunikacije. Organizirati zajedničke aktivnosti čitanja na satu ili školskoj knjižnici te poticati učenike na aktivno sudjelovanje u razgovoru o pročitanoj, naglasak staviti na učenikovo razumijevanje teksta na temelju doživljaja. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VII.2. Učenik analizira žanrovska, strukturna i stilsko obilježja književnoga teksta.	• opisuje obilježja teksta s obzirom na pripadnost određenoj književnoj vrsti • analizira strukturu književnog teksta objašnjavajući povezanost motiva i teme • uočava izražajnu funkciju ritmotvornih elemenata • objašnjava pjesničke slike i preneseno značenje u pjesmi • prepoznaje na primjerima vrste rime • navodi primjere stilskih izražajnih sredstava • prepoznaje značajke narodne književnosti • analizira strukturu dramskog teksta prepoznajući dramski sukob i dramsku situaciju.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.5.1 JZK-1.2.2
Ključni sadržaji	
• odnos teme i motiva u književnom tekstu • pjesničke slike: gustativne, taktilne, olfaktivne • ritmotvorni elementi (intonacija i stanka, opkoračenje, vrste rime, inverzija) • stilsko izražajna sredstva: inverzija, ponavljanje, asonanca, aliteracija • dijelovi dramskog teksta (čin, dramski prizor) dramski sukob i dramska situacija • pripovjedne vrste: anegdota, vic, crtica, povijesni roman, znanstveno-fantastični roman, putopis, povjestice • lirske vrste: šaljiva lirska pjesma, haiku • narodna književnost: epska i lirska narodna pjesma, izreke, poslovice, pitalice, zagonetke, epski deseterac, stalni epiteti, hiperbola u narodnoj poeziji • hrvatsko dijalektalno pjesništvo i pjesništvo na jezicima drugih naroda u BiH.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Podučavanje književnoteorijskih pojmova povezati s književnim tekstovima koje učitelj bira iz različitih izvora, a koji su u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te su u skladu s interesima i dobi učenika. Književnoteorijska znanja su u službi proširivanja iskustva čitanja i razvijanja pozitivnog stava prema čitanju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VII.3. Učenik analizira likove, događaje i ideje te njihove međuodnose u tekstu.	• analizira ulogu lika u zapletu i raspletu radnje • iznosi svoje stavove i mišljenje o likovima • prepoznaje ulogu dijaloga i monologa u oblikovanju lika

	• opisuje odnose među likovima i njihov doprinos razvoju teme i ideje • analizira lik potkrepljujući navode citatima iz teksta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• govorna karakterizacija • etička karakterizacija lika • lik u dramskom djelu.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenike uputiti na društveni kontekst u koji je lik smješten, usmjeravati učeničku percepciju lika na temelju ponašanja i postupaka lika. Birati tekstove prema vrlinama i poželjnim osobinama književnog lika (prijateljstvo, prihvaćanje, pomaganje, istinoljubivost, poštenje), razvijati kod učenika sposobnost promišljanja o svojim i tuđim postupcima. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VII.4. Učenik čita književni tekst prema preporuci učitelja ili vlastitom izboru.	• predstavlja odabrani književni tekst prema uputama ili unaprijed postavljenim zadacima • izražava doživljaj književnog teksta povezujući motive sa stvarnim životom • objašnjava način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti • citira tekst u svrhu argumentiranja zaključaka • razvija čitalačku naviku kontinuiranim čitanjem i motivacijom za čitanje • preporučuje književno djelo drugim čitateljima na temelju vlastitog dojma.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.5.1</u>
Ključni sadržaji	
• književna djela za cjelovito čitanje prema preporuci ili prema vlastitom izboru.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Djela za cjelovito čitanje birati u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te u skladu s razvojnom dobi učenika i njihovom čitalačkom ukusu. Nastavu lektire organizirati na bitno drugačiji način od klasičnog načina provjere razumijevanja, postavljati zadatke koji potiču kreativnost učenika, omogućiti učenicima predstavljanje književnog djela na njima zanimljiv način. Preporučuje se tijekom školske godine obraditi osam lektirnih naslova, od kojih je jedan prema izboru učenika. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VII.5. Učenik stvara uradak potaknut osobnim iskustvom i doživljajem književnog teksta/umjetničkog djela.	• oblikuje uratke u kojima do izražaja dolazi originalnost, kreativnost i stvaralačko mišljenje • istražuje i slobodno radi na temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo • stvara uratke prema vlastitoj zamisli • izražava vlastite osjećaje i doživljaj

	književnog djela • razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• literarni uradak, krasnoslov, dramatizacija i improvizacija književnog teksta • plakat, strip, slikopriča, ilustracija • stvaralačko pripovijedanje • fotografija prema motivima iz književnog djela • kratki film ili videozapis, radioprilog • izrada kostima i scenografija.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na stvaralački način izražavanja u kojem dolazi do izražaja kreativnost i originalnost i koje je bitno drugačije od klasične provjere znanja. Ishod se vrednuje formativno, a učitelj može nagraditi učenika ocjenom za izniman trud cijeneći njegovu samostalnost i poštujući njegove mogućnosti. Aktivnosti se mogu ostvariti individualnim ili timskim radom. Omogućiti učenicima predstavljanje uratka razrednom odjelu/školi. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VII.1. Učenik koristi medijske sadržaje primjerene dobi i interesu učenika.	• navodi najvažnije podatke vezane za postanak i razvoj filma • razlikuje filmske rodove • uočava ulogu filmskih izražajnih sredstava u kreiranju poruke filma • određuje poruku filma povezujući je sa svojim iskustvom i svijetom koji ga okružuje • samostalno pretražuje mrežne sadržaje prema zadanim smjernicama • uspoređuje književno djelo i njegovu filmsku adaptaciju.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.3 JZK-5.1.2</u>
Ključni sadržaji	
• film (povijesni osvrt na postanak i razvoj filma, filmski rodovi) • filmska izražajna sredstva • animirani, crtani film • rječnici, pravopis hrvatskoga jezika (mrežno i tiskano izdanje).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Objasniti kako auditivni, vizualni/audiovizualni izvori postaju dio kulture kreirajući medijsku publiku, teorijski pojmovi vezani za filmsku umjetnost su u svrhu razumijevanja sadržaja odnosno poruke filma. Birati nastavne sadržaje u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te u skladu s razvojnom dobi učenika. Sadržajima ovog ishoda poticati razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja. Osposobiti učenike za samostalno korištenje mrežnih stranica Instituta za hrvatski jezik. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

C.VII.2. Učenik uspoređuje različito predstavljanje istih medijskih sadržaja objašnjavajući njihov utjecaj na razvoj mišljenja i stavova.	• pronalazi primjere istog medijskog sadržaja u različitim medijima uočavajući različito predstavljanje sadržaja • opisuje kako se različitim postupcima, tehnikama te vizualnim i zvučnim znakovima oblikuje značenje medijske poruke i stvara željeni učinak na publiku • razlikuje komercijalne i nekomercijalne medije • pretpostavlja o ciljanoj publici na temelju pročitane teksta, pogledane predstave, filma ili serije • objašnjava reakciju različitih primatelja na isti medijski tekst.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.2 JZK-5.1.2</u>
Ključni sadržaji	
• tekstovi u časopisima, novinama ili na internetskim stranicama • plakati, filmovi, serije.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Razvijati kod učenika svijest o tome kako mediji utječu na razvoj kulturnog identiteta odnosno na razvoj stavova i mišljenja pojedinca i društva u cjelini. Sadržajima ovog ishoda poticati razvoj kreativnog i kritičkog mišljenja. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VII.3. Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.	• posjećuje kulturne događaje u cilju aktivnog uključivanja u kulturni i društveni život zajednice • posjećuje izložbe o znamenitim osobama, izumiteljima, o kulturnoj baštini svog kraja • odlazi na susrete s piscima, glumcima, glazbenicima, jezikoslovcima • sudjeluje u projektima i kreativnim radionicama (likovne, literarne, filmske) • posjećuje institucije, kino i medijske kuće • posjećuje internetske sadržaje u svrhu upoznavanja kulture svoga naroda • prepoznaje vrijednost povijesno-kulturne baštine u razvoju nacionalne svijesti.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.1 JZK-5.1.2</u>
Ključni sadržaji	
• kulturni događaji u fizičkom i virtualnom okruženju • internetski sadržaji (kulturni portali).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ostvarenje ovog ishoda uvjetovano je dobi i interesima učenika, fizičkom okruženju (društveno-kulturni i umjetnički sadržaji) te tehničkim mogućnostima škole. Ovaj ishod se vrednuje formativno, ishodom se potiče osobni razvoj učenika, aktiviranje stečenih znanja i kompetencija u smislu neposrednog iskustvenog učenja. Poticati učenike na sudjelovanje u kulturnom i društvenom životu škole i lokalne zajednice, sudjelovanje u školskim projektima. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

OSNOVNA ŠKOLA

8. razred /140 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.1. Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	• prilagođava govor svrsi i različitim komunikacijskim situacijama poštujući pravogovornu normu • priprema se i izlaže na zadanu temu potkrjepljujući tvrdnje primjerima • izražava vlastito mišljenje i stav o temi iznoseći dokaze, navode iz teksta ili primjere iz života • uvažava stavove i mišljenja drugih • izvodi zaključke na temelju argumentirane rasprave • procjenjuje informacije iz različitih izvora odgovorno ih koristeći • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama • uočava mogućnost rješavanja problema razgovorom u različitim životnim situacijama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.1.1 JZK-5.1.3 JZK-5.1.2
Ključni sadržaji	
• razgovor • izlaganje • rasprava.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenicima dati mogućnost predlaganja njima bliskih i zanimljivih tema pazeći da odabir teme bude primjeren dobi učenika. Ukazivati na važnost tečnog i jasnog govorenja (bez zamuckivanja, poštapalica i pleonazama) i pažljivog slušanja za učinkovitu komunikaciju. Učenike uputiti na korištenje različitih izvora informacija, naglasiti važnost procjene vjerodostojnosti informacija. Poticati učenike da pišu bilješke/natuknice koje će slobodno koristiti tijekom rasprave ili tijekom izlaganja, isticati važnost pripreme za uspješno izlaganje i argumentiranu raspravu. Istaknuti kako suvremeni audiovizualni sadržaji čine izlaganje zanimljivijim, motivirajućim za slušatelje te potaknuti učenike na njihovo korištenje. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.2. Učenik analizira tekst izводеći zaključak.	• objašnjava strukturna i jezično-stilska obilježja teksta • objašnjava ulogu dijaloga i opisa u pripovijedanju • uočava obilježja prepričavanja s promjenom gledišta • razlikuje podatke i činjenice od mišljenja i objašnjenja • parafrazira tekst tumačeći njegovo značenje • organizira podatke iz teksta sažimajući ih u različite vrste bilježaka

	• analizira tekst potkrepljujući zaključke dokazima • objašnjava značenje nepoznatih riječi ili izraza na temelju sadržaja teksta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.2.3 JZK-2.1.2 JZK-2.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• komentar • biografija, autobiografija • prepričavanje s promjenom gledišta • dijalog u pripovjednom tekstu. • uloga opisa u pripovijedanju: statičan i dinamičan opis.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Birati tekstove učenicima zanimljivog i aktualnog sadržaja (njima zanimljiv događaj, biografija poznatih osoba i sl.), tekstove birati i iz drugih izvora, a ne samo udžbenika. Preporučuje se organizirati aktivnosti u kojima će učenici povezivati prethodno usvojena znanja s novim sadržajima, primjerice usporedba izvješća i komentara. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.3. Učenik oblikuje tekst prema zadanim smjernicama.	• oblikuje tekst traženog oblika u skladu sa zadanom temom • primjenjuje strukturna i jezično-stilska obilježja traženog teksta • prepričava tekst s različitih točaka gledišta • objektivno promatra tekst, knjigu ili događaj iznoseći vlastiti sud • procjenjuje informacije iz različitih izvora odgovorno ih koristeći • razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi • razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.5.1 JZK-4.4.2</u>
Ključni sadržaji	
• komentar • biografija, autobiografija • opisni i pripovjedni tekstovi • školska zadaća (najmanje dvije školske zadaće tijekom školske godine).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ovaj ishod se odnosi na usmeno i pismeno izražavanje učenika. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom. Redovito provoditi vježbe usmenog i pismenog izražavanja. Pri odabiru tema dati prednost temama iz svakodnevnog života, temama zanimljivim i bliskim učenicima, obratiti pozornost na to da teme budu primjerene dobi učenika. Dobro bi bilo učenicima dati mogućnost samostalnog odabira teme (primjerice osoba o kojoj treba napisati biografiju ili komentar na njemu zanimljiv događaj/seriju/knjigu). Poticati učenike na primjenu stilskih izražajnih sredstava u oblikovanju opisnih i pripovjednih tekstova, ukazivati na to kako izbor riječi i izraza utječe na izražavanje doživljaja, misli i osjećaja te na stvaranje ugođaja u tekstu. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.4. Učenik primjenjuje gramatička pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• analizira jednostavnu rečenicu s obzirom na vrste riječi i službu riječi u rečenici • sažima jednostavnu rečenicu s više istovrsnih dijelova • objašnjava načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu • razlikuje vrste i navodi primjere nezavisnosloženih rečenica • razlikuje vrste i navodi primjere zavisnosloženih rečenica • preoblikuje dijelove jednostavne rečenice u zavisnu surečenicu • određuje odnos između dviju radnji u rečenici • zamjenjuje zavisnu surečenicu glagolskim prilogom.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2 JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• ustrojstvo jednostavne rečenice (subjekt, predikat, objekt, priložne oznake, atribut i apozicija, sažimanje rečenica) • red riječi u rečenici • složena rečenica (načini sklapanja, veznička sredstva) • nezavisnosložene rečenice • zavisnosložene rečenice (glavna i zavisna, inverzija, umetnuta) • vrste zavisnosloženih rečenica: predikatna, subjektivna, objektna, atributna, priložna (mjesna, vremenske, načinska, uzročna, namjerna), pogodbeno rečenica • zamjenjivanje zavisnih surečenica glagolskim prilogima • istovremenost i prijevremenost u složenoj rečenici.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Podučavanje sintakse usmjeriti na učenje jezičnih pravila koja će učenicima pomoći u pravilnom korištenju hrvatskoga standardnog jezika, osobito onih za koje se vežu česte pogreške. Objasniti učenicima ustrojstvo rečenice na velikom broju raznovrsnih primjera, navoditi ih na samostalno zaključivanje, posebice kada je riječ o preoblici rečeničnih dijelova u zavisnu surečenicu, te ih upućivati na primjenu složenih rečenica u izražavanju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.5. Učenik primjenjuje pravopisna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• primjenjuje pravila pisanja velikog početnog slova • primjenjuje pravila pisanja zareza u jednostavnoj i složenoj rečenici • svrsishodno koristi rečenične i pravopisne znakove • pravilno piše i govori riječi s provedenim glasovnim promjenama • koristi se Pravopisom hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2 JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• veliko početno slovo u pisanju: višerječnih imena umjetničkih, kulturnih društava, sportskih klubova; kulturnih, umjetničkih, političkih, znanstvenih i drugih društvenih događanja, festivala, sportskih natjecanja; knjiga, filmova i umjetničkih djela • rečenični i pravopisni znakovi: zarez u jednostavnoj i složenoj rečenici; izostavnik, upitnik s uskličnikom, uskličnik s upitnikom.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na važnost primjene pravogovornih i pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektroničkih medija. Poticati učenike na sudjelovanje u razrednim/školskim projektima u kojima će učenici praktično primjenjivati stečena pravopisna znanja ili ukazivati na pravopisne greške s kojima se svakodnevno susreću. Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.6. Učenik primjenjuje leksička i stilistička pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• pravilno upotrebljava riječi s obzirom na značenje razlikujući nijanse značenja među srodnim riječima • uočava stilističke vrijednosti sintaktičkih jedinica • objašnjava osnovno i preneseno značenje riječi i izraza • razlikuje ulogu istog, sličnog ili suprotnog značenja riječi • prepoznaje pleonazme kao suvišne riječi u govoru i pismu • koristi se rječnicima hrvatskoga jezika (tiskano i mrežno izdanje) u svrhu pronalaženja značenja i etimologije riječi te hrvatskim jezičnim savjetnicima u tiskanom i digitalnom obliku • razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-2.3.2 JZK-1.3.3 JZK-1.3.2
Ključni sadržaji	
• sinonimi • antonimi • homonimi • pleonazmi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Inzistirati na korištenju hrvatskoga standardnog jezika i korištenju riječi hrvatskog podrijetla gdje god je moguće. Upozoravati na pravilnu primjenu riječi s obzirom na značenje riječi (tok-tijek, ličiti-sličiti i sl.). Ukazivati na to kako izbor riječi i izraza utječe na izražavanje doživljaja, misli i osjećaja (nijanse u značenju, preneseno značenje riječi, neoglagoljena rečenica, inverzija...). Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (jezicni-savjetnik.hr, ihjj.hr/kolokacije i sl.). Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.VIII.7. Učenik uočava povezanost razvoja hrvatskoga jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.	• prepoznaje ulogu i važnost prvog tiskanog rječnika i slovnice u razvoju hrvatskoga jezika • objašnjava utjecaj Ljudevita Gaja na razvoj hrvatskoga književnog jezika • uočava ulogu i značaj hrvatskog jezika za očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata u BiH • uočava potrebu za očuvanjem jezične baštine svog naroda

	• razvija poštovanje prema pisanim i drugim spomenicima hrvatske kulture kao bitne sastavnice vlastitog nacionalnog i kulturnog identiteta • razvija ljubav i ponos prema bogatstvu jezičnog stvaralaštva svog naroda.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.1 JZK-5.2.2 JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• početci hrvatske književnosti • prvi tiskani rječnici i gramatika • Hrvatski narodni preporod i uloga Ljudevita Gaja u nastanku hrvatskoga standardnoga jezika • hrvatski jezik u BiH u 19. stoljeću.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Uključivanjem učenika u različite aktivnosti/projekte razvijati svijest o značaju materinskog jezika kao bitne sastavnice nacionalnog i kulturnog identiteta. Upoznati učenike sa značajnijim spomenicima hrvatske pismenosti (izvanučionična nastava ili digitalna građa). Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VIII.1 Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta.	• izražava osjećaje i razmišljanja vezana za tekst • analizira radnju utvrđujući uzročno-posljedične veze • zauzima kritički stav prema problematici i ideji književnog teksta • potkrepljuje stavove navodima iz teksta • tumači način na koji književni tekst utječe na oblikovanje njegovih stavova i vrijednosti • objašnjava značenje nepoznatih, manje poznatih i višeznačnih riječi i izraz • uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1 JZK-1.1.2 JZK-1.2.3</u>
Ključni sadržaji	
• ideja u književnom tekstu • pripovjedni ili opisni književni tekst • lirska pjesma • lirsko-epske vrste.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Čitati kraće tekstove pogodne za analizu književnog teksta na idejnoj razini. Upoznati učenika s autorom i vremenom u kojem je stvarao, stavljanje teksta u društveni kontekst važno je za razumijevanje teksta. Ne inzistirati na učenju informacija o piscu, detalja vezanih za piščev život i pukog nabiranja njegova književnog opusa. Poticati učenika na izražavanje mišljenja i vlastitog stava o problematici koja se obrađuje u tekstu, isticati važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Navoditi učenike da ožive ideje književnog teksta na primjerima i situacijama u stvarnom životu, isticati pozitivne društvene odnose, s naglaskom na humanost i empatiju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VIII.2. Učenik interpretira žanrovska, strukturna i stilsko obilježja književnoga teksta.	• objašnjava obilježja teksta s obzirom na pripadnost određenoj književnoj vrsti • analizira strukturu proznog teksta i njezin doprinos razvoju teme • prepoznaje sonet kao posebnu pjesničku formu • uspoređuje službenu i umjetničku biografiju/autobiografiju • razlikuje stilsko izražajna sredstva objašnjavajući njihov doprinos osjetilnom i estetskom doživljaju teksta • analizira dramski tekst uočavajući sličnosti i razlike između komedije i tragedije.
Poveznice sa ZJNPP	<u>PSP-1.4.3 JZK-1.1.1 JZK-1.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• vanjska (ulomak, poglavlje) i unutarnja (epizoda) kompozicija pripovjednog djela, sporedna i glavna radnja, retrospekcija i uokvirena kompozicija • kompozicija drame (uvod, zaplet, vrhunac, rasplet) • stilsko izražajna sredstva: hiperbola, gradacija, alegorija, metafora • pripovjedne vrste: socijalna pripovijetka, socijalni roman, biografija, autobiografija, mit, legenda • lirske vrste: socijalna i religiozna pjesma, sonet • lirsko-epske vrste: balada, romanca • dramske vrste: tragedija i komedija.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ne inzistirati na učenju definicija književnoteorijskih pojmova, naglasak staviti na prepoznavanje i primjenu u izražavanju i stvaranju. Književnoteorijska znanja su u službi proširivanja iskustva čitanja i razvijanja pozitivnog stava prema čitanju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VIII.3. Učenik analizira likove, događaje i ideje te njihove međusobne odnose u tekstu.	• portretira lik potkrepljujući navode citatima iz teksta • objašnjava odnose među likovima i njihov doprinos razvoju teme i ideje • opisuje utjecaj sredine na stav i ponašanje lika • analizira razvoj i promjene osobina lika u odnosu na događaje • ističe pozitivne ljudske osobine povezujući ih s primjerima iz svakodnevnog života.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.1 JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• motivi u postupcima likova i njihovi međusobni odnosi • socijalna karakterizacija lika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenike uputiti na društveni kontekst u koji je lik smješten, usmjeravati učeničku percepciju lika na temelju ponašanja i postupaka lika, poticati ih na kritičko mišljenje i otkrivanje uzročno-posljedičnih veza Birati tekstove prema vrlinama i poželjnim osobinama književnog lika (prijateljstvo, prihvaćanje, pomaganje, istinoljubivost, poštenje), razvijati kod učenika sposobnost promišljanja o svojim i tuđim postupcima. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VIII.4. Učenik čita književni tekst prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.	• predstavlja pročitano djelo prema zadanim smjernicama • izražava doživljaj književnog teksta obrazlažući vlastiti izbor • objašnjava etičku i idejnu razinu književnog djela • citira tekst u svrhu argumentiranja zaključaka • preporučuje književno djelo drugim čitateljima na temelju vlastitog dojma izdvajajući najzanimljivije detalje • razvija čitalačku naviku i literarni ukus.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.5.1 JZK-1.1.2 JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• književna djela za cjelovito čitanje prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Djela za cjelovito čitanje birati u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te u skladu s razvojnom dobi učenika i njihovom čitalačkom ukusu. Nastavu lektire organizirati na bitno drugačiji način od klasičnog načina provjere razumijevanja, postavljati zadatke koji potiču kreativnost učenika, omogućiti učenicima predstavljanje književnog djela na njima zanimljiv način. Preporučuje se tijekom školske godine obraditi osam lektirnih naslova, od kojih je jedan prema izboru učenika. Poticati učenike na čitanje i izvan nastave lektire, predlagati suvremena književna djela tematikom bliska dobi učenika, uvažavati njihov čitalački ukus. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.VIII.5. Učenik stvara potaknut osobnim iskustvom ili doživljajem književnog teksta/umjetničkog djela.	• stvara literarni uradak na zavičajnom govoru ili književnom jeziku odabirući vlastiti pristup temi • oblikuje uradak na kreativan, originalan i inovativan način koristeći se stečenim jezičnim vještinama • istražuje i slobodno radi na temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo • individualno ili timski oblikuje stvaralački uradak u različitim formama • razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.2.3 JZK-4.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• literarni uradak, krasnoslov, dramatizacija i improvizacija književnog teksta • plakat, strip, slikopriča, ilustracija • stvaralačko pripovijedanje • fotografija prema motivima iz književnog djela • kratki film ili videozapis, radioprilog • izrada kostima i scenografija • prezentacija, istraživački projekt.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na stvaralački način izražavanja u kojemu dolazi do izražaja kreativnost i originalnost i koje je bitno drugačije od klasične provjere znanja. Ishod se vrednuje formativno, a učitelj može nagraditi učenika ocjenom za izniman trud cijeneći njegovu samostalnost i poštujući njegove mogućnosti.	

Aktivnosti se mogu ostvariti individualnim ili timskim radom. Omogućiti učenicima predstavljanje uratka razrednom odjelu/školi.

Preporučiti učeniku da prikuplja svoje radove u mapu (literarne radove, fotografije, likovne radove nastale na temelju doživljaja književnog teksta) kako bi mogao pratiti svoj napredak.

Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VIII.1 Učenik analizira utjecaj medijskih sadržaja i poruka na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja.	• uočava ulogu izražajnih sredstava te različitih postupaka i tehnika u medijima objašnjavajući njihov učinak na oblikovanje poruke • izriče svoju reakciju na medijski sadržaj uspoređujući je s reakcijama drugih • obrazlaže utjecaj medijskih sadržaja na oblikovanje stavova, vrijednosti i obrazaca ponašanja primatelja suprotstavljajući se predrasudama, stereotipima, prikrivenoj i otvorenoj diskriminaciji te govoru mržnje • analizira utjecaj digitalne tehnologije na svakodnevni život • izrađuje medijski sadržaj prema zadanim smjernicama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.1 JZK-5.1.1 JZK-5.2.1
Ključni sadržaji	
• radijske i televizijske emisije • igrani i dokumentarni film • strip / reklamni panoi / reklamni spotovi • tinejdžerski časopisi • kazalište.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj bira edukativne i interaktivne medijske sadržaje primjerene dobi i interesima učenika. Na primjerima objasniti izražajna sredstva pojedinog medija odnosno pokazati kako se različitim postupcima i tehnikama oblikuje značenje medijske poruke i stvara željeni učinak na primatelja, pri čemu ne treba stavljati naglasak na poimanje teorijskih sadržaja. Ponuditi učenicima zadatke u kojima će doći do izražaja njihov istraživački duh, kreativnost i originalnost te koje će poticati razvoj njihovih komunikacijskih i organizacijskih vještina. Ukazivati učenicima na nužnost postavljanja razumnih granica u korištenju digitalne tehnologije. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VIII.2. Učenik obrazlaže vezu popularnokulturnih sadržaja i društvene stvarnosti.	• uočava ulogu popularne kulture u svakodnevnom životu povezujući je s osobnim iskustvom, željama i interesima • izriče svoje mišljenje o popularnoj kulturi obrazlažući njezin utjecaj na oblikovanje vlastitog kulturnog identiteta • navodi primjere njemu poznatih supkultura objašnjavajući njihovo postojanje • uspoređuje sadržaje popularne i visoke kulture na poznatim primjerima iz književnosti ili drugih umjetnosti.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.1 JZK-5.1.1 JZK-5.1.2

Ključni sadržaji	
• televizijske serije • tekstovi popularne glazbe • tinejdžerski časopisi • videoigre • reality show • medijski sadržaji na mrežnim portalima i društvenim mrežama.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Sadržajima i aktivnostima predstaviti učenicima kulturu kao način življenja, predstaviti kulturu u odnosu na književnost i druge umjetnosti, analizirati utjecaj popularne kulture i utjecaj supkultura na oblikovanje kulturnog identiteta mladih. Preporučuje se dati učenicima zadatke za samostalan rad koje će prezentirati drugim učenicima (anketa među vršnjacima o glazbi koju slušaju, interpretacija prema zadanim smjernicama svoje omiljene pjesme ili tinejdžerskog časopisa, prikriveno oglašavanje na društvenim mrežama, utjecaj videoigara na život igrača). Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.VIII.3. Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.	• komentira kulturno-umjetnički događaj s obzirom na vlastite interese uvažavajući mišljenja drugih • daje preporuke drugima potičući ih na aktivno sudjelovanje u kulturnom životu zajednice • sudjeluje u školskim i izvanškolskim kulturnim manifestacijama ili projektima prema svojim interesima • posjećuje internetske sadržaje u svrhu upoznavanja kulture svoga naroda • prepoznaje vrijednost povijesno-kulturne baštine u razvoju nacionalne svijesti • razvija pozitivan odnos prema umjetnosti, kulturi i tradiciji.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.1 JZK-5.2.1 JZK-5.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• kulturno-umjetnički događaji u fizičkom i virtualnom okruženju (školske priredbe, kazališne predstave, festivali, izložbe, folklorne večeri, susreti s književnicima...) • posjet medijskim kućama, kulturnim i javnim ustanovama • internetski kulturni portali.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ostvarenje ovog ishoda uvjetovano je dobi i interesima učenika, fizičkom okruženju (društveno-kulturni i umjetnički sadržaji) te tehničkim mogućnostima škole. Ovaj ishod se vrednuje formativno, ishodom se potiče osobni razvoj učenika, aktiviranje stečenih znanja i kompetencija u smislu neposrednog iskustvenog učenja. Poticati učenike na sudjelovanje u kulturnom i društvenom životu škole i lokalne zajednice, sudjelovanje u školskim projektima, ukazivati na važnost njegovanja tradicijskih običaja svoga kraja. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

9. razred /140 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.1. Učenik komunicira u skladu s temom poštujući pravila kulturnog sporazumijevanja.	• prilagođava govor svrsi i različitim komunikacijskim situacijama poštujući pravogovornu normu • izriče mišljenje obrazlažući svoj stav • razvija kritičko slušanje procjenjujući tuđe stavove i mišljenja • izvodi zaključke na temelju argumenata • procjenjuje informacije iz različitih izvora odgovorno ih koristeći • razvija samopouzdanje tijekom javnog obraćanja i sporazumijevanja s drugim osobama • uočava mogućnost rješavanja problema razgovorom u različitim životnim situacijama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.3
Ključni sadržaji	
• razgovor • izlaganje • rasprava • predavanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na aktivno slušanje kao temelj za razumijevanje poruke i pripremu za razgovor ili argumentiranu raspravu. Učenicima dati mogućnost predlaganja njima bliskih i zanimljivih tema. Upućivati učenike na korištenje dijaloških metoda i suvremenih audiovizualnih strategija učenja koje razvijaju i potiču samostalnost. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.2. Učenik analizira tekst izvodeći zaključke.	• analizira strukturna i jezično-stilska obilježja teksta • uspoređuje podatke sličnoga sadržaja pronađene u različitim izvorima • raščlanjuje tekst utvrđujući uzročno-posljedične veze • izvodi zaključke argumentirano objašnjavajući značenje teksta u cjelini • objašnjava značenje nepoznatih riječi ili izraza na temelju konteksta.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-2.3.2 JZK-2.2.2 JZK-2.1.1
Ključni sadržaji	
• problemski članak • osvrt ili prikaz • intervju • pismo (poslovno/službeno, otvoreno).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Upućivati učenike na pristup temi s problemskog, kritičkog ili istraživačkoga gledišta pri čemu trebaju potkrijepiti stav dokazima, primjerima i iskustvima. Odabirom teksta u kojem se predstavlja zanimljiv i aktualan sadržaj potaknuti učenike na sudjelovanje, tekstove birati i iz drugih izvora, a ne samo udžbenika.	

Preporučuje se organizirati aktivnosti povezujući prethodno usvojena znanja s novim sadržajima, primjerice usporedbom komentara i osvrta.

Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.3. Učenik oblikuje tekst različitih funkcionalnih stilova i namjena.	• oblikuje tekst složenih struktura u skladu sa zadatkom i svrhom • primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju • piše životopis, molbu, prijavu, zahtjev, pismo prema pravilima • samostalno piše intervju uz prethodnu primjenu • razvija osjetljivost za ljepotu govorene i pisane riječi • razvija sposobnost estetskog doživljaja i izražavanja.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-4.2.1 JZK-4.1.2

Ključni sadržaji

- životopis, motivacijsko pismo
- molba, prijava, zahtjev
- pismo (poslovno/sluzbeno, otvoreno)
- osvrt
- intervju
- problemski članak
- portret lika iz književnog djela
- stvaralačko izražavanje pjesničkim slikama
- školska zadaća (najmanje dvije školske zadaće tijekom školske godine).

Preporuke za ostvarenje ishoda

Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila te inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Poticati upotrebu provjerenih izvora informacija u fizičkom i digitalnom okruženju (informacije stručnjaka, školske ili gradske knjižnice, pouzdanih internetskih stranica).

Upućivati učenika da pri pisanju sadržaja, organizaciju i funkcionalni stil usklade s temom i svrhom pisanja.

Motivirati učenike na pisanje u cilju sudjelovanja na školskim/županijskim natjecanjima i natjecajima.

Pokazati primjere i način popunjavanja tiskanica.

Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.4. Učenik primjenjuje gramatička pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• raščlanjuje riječi na tvorbene sastavnice razlikujući tvorbenu i morfološku analizu (osnova i nastavak) • prepoznaje tvorbene načine • oblikuje jednostavne i složene riječi primjenjujući načine tvorbe riječi • klasificira riječi prema tvorbi i tvorbenom načinu • uočava artikulacijska i akustična svojstva glasova • objašnjava glasovne promjene prepoznajući odstupanja • naglašava riječi u skladu s naglasnom normom

	• raščlanjuje višestruko složene rečenice.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.1 JZK-3.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• tvorba riječi (korijen riječi, porodica riječi, tvorbena osnova i nastavak, tvorbeni načini) • naglasni sustav hrvatskoga jezika • glasovi (govorni organi, podjela) • glasovne promjene • višestruko složena rečenica.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Izbjegavati pravila i paradigme koje se ne mogu primijeniti, staviti naglasak na primjenu usvojenih gramatička pravila u govorenju i pisanju. Potaknuti učenike da sami stvaraju jednostavne i složene riječi pomoću zadanih riječi. Učenike usmjeravati da pri tvorbi riječi prepoznaju glasovne promjene i pravopisna pravila u pisanju riječi u kojima su provedene glasovne promjene. Usmjeriti učenike na upotrebu rječničke baze hrvatskog jezika za provjeru naglasaka riječi (https://hjp.znanje.hr/). Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.5. Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• primjenjuje pravopisna pravila u pisanju velikog slova • koristi pravopisna pravila u pisanju kratica • primjenjuje pravila o upotrebi rečeničnih i pravopisnih znakova • koristi osnovna pravila naglasne norme • pravilno piše i govori riječi s provedenim glasovnim promjenama • pravilno piše riječi iz drugih jezika • koristi se pravopisom i jezičnim savjetnicima (u tiskanom i mrežnom izdanju).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2</u>
Ključni sadržaji	
• veliko početno slovo u pisanju višerječnih perifraznih imena • rečenični i pravopisni znakovi: spojnica, crtica, kosa crtica; zarez u uspravnom nabravanju i pisanju prezime/ime; navodnici i polunavodnici • pisanje kratica i pokrata • pisanje riječi iz stranih jezika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na važnost primjene pravopisnih pravila u svakodnevnom životu, naglašavati važnost primjene pravopisnih pravila tijekom komunikacije putem elektroničkih medija. Ukazivati na važnost primjene pravogovorne norme u svakodnevnom životu (dužina sloga, naglasak) te na primjerima pokazati kako intonacija i ton utječu na doživljavanje izgovorene riječi (slušanje poezije, radijskih emisija...). Uputiti učenike na korisne mrežne stranice Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Poticati učenike na sudjelovanje u razrednim i školskim projektima. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.6. Učenik primjenjuje leksička i stilistička pravila hrvatskoga standardnog jezika.	• objašnjava značenje ustaljenih perifraza i frazema u svakodnevnoj komunikaciji • prepoznaje stilsku vrijednost i ulogu arhaizama, žargonizama, neologizama i vulgarizama • odabire odgovarajuće hrvatske inačice za strane riječi gdje god je to moguće • primjenjuje riječi i izraze prenesenog značenja u govornoj i pisanoj komunikaciji • razlikuje komunikacijsku funkciju jezika primjenjujući funkcionalne stilove • objašnjava značenje nepoznatih riječi i izraza na temelju konteksta • razvija ljubav prema materinskom jeziku uočavajući njegovu ljepotu i jezičnu raznolikost.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.2.1 JZK-1.3.3</u>
Ključni sadržaji	
• nastajanje i podrijetlo riječi (usvojenice, posuđenice, tuđice, internacionalizmi, arhaizmi, neologizmi, žargonizmi, vulgarizmi, perifraze, frazemi) • funkcionalni stilovi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Zbog očuvanja postojećih vrednota hrvatskog jezika, strane riječi za koje imamo odgovarajuću zamjenu mijenjati hrvatskim inačicama. Ukazivati učenicima kako izbor riječi i izraza utječe na izražavanje doživljaja, misli i osjećaja. Poticati na izbjegavanje vulgarizama i žargonizama u govorenju i pisanju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IX.7. Učenik povezuje razvoj hrvatskog jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.	• prepoznaje ulogu i važnost rada hrvatskih pisaca i reformatora jezika na razvoju pismenosti • objašnjava utjecaj književne baštine na razvoj jezika i književnosti • objašnjava značaj jezika za opstojnost nacionalnog identiteta • izdvaja temeljne podatke o razvoju hrvatskog jezika u BiH u 19. i 20. stoljeću • razvija ljubav i ponos prema bogatstvu jezičnog stvaralaštva svog naroda.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.5.1</u>
Ključni sadržaji	
• Novosadski dogovor, Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika • književna baština • hrvatski jezik od 20. stoljeća.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Uključivanjem učenika u različite aktivnosti/projekte razvijati svijest o značaju materinskog jezika kao bitne sastavnice nacionalnog i kulturnog identiteta. Motivirati učenike na istraživanje o utjecaju povijesnih zbivanja na standardizaciju hrvatskog jezika. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IX.1. Učenik obrazlaže ideje i stavove iz književnog teksta na temelju vlastitog iskustva.	• izražava kritičko mišljenje prema stavovima i idejama u književnom tekstu • tumači način na koji izbor riječi i izraza utječe na oblikovanje stavova i ideja u književnom tekstu • raščlanjuje radnju utvrđujući uzročno-posljedične veze • potkrepljuje zaključke navodima iz teksta • procjenjuje utjecaj književnog teksta na njegove stavove i vrijednosti • uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.1 JZK-1.1.2
Ključni sadržaji	
• pripovjedni ili opisni književni tekst • lirska pjesma • lirsko-epske vrste • dramski tekst.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Upoznati učenika s autorom i vremenom u kojem je stvarao, stavljanje teksta u društveni kontekst važno je za razumijevanje teksta. Ne inzistirati na učenju informacija o piscu, detalja vezanih za piščev život i pukog nabiranja njegova književnog opusa. Poticati učenika na izražavanje mišljenja i vlastitog stava o problematici koja se obrađuje u tekstu, isticati važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Navoditi učenike da ožive ideje književnog teksta na primjerima i situacijama u stvarnom životu, isticati pozitivne društvene odnose. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IX.2. Učenik interpretira književni tekst na temelju žanrovskih, strukturnih i stilskih obilježja.	• analizira obilježja teksta s obzirom na književnu vrstu • objašnjava piščev pristup temi književnog djela (humor, ironija i satira) • utvrđuje način na koji točka gledišta (pisac - pripovjedač - lirski subjekt) utječe na oblikovanje teksta • objašnjava ep kao posebnu pjesničku formu • uspoređuje obilježja novele s drugim pripovjednim vrstama • tumači utjecaj stilskih sredstava u književnom djelu • objašnjava intimne i općeljudske motive u književnom tekstu • analizira strukturu i obilježja dramskih tekstova.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.2.3 JZK-1.2.2
Ključni sadržaji	
• pristup temi u književnom djelu: satira, ironija, humor • unutarnji monolog • lirski subjekt • intimni i općeljudski motivi • ritmotvorni elementi: elipsa, prebacivanje • stilski izražajna sredstva: simbol, retoričko pitanje	

• pripovjedne vrste: kriminalistička pripovijetka i roman, suvremena bajka, humoreska, novela • lirske vrste: pjesma u prozi, intimna i misaona pjesma • dramske vrste: monodrama, drama u užem smislu, dramsko glazbeno djelo, libreto • narodna književnost: ep, epski junak, pjevanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ne inzistirati na učenju definicija književnoteorijskih pojmova, naglasak staviti na prepoznavanje i primjenu u izražavanju i stvaranju. Književnoteorijska znanja su u službi proširivanja iskustva čitanja i razvijanja pozitivnog stava prema čitanju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IX.3. Učenik analizira likove, događaje i ideje te njihove međuodnose u tekstu.	• analizira odnose među likovima i njihov doprinos razvoju doživljaja književnog teksta • portretira lik koristeći se citatima iz teksta • povezuje opise i postupke likova s određenom karakterizacijom • prepoznaje način kako uzročno-posljedične veze i događaji pokreću radnju • analizira kako unutarnji monolog, dijalog i sukob među likovima pokreće radnju • izdvaja pozitivne ljudske osobine povezujući ih s likovima iz stvarnog života.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.2 JZK-1.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• psihološka karakterizacija lika • unutarnji monolog • dramski sukob, antagonist-protagonist.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenike uputiti na društveni kontekst u koji je lik smješten, usmjeravati učeničku percepciju lika na temelju ponašanja i postupaka lika, poticati ih na kritičko mišljenje i otkrivanje uzročno-posljedičnih veza. Birati tekstove prema vrlinama i poželjnim osobinama književnog lika (prijateljstvo, prihvaćanje, pomaganje, istinoljubivost, poštenje), razvijati kod učenika sposobnost promišljanja o svojim i tuđim postupcima. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IX.4. Učenik čita književni tekst prema preporuci učitelja ili vlastitom izboru.	• predstavlja pročitano književno djelo prema zadanim smjernicama • obrazlaže izbor književnog djela povezujući ga s vlastitim iskustvom i svijetom oko sebe • raspravlja o suvremenim i općeljudskim porukama književnog djela • preporučuje tekst drugim čitateljima na temelju svog doživljaja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-3.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• književna djela za cjelovito čitanje prema preporuci učitelja ili prema vlastitom izboru.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	

Djela za cjelovito čitanje birati u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima i ishodima te u skladu s razvojnom dobi učenika i njihovom čitalačkom ukusu. Nastavu lektire organizirati na bitno drugačiji način od klasičnog načina provjere razumijevanja, postavljati zadatke koji potiču kreativnost učenika, omogućiti učenicima predstavljanje književnog djela na njima zanimljiv način. Stvarati situacije u kojima učenik može i treba braniti različite teze s različitih točaka gledišta. Preporučuje se tijekom školske godine obraditi osam lektirnih naslova, od kojih je jedan prema izboru učenika. Poticati učenike na čitanje i izvan nastave lektire, predlagati suvremena književna djela tematikom bliska dobi učenika, uvažavati njihov čitalački ukus. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IX.5. Učenik stvara potaknut osobnim iskustvom i doživljajem književnog teksta / umjetničkog djela.	• stvara različite uratke u kojima razvija kreativnost, originalnost i stvaralačku maštu • oblikuje individualno ili timski uradak u različitim formama • kreira uratke odgovorno koristeći društvene mreže i poštujući pravila sigurnosti • istražuje i slobodno radi na temi koja mu je bliska poštujući tuđe intelektualno vlasništvo • razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.2.3 JZK-4.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• literarni uradak, krasnoslov, dramatizacija i improvizacija književnog teksta • plakat, strip, slikopriča, ilustracija • stvaralačko pripovijedanje • fotografija prema motivima iz književnog djela • kratki film ili videozapis, radioprilog • izrada kostima i scenografija • prezentacija, istraživački projekt.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na stvaralački način izražavanja u kojemu dolazi do izražaja kreativnost i originalnost i koje je bitno drugačije od klasične provjere znanja. Ishod se vrednuje formativno, a učitelj može nagraditi učenika ocjenom za izniman trud cijeneći njegovu samostalnost i poštujući njegove mogućnosti. Aktivnosti se mogu ostvariti individualnim ili timskim radom. Omogućiti učenicima predstavljanje uratka razrednom odjelu/školi. Preporučiti učeniku da prikuplja svoje radove u mapu (literarne radove, fotografije, likovne radove nastale na temelju doživljaja književnog teksta) kako bi mogao pratiti svoj napredak. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IX.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih sadržaja i poruka na primatelja.	• objašnjava razliku između radijske i televizijske reportaže • izražava vlastiti doživljaj radijske i televizijske reportaže uočavajući vezu medija i svijeta koji ga okružuje • uočava subjektivnost i objektivnost u iznošenju informacija u medijima • bira i uspoređuje informacije na temelju vjerodostojnosti

	- otkriva kako mediji utječu na oblikovanje mišljenja i stavova pojedinca i opće populacije - prepoznaje žuti tisak, dezinformacije i senzacionalizam koji ima namjeru obmanuti javnost.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.1.2 JZK-2.4.1 JZK-1.4.1</u>
Ključni sadržaji	
- radijska i televizijska reportaža - tekstovi u časopisima, novinama, internetskim portalima - društvene mreže kao mjesta objave sadržaja.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učitelj bira edukativne i interaktivne medijske sadržaje primjerene dobi i interesima učenika. Preporučuje se upoznati učenika s različitim žanrovima i stilovima medija koristeći iste teme obrađene na različite načine u različitim medijima (radio, televizija, novine, internetski portali i blogovi); objasniti utjecaj medija na opću populaciju. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IX.2. Učenik prosuđuje popularnokulturne sadržaje dovodeći ih u vezu s različitim kontekstima.	- uspoređuje sadržaje popularne i tzv. visoke kulture - analizira utjecaj popularnokulturnih sadržaja na oblikovanje umjetničkog ukusa - prepoznaje kako popularna kultura utječe na primatelja - objašnjava postojanje njemu poznatih subkultura - izdvaja pozitivne poruke iz popularnokulturnih sadržaja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.2 JZK-5.1.2</u>
Ključni sadržaji	
popularnokulturni sadržaji s kojima se učenik svakodnevno susreće.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Sadržajima i aktivnostima predstaviti učenicima kulturu kao način življenja, analizirati utjecaj popularne kulture i utjecaj supkultura na oblikovanje kulturnog identiteta mladih. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IX.3. Učenik izgrađuje svoj kulturni i nacionalni identitet.	- povezuje ulogu kulturnih i nacionalnih institucija u razvoju nacionalne svijesti i identiteta - prosuđuje utjecaj povijesno-kulturne baštine na razvoj nacionalne svijesti - sudjeluje u školskim i izvanškolskim manifestacijama - procjenjuje kulturno-umjetničke događaje dajući preporuke.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.1 JZK-5.2.3</u>
Ključni sadržaji	
- povijesno-kulturna baština - kulturno-umjetnički događaji u fizičkom i virtualnom okruženju - institucije od nacionalnog i kulturnog značaja.	

Preporuke za ostvarenje ishoda
Ostvarenje ovog ishoda uvjetovano je dobi i interesima učenika, fizičkom okruženju (društveno-kulturni i umjetnički sadržaji) te tehničkim mogućnostima škole. Ovaj ishod se vrednuje formativno, ishodom se potiče osobni razvoj učenika, aktiviranje stečenih znanja i kompetencija u smislu neposrednog iskustvenog učenja. Poticati učenike na sudjelovanje u kulturnom i društvenom životu škole i lokalne zajednice, sudjelovanje u školskim projektima, ukazivati na važnost njegovanja tradicijskih običaja svoga kraja. Ovaj ishod se može povezati s ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, s ishodima drugih nastavnih predmeta Jezično-komunikacijskog područja, ishodima nastavnih predmeta Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

GIMNAZIJA

1. razred /140 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.1. Učenik piše/govori tekstove različitih funkcionalnih stilova i namjena u skladu s temom i prema danom planu.	- stvara različite vrste tekstova poštujući norme hrvatskoga standardnoga jezika - prepoznaje važnost pisanja/govorenja kao načina priopćavanja i umjetničkog stvaranja - koristi se navodima, polunavodima i parafraziranjem tuđih mišljenja u raščlambi - opisuje poštujući značajke logičke i jezične organizacije opisa. - oblikuje tekst s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa u skladu s određenom strukturom, oblikom te administrativnim i publicističkim funkcionalnim stilom.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-4.1.3 JZK-2.1.1</u>

Ključni sadržaji
- pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica, publicistički stil, administrativni stil. - pisano/govoreno izražavanje (jezična, pravopisna i stilska korektnost) - navođenje, polunavođenje, parafraziranje - školska zadaća (najmanje dvije školske zadaće tijekom školske godine).
Preporuke za ostvarenje ishoda
Pokazati učenicima različite strategije pisanja. Inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila. Preporučeni su tekstovi s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda: vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.2. Učenik analizira tekst izvodeći zaključke o strukturnim i stilskim obilježjima.	• razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje, pregovaranje) • objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika • izdvaja informacije u skladu sa svrhom čitanja • razlikuje informacije po važnosti • određuje glavne ideje u tekstu
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.3.1 JZK-2.2.2</u>
Ključni sadržaji	
• opisivački tekst • pripovjedački tekst • umjetnički i znanstveni opis • dinamični i statični opis • opis vanjskog i unutarnjeg svijeta • tumačenje • raščlamba • dijalog, monolog i unutarnji monolog.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na uspoređivanje različitih vrsta tekstova uz argumentaciju i pozivanje na već usvojeno znanje iz prethodnih razreda. Učenike na reprezentativnim primjerima tekstova upoznati s pojmovima <i>tumačenje</i> i <i>raščlamba</i>. Preporučeni su tekstovi s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.3. Učenik analizira značenjske odnose među riječima pomoću rječnika.	• opisuje strukturu jezičnoga znaka • razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima • objašnjava uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka • razlikuje osnovno i izvedeno te denotativno i konotativno značenje leksema u zadanome kontekstu • razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron • tumači leksičko-semantičke odnose u zadanom kontekstu • opisuje strukturu rječničkoga članka • služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja • leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija, hiperonimija i hiponimija u zadanom kontekstu	

Preporuke za ostvarenje ishoda

Usvajanje je leksičkih znanja u gimnazijama je usmjereno razvoju komunikacijske jezične kompetencije i svijesti o hrvatskome jeziku.

Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.4. Učenik analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.	- objašnjava rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu - objašnjava riječ kao morfološku i sintaktičku jedinicu - rašćlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove - određuje uloge i gramatičke veze među sastavnicama sintagme - opisuje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici - razlikuje apsolutnu i relativnu uporabu glagolskih vremena i načina - objašnjava subjektno-predikatnu sročnost - primjenjuje morfosintaktička znanja o vrstama riječi pri oblikovanju teksta.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.1

Ključni sadržaji

- riječ kao sintaktička i morfološka jedinica
- spojevi riječi (sintagma; sročnost, upravljanje, pridruživanje)
- rečenica (jednostavna, složena, nezavisnosložena, zavisnosložena)
- gramatičko ustrojstvo rečenice (predikat, subjekt, objekt, priložna oznaka, atribut i apozicija)
- obavijesno ustrojstvo iskaza/teksta: tema i rema.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Usvajati metajezikna znanja iz sintakse komunikacijskim pristupom povezano s odgovarajućim tekstovima, kad god je moguće. Ponavljati i ukazivati na sva prethodno naučena gramatička i stilistička znanja. Provoditi gramatičke vježbe vezane za gramatičko ustrojstvo rečenice i rečenične vrste.

Poticati učenike na prepoznavanje i primjenu različitih vrsta reda riječi s obzirom na jezični i govorni kontekst. Učenici sami ili uz pomoć mogu izraditi tabelarni prikaz svih sintaktičkih jedinica, s vrstama i podvrstama, definicijama i primjerima koristeći se IKT-om.

Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.5. Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnog jezika	- koristi rečenične i pravopisne znakove poštujući vrednote govorenog jezika. - piše veliko početno slovo u jednorječnim i višerječnim imenima - točno piše pravopisne znakove u rečenici - primjenjuje pravopisna pravila pri pisanju (određenih i neodređenih pridjeva, brojeva i složenih glagolskih oblika).
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.2

Ključni sadržaji
- pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika - rečenični i pravopisni znakovi (interpunkcijski znakovi) - standardnojezične norme.
Preporuke za ostvarenje ishoda
Pravopisna i pravogovorna znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i nadograđuju. Razvijati kontinuirano kod učenika svijest o pravogovornim i pravopisnim pravilima kao najvažnijim sastavnicama jezične kulture. Provoditi vježbe najčešćih pravogovornih i pravopisnih pogrešaka, izrađivati plakate, prezentacije, kvizove. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.6. Učenik uspoređuje organske govore i hrvatski standardni jezik	- objašnjava odnos između jezika, govora i pisma - objašnjava pojam idioma - opisuje razliku između hrvatskog standardnog jezika i supstandardnih idioma - istražuje primjere organskih i neorganskih idioma - uočava značajke organskih i neorganskih idioma kroz odabrane tekstove - uspoređuje idiome prepoznajući njihovu ulogu za jezični i nacionalni identitet - razlikuje norme hrvatskoga standardnoga jezika primjenjujući ih u govoru i pismu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.1
Ključni sadržaji	
- pojam idioma - organski i neorganski idiomi - standardni jezik - norme hrvatskoga standardnog jezika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Obilježja narječja i govora društvenih skupina svladavaju se prema načelu zavičajnosti i bliskosti (primjerenosti) te aktualnosti i preporučuje se povezati ih s medijskim tekstovima. Potaknuti kreativnost pri odabiru teksta (ne mora biti književni tekst). Motivirati učenike na sudjelovanje u razrednim projektima poput izrade rječnika zavičajnog govora i sl. Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.7. Učenik prezentira podatke o razvoju hrvatskoga jezika kroz povijest prosuđujući njihovu važnost za razvoj jezičnog identiteta.	- prikuplja činjenice vezane uz razvoj hrvatskoga jezika kroz povijest - povezuje standardizaciju hrvatskoga jezika s povijesnim okolnostima - izdvaja značajke jezika i pisma hrvatskih spomenika od početaka do kraja XV. stoljeća - istražuje o drugim narodima i njihovim kulturama razvijajući osjećaj za drugo i drukčije - povezuje razvoj i značaj jezika za nacionalni i jezični identitet.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.1</u>
Ključni sadržaji	
- hrvatski jezik kroz povijest - jezik i pismo hrvatskih pisanih spomenika od početaka do kraja XV. st.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Usmjeriti učenike na istraživanje povijesnoga razvoja hrvatskoga jezika kroz stoljeća. Uključivanjem učenika u različite aktivnosti/projekte razvijati svijest o značaju materinskog jezika kao bitne sastavnice nacionalnog i kulturnog identiteta (obilježavanje značajnijih datuma iz povijesti hrvatskog jezika, organiziranje natjecanja/kviza s tematikom vezanom za razvoj hrvatskog jezika, manji istraživački projekti). Potaknuti učenika na stvaranje prezentacije o razvoju hrvatskoga standardnoga jezika kroz povijest. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog, Matematičkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.1. Učenik objašnjava temeljne pojmove o književnosti: književnost kao umjetnost, znanost o književnosti i podjelu na književne rodove i vrste.	- objašnjava pojam književnosti - razlikuje grane znanosti o književnosti - objašnjava odnos književnosti i jezika, književnosti i društva - razlikuje književne rodove i vrste - prepoznaje povezanost književnosti i drugih umjetnosti - prepoznaje svrhu i važnost učenja i proučavanja književnosti.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.3.1 JZK-1.4.3 JZK-1.1.2</u>
Ključni sadržaji	
- književnost, naziv i pojam - rodovi i vrste - znanost o književnosti (književna kritika, metodologija, teorija, povijest književnosti) - odnos književnosti i jezika - književnost i društvo - književnost i ostale umjetnosti - svrha proučavanja književnosti.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	

Potaknuti učenike na prezentiranje stečenoga znanja kroz kreativne uratke (pravljenje plakata ili multimedijskog sadržaja).

Poticati učenike na stalno uspoređivanje naučenog i primjenu stečenih znanja.

Poželjno bi bilo na jednom tekstu obraditi više nastavnih jedinica iz ovog područja.

Uputiti učenike na izradu razrednih plakata o književnosti, znanosti o književnosti te odnosu književnosti i drugih grana znanosti i umjetnosti koje učenici tijekom godine dopunjavaju.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.2. Učenik interpretira književni tekst primjenjujući književnoteorijske pojmove i uspoređujući tematski i žanrovski povezane tekstove.	• objašnjava djelo određenog roda i vrste • povezuje obilježja književnog teksta s obilježjima roda i vrste kojima pripada • uspoređuje osobine tematski i žanrovski povezanih tekstova • razlikuje strukturu književnih tekstova s obzirom na pripadnost rodu i vrsti • razlikuje diskurzivne književne oblike • prepoznaje stilska izražajna sredstva • opisuje osobitosti hrvatskog usmenoknjiževnog stvaralaštva.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.4.3 JZK-1.2.3</u>
Ključni sadržaji	
• književni rodovi i vrste • lirika - pojam, lirske vrste prema temi i tradiciji; svojstva stiha; stilska izražajna sredstva • epika - ustrojstvo epskog djela, jednostavni epski oblici, epsko pjesništvo (epska pjesma, ep, epopeja) • epika u prozi - pripovjedačka proza • drama - pojam, povijest i ustrojstvo • dramske vrste i podvrste - tragedija, komedija i drama u užem smislu • diskurzivni književni oblici - pojam, vrste, podvrste i podjela (esej, putopis, biografija, autobiografija, polemika, feljton, dnevnik, memoari) • narodna (usmena) književnost	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda	
B.I.3. Učenik analizira obilježja književnopovijesnih razdoblja na književnom tekstu prepoznajući njihove značajke.	• prepoznaje osobine književnih razdoblja • uspoređuje obilježja književnopovijesnih razdoblja • povezuje obilježja književnih djela unutar određenih književnopovijesnih razdoblja • objašnjava korelaciju književnih i društvenih pojava.	
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.2.3 JZK-1.4.3</u>	
Ključni sadržaji		
• društveno-povijesni okviri, filozofske podloge, poetike, predstavnici i djela: klasična književnost (temeljna civilizacijska književna djela i antika), srednjovjekovna književnost (europsko srednjovjekovlje, hrvatsko srednjovjekovlje, bh. srednjovjekovlje) • prva dva cjelovita teksta prema danom slijedu s Popisa književnih tekstova su predlošci za književnopovijesnu i usporednu povijesnu analizu ključnih razdoblja: klasične i srednjovjekovne književnosti.		
Preporuke za ostvarenje ishoda		
Nastavnik samostalno odabire ostale tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka s Popisa književnih tekstova. Tekstovi su iz hrvatske, svjetske i bosanskohercegovačke književnosti. Potaknuti učenike na komentiranje odabranih književnih djela i pojava karakterističnih za ta djela. Na razini analize usporediti obilježja razdoblja. Učenik na osnovi pročitanoa teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.		
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda	
B.I.4. Učenik interpretira književni tekst odabran prema svome čitateljskom ukusu izgrađujući vlastite stavove.	• objašnjava utjecaj književnoga teksta na vlastitu osobnost • opisuje osjećaje i razmišljanja potaknute odabranim književnim djelom • povezuje značaj književnosti i umjetnosti za život pojedinca • raspravlja o vlastitim stavovima kroz interpretaciju književnih djela, tema, likova, ideja i razdoblja u kojem je djelo nastalo • povezuje sadržaj s osobnim iskustvom i vremenom u kojem živi • argumentira preporuku odabranog književnog teksta.	
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.1.3 JZK-2.2.3</u>	
Ključni sadržaji		
• književni tekst po vlastitome izboru • književnoteorijski pojmovi • osobine književnih razdoblja.		
Preporuke za ostvarenje ishoda		
Poticati kod učenika kulturu čitanja uvažavajući njegove sklonosti koliko je to moguće. Organizirati predstavljanje djela koje je učenik odabrao prema vlastitom izboru pri čemu treba poticati kreativnost i samostalnost. Ostala lektirna djela bira nastavnik s Popisa književnih tekstova, koja učenici samostalno interpretiraju prema ishodima navedenim u unutarpredmetnoj korelaciji. Ovaj ishod se može povezati sa ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, sa ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog, Matematičkog i Umjetničkog područja, kao i sa ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda		

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.5. Učenik stvara literarni uradak potaknut književnim tekstom / umjetničkim djelom.	- osmišljava svoj pismeni uradak određene teme, svrhe i prezentacije potaknut književnim tekstom umjetničkim djelom - individualno ili timski stvara uradak u korelaciji drugim umjetnostima - stvara koristeći različite medije prema vlastitom izboru - tumači književno djelo kroz vlastiti uradak - potkrepljuje primjerima stavove na temelju doživljaja i iskustva.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.1.1 JZK-4.6.1</u>
Ključni sadržaji	
- pismeno izražavanje - pjesma, esej ili kratka priča - plakat - prezentacija (digitalna ili u nekom drugom primjerenom obliku)	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Nastavnik može potaknuti pisanje uratka kojim će učenik kreativno odgovoriti na temu iz književnosti, interpretirati tematizirati određeni problem ili cjelovito književno djelo. Potaknuti učenike na uočavanje korelacije između književnosti i drugih umjetnosti. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta Društveno-humanističkog, Matematičkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
šest književnih tekstova za cjelovito čitanje prema danom slijedu s Popisa književnih tekstova, koji su predložci za književnoteorijsku i usporednu analizu.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.1.. Učenik analizira valjanost informacija iz različitih digitalnih medija.	- rašćlanjuje podatke iz različitih medijskih izvora - koristi provjerene medijske izvore da bi istražio valjanost podataka - prepoznaje važnost i količinu utjecaja digitalnih medija na svakodnevni život pojedinca - objašnjava važnost valjanih podataka koji dolaze iz različitih medija.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.2 JZK-5.1.2</u>
Ključni sadržaji	
Preporuke za ostvarenje ishoda	

Učenik po vlastitome izboru ili po procjeni nastavnika istražuje podatke iz teksta te zaključuje. Nakon toga prezentira svoja promišljanja o važnosti istinitih informacija koje nam svakodnevno dolaze iz medija. Učenik može strukturirati vlastiti tekst s valjanim informacijama.

Ovaj ishod se može povezati sa ostalim ishodima predmeta Hrvatski jezik, ishodima svih drugih nastavnih predmeta te s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarivanje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.2. Učenik objašnjava važnost kulturno-umjetničkih događaja.	- prati određen kulturno-umjetnički događaj i kritički se odnosi prema istome - promišlja o važnosti kulturno-umjetničkih događaja u životu pojedinca i zajednice - sažima iskustvo posjeta (posjet uživo ili na koji drugi način kakav nam različiti mediji omogućuju) stvarajući određenu vrstu gramatičkih i pravopisno ispravnog teksta - razvija sposobnost promatranja, sudjelovanja i stjecanje novih iskustava.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.4.1 JZK-4.2.3</u>

Ključni sadržaji

- kazališna predstava
- posjeti sajmovima, izložbama, književnim susretima, muzejima, kinu (određen kulturno-umjetnički događaj)
- putopis, reportaža, recenzija, životopis, autobiografija, reklama ili popularnokulturni tekst.
- tekstovi (književni, obavijesni, znanstveni, stručni, znanstveno-popularni)
- auditivni, vizualni ili audiovizualni izvori.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.3. Učenik prezentira razvoj animiranog filma i kazališta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj.	- objašnjava razvoj animiranog filma i kazališta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj koristeći podatke iz digitalnih medija - prepoznaje važnost animiranog filma i kazališta za razvoj pojedinca i zajednice - koristi suvremena multimedijiska sredstva u prezentiranju.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.3 JZK-5.2.2 JZK-5.2.1</u>

Ključni sadržaji

- razvoj animiranog filma i kazališta u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj
- auditivni, vizualni ili audiovizualni izvori.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Koristeći digitalne medije po vlastitome izboru, učenik može napraviti povijesni pregled razvoja animiranog filma i kazališta u BiH i Hrvatskoj usmeno predstavljajući s naglaskom na važnost njihove pojave za pojedinca i društvo.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

GIMNAZIJA

2. razred /140 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.1 Učenik piše/govori izlagačke i upućivačke tekstove različitih funkcionalnih stilova.	• oblikuje koncept za pisanje izlagačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom • piše/govori izlagačke i upućivačke tekstove prema određenoj strukturi, obliku (isprekidani, neprekinuti, mješoviti) i funkcionalnom stilu (administrativnom, publicističkom, znanstvenom, književnoumjetničkom) • analizira različite izvore informacija služeći se naprednim pretraživanjem • jezično pravilno oblikuje sadržajno i logički povezan tekst • prosuđuje valjanost teksta i željeni učinak na primatelja.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.2.1 JZK-4.1.1
Ključni sadržaji	
• oblikovanje izlagačkih i upućivačkih tekstova • životopis (biografija) kao vrsta teksta - objektivna i romansirana, vlastiti životopis (autobiografija) • prikaz (subjektivan i objektivni), sažetak kao vrsta objektivnog teksta, motivacijsko pismo • javni govor, diskusija, anketa, intervju, poslovni razgovor, interpretacijski esej, popularno-znanstveni i stručni članak • upute (instrukcije), zahtjevi, naputak, obavijesti, zakoni, čestitke • korištenje referentnih izvora informacija • školska zadaća (najmanje dvije školske zadaće tijekom školske godine).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pokazati učenicima različite strategije pisanja. Inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom. Inzistirati na primjeni gramatičkih i pravopisnih/pravogovornih pravila. Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima izlagačkoga diskursa: javni govor, poslovni razgovor. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, sažetak, motivacijsko pismo, anketni obrazac. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.2 Učenik interpretira izlagačke i upućivačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	• određuje temu, oblik, svrhu i namjenu teksta • analizira tekstove i osobne stavove dokazuje citatima i/ili dijelovima tekstova • uspoređuje informacije iz raznih izvora radi procjene pouzdanosti, vjerodostojnosti, točnosti, autorstva i gledišta • kritički prosuđuje uvažavajući drugačija mišljenja
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.1 JZK-1.4.2
Ključni sadržaji	

• životopis (biografija) kao vrsta teksta - objektivna i romansirana, vlastiti životopis (autobiografija) • prikaz (subjektivan i objektivni), sažetak kao vrsta objektivnog teksta, motivacijsko pismo • javni govor, diskusija, anketa, intervju, poslovni razgovor, interpretacijski esej, popularno-znanstveni i stručni članak • upute (instrukcije), zahtjevi, naputak, obavijesti, zakoni, čestitke	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenik čita najmanje po jedan izlagački i jedan upućivački tekst: životopis, prikaz književnog djela ili događaja, interpretacijski školski esej, stručni članak, instrukcije (upute), zahtjev, zakon, gleda i sluša javni govor osobite kvalitete. Čitajući tekstove i gledajući i slušajući javni govor učenici upoznaju kontekst i sadržaj djela, doživljavaju ih i tumače, iznose osobne stavove. Učenik odabire informacije prema svojim interesima i potrebama u sigurnom okruženju i u skladu sa svrhom istraživanja, razlikuje primarne i sekundarne izvore informacija, pronalazi informacije u različitim digitalnim „nevidljivim“ bazama, znanstvenim i komercijalnim bazama podataka i knjižničnim katalozima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.3 Procjenjuje vlastiti stav i stav drugih uz argumentaciju primjenjujući jezični bonton i retorička pravila.	• iznosi vlastite stavove i vjerodostojne dokaze poštujući mišljenje drugih • primjenjuje retorička pravila i jezični bonton prilagođen razgovoru • analizira upotrebu riječi, jezičnih izraza i stila prateći neverbalnu komunikaciju • piše bilješke u pripremi i tijekom slušanja • predlaže moguća rješenja i zaključke • procjenjuje vjerodostojnost informacija • kao rezultat valjane argumentacije korigira osobne stavove.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.1.1 JZK-2.3.3</u>
Ključni sadržaji	
• prikaz • sažetak • interpretacija • obavijest • interpretacijski esej • javni govor • diskusija • intervju • poslovni razgovor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Važno je naglasiti potrebu primjerenog iznošenja argumenata i zastupanja stavova, poticati iskazivanje poštovanja prema vlastitoj i drugim kulturama. Poticati učenike na osobno usavršavanje i izvan programskog okvira, kreirati simulirane situacije iz stvarnog života u kojima će vještine argumentiranja, samorefleksije, kritičkog razmišljanja i rješavanja problema biti oprimjerene. Nastavnik, a prema procjeni nastavnika i učenik ili grupe učenika, biraju tekstove pogodne za iznošenje i propitivanje osobnih stavova i argumenata, primjenu retoričkih sredstava i jezičnog bontona. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

A.II.4 Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila.	• piše pravopisno ispravne tekstove • piše pravilno pravopisne znakove • upotrebljava pravogovorna pravila.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.2 JZK-4.3.1
Ključni sadržaji	
• pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje pravopis • pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice. • pravogovor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Kontinuirano pratiti i razvijati kod učenika svijest o pravogovornim i pravopisnim pravilima naglašavajući ih kao najznačajnije sastavnice jezične kulture. Provoditi vježbe najčešćih pravogovornih i pravopisnih pogrešaka, izrađivati plakate, podsjetnike, graničnike s ispravno napisanim riječima, sastavljati scenske igre i slično. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.5 Učenik analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju.	• analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice • razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi • objašnjava položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnom redu riječi • objašnjava i uspoređuje linearnu i paralelnu tekstnu vezu i tekstna vezna sredstva na primjerima (konektori, modifikatori) • razlikuje tekst i diskurs • primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.1
Ključni sadržaji	
• složena rečenica, sklapanje surečenica ili klauza povezivanjem, uvrštavanjem i sklapanjem bez veznika ili asindetskim sklapanjem vrste složenih rečenice: nezavisnosložene rečenice (sastavne, rastavne, suprotne, isključne, zaključne), zavisnosložene rečenice (predikatne, subjektne, objektne, priložne, atributne i apozitivne), asindetske rečenice (nezavisnosložene i zavisnosložene), višestrukosložene rečenice • ustrojstvo teksta (konektori i modifikatori) • red riječi u rečenici • sintaktostilistika i sintaktostilema.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Usvajati metajezik znanja iz sintakse komunikacijskim pristupom povezano s odgovarajućim tekstovima, kad god je moguće. Ponavljati i ukazivati na sva prethodno naučena gramatička i stilistička znanja. Provoditi gramatičke vježbe vezane za gramatičko ustrojstvo rečenice i rečenične vrste. Uvježbavati primjere sintaktostilema prije svega na odabranim tekstovima pisanim književnoumjetničkim stilom. Poticati učenike na prepoznavanje i primjenu različitih vrsta reda riječi s obzirom na jezični i govorni kontekst. Učenici sami ili uz pomoć mogu izraditi tabelarni prikaz svih sintaktičkih jedinica, s vrstama i podvrstama, definicijama i primjerima koristeći se IKT-om. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

A.II.6 Učenik razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika.	• imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika • objašnjava izvanjezične i unutarjezične procese u hrvatskome jeziku • razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika: vremenski, područni i funkcionalni • interpretira primjere iz obavijesnih i književnih tekstova prema vremenskoj, područnoj i funkcionalnoj raslojenosti leksika • primjenjuje lekseme iz različitih leksičkih slojeva u određenome kontekstu • opisuje jezične i izvanjezične razloge stvaranja ili zastarijevanja riječi.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.5.1</u>
Ključni sadržaji	
• funkcionalna raslojenost leksika • vremenska raslojenost leksika • područna raslojenost leksika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Usvajanje je leksičkih znanja na metajezičnoj razini u gimnazijama usmjereno razvoju komunikacijske jezične kompetencije i svijesti o hrvatskome jeziku. Poticati i koristiti strategije interaktivnog učenja i rada na istraživačkom projektu. Preporučuje se suradničko učenje (učenik-učenik, skupina učenika). Kod učenika poticati organizacijske sposobnosti i snalaženje u timu. Istraživati o razlozima leksičkog posuđivanja, o uvjetima u kojima se leksik raslojava i postaje pasivan. Poticati učenike na volontiranje u knjižnici (školskoj ili gradskoj), upoznavanje različitih vrsta rječnika i načine pravilnog korištenja. Kreirati vlastiti rječnik u kojem se mogu objediniti učenička istraživanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.7 Učenik uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika sa standardnim hrvatskim jezikom na upotrebnoj razini.	• razlikuje organske (mjesne govore, dijalekte i narječja) govore i idiome kao sastavnice svojeg idiolekt • prepoznaje obilježja zavičajnog govora ili idioma prema standardnome hrvatskom jeziku • opisuje rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja • uočava osobitosti hrvatskih dijalekata i narječja u usporedbi sa standardnim hrvatskim jezikom • komentira upotrebu zavičajnih govora, dijalekata i narječja hrvatskoga jezika u javnoj komunikaciji.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.3.3 JZK-2.4.2</u>
Ključni sadržaji	
• glavne značajke oblikotvornoga ustrojstva kajkavskog, čakavskog i štokavskog narječja u odnosu na hrvatski književni jezik • idiom • idiolekt • organski, anorganski idiom • zavičajni govor.	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima, video snimkama kazališnih djela, audio knjigama, radio dramama, snimljenim intervjuima organizirati učenje i podučavanje te usporedbu i opisivanje narječja i idioma hrvatskoga jezika. Preporučljivo je bilježiti audio zapisima i transkriptima zavičajne govore. Analiza jezika reprezentativnih književnih djela iz navedenog razdoblja: gramatike B. Kašića i M. A. Reljkovića; rječnici F. Vrančića i I. Belostenca, Ardelio Della Bella, Rječnik, Gramatika Lovre Šitovića. Organski i neorganski idiomi (standardni govor, žargoni, profesionalni ili stručni, dobni). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.II.8 Učenik prezentira činjenice vezane za povijest hrvatskog jezika od početka 16. do kraja 18. stoljeća navodeći najvažnija jezikoslovna i leksikografska djela.	- objašnjava činjenice vezane za povijest hrvatskog jezika od 16. do kraja 18. stoljeća - opisuje predstandardna razdoblja razvoja hrvatskog jezika i međudijalekatska prožimanja - prepoznaje ulogu i važnost prvog hrvatskog rječnika i gramatike - povezuje standardizaciju hrvatskog jezika s povijesnim okolnostima.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.1
Ključni sadržaji	
- prevlast latinice i štokavštine, početci stvaranja jedinstvenoga hrvatskoga standardnoga jezika - glavne osobitosti hrvatskoga jezika od početka XVI. do početka XVIII.st. - Dictionarium quinquae nobilissimarum Europae linguarum: Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmatinae et Ungaricae (Rječnik pet najuglednijih europskih jezika: latinskog, talijanskog, njemačkog, dalmatinskog i mađarskog), prvi hrvatski rječnik Fausta Vrančića iz 1595. godine i Institutionem linque illiricae libri duo, prva hrvatska gramatika Bartola Kašića iz 1604. godine - jezična povezanost sjevera i juga - književni koine.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticanjem pisanja referata, multimedijalnih prezentacija u kojima će se prikazivati razvoj jezika pod utjecajem povijesnih okolnosti i upotrebom brojnih digitalnih alata usmjeravati učenike na istraživanje razvoja hrvatskog jezika kroz povijest i naglasiti značaj proučavanja jezika za nacionalni i kulturni identitet. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.1 Učenik analizira značajke književnopovijesnih razdoblja: nazive, vrijeme njihove pojave i trajanja, središta, predstavnike, djela, vrste djela.	- opisuje obilježja pojedinih književnopovijesnih razdoblja - navodi najvažnije predstavnike i njihova djela - objašnjava obilježja književnopovijesnog razdoblja u književnom djelu - izdvaja najzastupljenije književne vrste u književnopovijesnim razdobljima koja se obrađuju - povezuje obilježja književnih djela hrvatskog naroda s tekstovima svjetske književnosti s obzirom na vrijeme nastanka.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.4.3 JZK-1.4.2
Ključni sadržaji	

• obilježja književnopovijesnih razdoblja i smjerova na pročitanim tekstovima u svjetskoj, hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj književnosti: • predrenesansa i humanizam • renesansa • barok i manirizam • klasicizam • predromantizam i romantizam • šest cjelovitih književnih tekstova za književnopovijesnu, književnoteorijsku i usporednu analizu • popis ostalih književnih tekstova za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se induktivni pristup učenju i podučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za predrenesansu, renesansu, barok, klasicizam, predromantizam i romantizam. Nastavnik prema svojoj profesionalnoj procjeni bira ostale književne tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka s Popisa književnih tekstova, koji su primjereni književnopovijesnoj usporedbi, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.2 Učenik uspoređuje književne tekstove na sadržajnoj, izraznoj i idejnoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove.	• opisuje strukturu književnog teksta i značajke književnih rodova i vrsta. • uspoređuje tematski i žanrovski povezana književna djela koja ne pripadaju istim književnopovijesnim razdobljima • uspoređuje književna djela nastala u istom književnopovijesnom razdoblju • obrazlaže idejnu razinu teksta • interpretira književna djela primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane za prozne, poetske i dramske vrste • razvrstava dominantne književne vrste u književnim razdobljima koja se obrađuju.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.5.1 JZK-1.1.1 JZK-1.1.2</u>
Ključni sadržaji	
• obvezne su književne vrste: a) poetske vrste: obilježja lirike, struktura lirske pjesme, tema, motiv, pjesničke slike, ritam, rima, strofa, stih; b) prozne vrste: roman, novela, tema, pripovjedač, tipovi karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje; c) dramske vrste: komedija; drama, struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski dijalog i monolog, didaskalije, čin, prizor ili slika; različiti postupci • obvezni književni tekstovi za cjelovito čitanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenje i podučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U interpretaciji književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uvježbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima koje nastavnik prema svojoj procjeni odabire. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

B.II.3 Učenik uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	• objašnjava književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst uočavajući njegova obilježja u tekstu. • prepoznaje utjecaj društvenog, povijesnog i kulturnog konteksta na oblikovanje značenja književnoga teksta. • argumentira na primjerima iz teksta obilježja književnopovijesnog razdoblja u kojemu je djelo nastalo • uspoređuje obilježja tekstova hrvatske književnosti s tekstovima europske i svjetske književnosti.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.4.3</u>
Ključni sadržaji	
• sadržaji su kao i kod B.II.1, književnopovijesna razdoblja: predrenesansa, renesansa, barok, klasicizam, predromantizam i romantizam • obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Naglasak je na općem društvenom i povijesnom kontekstu, ukupnoj korelaciji i pronalasku argumenata koji govore u prilog činjenici da književni tekst i žanrom i sadržajem oslikava povijesni, društveni i kulturni kontekst. Jedan od dobrih načina dublje analize tekstova je i usporedba tekstova iz pojedinih razdoblja na više razina (isti žanr - drugo razdoblje, žanrovska zastupljenost u pojedinim razdobljima i sve njihove kombinacije). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.4 Učenik čita književni tekst prema svom čitateljskom ukusu izdvajajući njegove dijelove i prosuđujući njegovo djelovanje na vlastite životne stavove i stavove drugih.	• argumentira stav citatima iz teksta u cilju donošenja logičkih zaključaka • prosuđuje temeljem osobnih zaključaka i zaključaka drugih • vrednuje ideje i stavove iz djela objašnjavajući njihov utjecaj na osobne životne stavove i stavove društvene zajednice.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.2.3 JZK-2.4.3 JZK-2.4.2</u>
Ključni sadržaji	
• lektirna djela, suvremena književna djela, književna djela prema vlastitom izboru.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Doživljaj, interpretaciju i prosudbu teksta učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom koristeći digitalnu tehnologiju u najvećoj mjeri. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

B.II.5 Učenik analizira strukturu književnih tekstova utvrđujući kako se dijelovi teksta odnose jedna prema drugima ili prema cjelini.	- objašnjava autorov način strukturiranja teksta, značenje, estetski dojam i utjecaj na primatelja - uspoređuje stvaralačke umjetničke postupke i rješenja kod različitih autora - prepoznaje višeslojnost književnog teksta.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.5.1 JZK-1.2.1
Ključni sadržaji	
- kompozicija i struktura književnih tekstova - pjevanja, poglavlja, činovi, prizori, scene, strofe.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ukazati na važnost razlikovanja tekstova različitih žanrova. Različitim postupcima prema procjeni nastavnika ukazivati na važnost prepoznavanja bitnih informacija vezanih za svrhu i željeni učinak kod primatelja i provjeriti njihovu važnost i točnost. Osvijestiti važnost primjene pravila hrvatskoga standardnog jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta. Poticati učenika na primjenu prethodnih književnoteorijskih znanja, fokusirajući se na strukturu i formu teksta. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.6 Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut književnim tekstom ili umjetničkim djelom.	- oblikuje radove, potaknut književnim tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje - stvara tekst u govorenom ili pisanom obliku na mjesnom govoru ili dijalektu, žargonu ili standardnom jeziku - žanrovski preoblikuje književni tekst (dramatizira prozni tekst) primjenjujući znanje o žanrovskim i strukturnim obilježjima.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.2.2 JZK-4.6.1
Ključni sadržaji	
- dramske i scenske igre, snimanje (kratke) filmova, crtanje, slikanje i/ ili fotografiranje potaknuto književnim tekstom ili umjetničkim djelom i rješavanje različitih problemskih situacija motiviranih književnim tekstom ili umjetničkim djelom - strip, rječnik, priručnik, umne mape, plakati.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učeniku se prema sklonostima i procjeni nastavnika daje mogućnost kreativnog stvaralačkog izražavanja kroz medij koji je blizak učenikovu izboru, predznanjima, sklonostima, sposobnostima i interesu. Važno je završene radove prema planu u razredu primjereno prezentirati i nagraditi učenika prethodno mu pojasnivši koji su kriteriji vrednovanja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.1 Učenik procjenjuje sadržaj predstavljen u različitim medijima i formatima.	- objašnjava filmske, kazališne i druge adaptacije književnih djela procjenjujući kako svaka inačica prikazuje književni tekst - istražuje kako je oblikovan medijski sadržaj i koje su funkcije tih odabira. - koristi multimedijske sadržaje kao višestruke

	izvore informacija različitih vrsta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.4.1</u>
Ključni sadržaji	
- elektronički razredni rječnik, prezentacije - vizualizacije pročitanih književnih djela - filmske adaptacije i usporedba s pročitanim književnim djelom (Don Quijote, Hamlet, Fedra) - aktualne kazališne adaptacije: drama, opera, balet (Dundo Maroje, Hamlet, Candide) - animirani i dokumentarni filmovi, radio drame, radijske i televizijske emisije, tiskani i elektronički tekstovi, stručni i znanstveni radovi.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Aktivnostima ovoga ishoda učenicima se predstavljaju vizualni, auditivni i audiovizualni sadržaji u različitim medijima i formatima. Preporuka je u najvećoj mjeri promicati senzibilitet učenika kao mlade publike, osobito pronalaziti frekventne žanrove radi razvoja kreativnog i kritičkog mišljenja. U svakoj aktivnosti važno je naglašavati kulturu dijaloga, primjerenu argumentaciju i uvažavanje tuđeg mišljenja i vremena. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.2 Učenik opisuje utjecaj tekstova popularne i visoke kulture na stvaranje vlastitog kulturnog identiteta.	- opisuje utjecaj tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitoga životnoga stila - prepoznaje simboliku medijskoga jezika i različita stilska sredstva u medijskim tekstovima - objašnjava povezanost informacija, ideja, stavova i mišljenja u medijskom tekstu - razlikuje utjecaj na životni stil primatelja s obzirom na dob, spol uočavajući osobitosti kulturne sredine u kojoj živi - objašnjava kako tekstovi popularne i visoke kulture utječu na oblikovanje kulturnog identiteta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.2.3 JZK-2.2.1</u>
Ključni sadržaji	
- isto kao u ishodu C.II.1 s naglaskom na: životopis, autobiografiju, reklamu ili popularnokulturni tekst - kazališna predstava, radio drama, strip.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.3 Učenik prezentira predviđene sadržaje koristeći digitalne medije i vizualno izlaganje podataka.	- koristi digitalne medije tijekom prezentacije kako bi unaprijedio svoje izlaganje - prezentira ideje/stavove radi pojačavanja interesa publike - odabire valjane sadržaje iz vjerodostojnih izvora te sigurne komunikacijske kanale prezentiranja.

Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
- aktualni i dostupni digitalni alati: Pixton, Bookcreator, Canva, Newspaperclub, Thinglink, Zeoob, WordArt, Miro, Kahoot, Wakelet, Edutorij, Emaze za izradu prezentacija, Linoit je zamjena za ploču, Wizer-alat za izradu interaktivnih nastavnih listića, Wordwall za izradu nastavnih listića i kvizova - e-časopisi, e-knjige, e-enciklopedije, obrazovni portali kojima se učenici nisu koristili, informativni portali, stranice muzeja, kazališta, mrežni katalozi školskih i gradskih knjižnica, digitalizirana građa.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Na poticaj nastavnika i osnovne informacije učenik sam istražuje digitalne alate, sudjeluje na mrežnim seminarima ili se koristi video uputama kako bi književni sadržaj predstavio i obradio. Učeničke radove, zbog preglednosti treba podijeliti u kolekcije, npr. u alatu Wakelet. Prijedlog je napraviti i izložbe stripova, plakata, umnih mapa koje su rezultat rada digitalnim alatima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima ostalih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

GIMNAZIJA

3. razred /140 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.1 Učenik osmišljava/kreira govorene/pisane upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i namjena.	- imenuje temu i svrhu govorenog/pisanog teksta - objašnjava prethodno usvojena strukturna i jezično-stilska obilježja danog teksta - koristi referentne izvore citirajući iz njih odabrane dijelove teksta - navodi bibliografske jedinice referentnih izvora - primjenjuje informacije potrebne za temu i strukturu teksta tražene vrste - oblikuje plan pisanja upućivačkih i raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom - piše prema strukturnim, sadržajnim i jezično-stilskim smjernicama tekst traženog oblika i namjene - osmišljava govoreni tekst koristeći se govornim vrednotama i retoričkim figurama.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.5.1 JZK-2.1.1 JZK-4.1.2</u>
Ključni sadržaji	
- osmišljavanje/kreiranje govorenih/pisanih upućivačkih i raspravljačkih informativnih tekstova - korištenje referentnih izvora, citiranje i parafraziranje - retoričke figure: prolepsa, anafora, epifora. retoričko pitanje - školska zadaća.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Tijekom godine učenici trebaju govoriti/pisati svaku od navedenih vrsta informativnih tekstova. Prepoznavati retoričke figure u tekstovima i uvježbavati njihovu primjenu na samostalno osmišljenim govorenim tekstovima tražene vrste. Obratiti pozornost na korištenje izvora radi potrebnih informacija i na pravopisna pravila povezana s citiranjem	

dijelova teksta te navođenjem bibliografskih jedinica.

Ostvarivati kontinuitet pisanja tekstova različitih obilježja i struktura iz prethodnih gimnazijskih razreda i iz ovog ishoda (tekstovi opisnog, pripovjednog i raspravljačkog diskursa, esej ili ogled, oblici eseja: interpretacijski esej i usporedni školski esej) kroz najmanje dvije školske zadaće s ispravicima tijekom nastavne godine. Tekstovi su integracijski povezani s predmetnim područjem Književnost i stvaralaštvo.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.2 Učenik analizira strukturalna i jezično-stilska obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova različitih funkcionalnih stilova i namjena.	• opisuje osnovna obilježja i svrhu upućivačkih i raspravljačkih tekstova koje sluša/čita • prepoznaje informacije i ideje bitne za svrhu slušanja/čitanja • klasificira tekstove različitih funkcionalnih stilova: književnoumjetničkog novinarskog, znanstvenog, administrativnog i razgovornog • koristi se općim i specijaliziranim referentnim izvorima za objašnjenje manje poznatih riječi ili izraza i bogaćenje svoga rječnika • razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova u slušanom tekstu • ukazuje na strukturalna obilježja tekstova, dijelove i način povezanosti u cjelinu koristeći se prethodno stečenim znanjem o danim vrstama teksta.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.3.1 JZK-2.2.2 JZK-1.1.1</u>
Ključni sadržaji	
• struktura, jezik i stil upućivačkih i raspravljačkih tekstova • vrste tekstova: dokazivanje ili argumentacija, rasprava, esej ili ogled, recenzija, kolumna, reportaža, javni govor, molba, priopćenje, interpretacijski esej, usporedni školski esej.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenici trebaju slušati/čitati najmanje jedan tekst svake od navedenih vrsta informativnih tekstova. Poticati učenike na prepoznavanje informacije vezane za svrhu slušanja/čitanja induktivno na tekstu, a zatim uopćavanjem odrediti strukturu i jezično-stilska obilježja svake od navedenih vrsta. Poticati učeničku komunikativnost odabirom tekstova aktualnog i zanimljivog sadržaja, kojima se poštuje načelo komunikacijske i estetske funkcionalnosti.	
Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.3 Učenik formulira logičan zaključak tijekom argumentirane rasprave potaknute tekstem.	• prepoznaje tezu o kojoj će se raspravljati • razlikuje u tekstu dokaze (argumente) i protudokaze (protuargumente) za postavljenu tezu • argumentira zauzete stavove različitim načinima: sugeriranim stavovima i podacima iz teksta, prikupljenim podacima iz drugih izvora, ilustrativnim citatima ili svojim osobnim pristupom razumijevanju postavljene teze • procjenjuje svoje stavove u odnosu na stavove drugih sudionika u raspravi

	• formulira zaključak koji logički proizlazi iz argumentirane rasprave povezujući ga s utjecajem na oblikovanje vlastitih životnih stavova.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.3 JZK-5.1.3 JZK-2.4.2</u>
Ključni sadržaji	
• rasprava potaknuta tekstem • dijelovi rasprave: dokaz (argument) i protudokaz (protuargument); logičan zaključak • diskusija i debata.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Istaknuti prije svega značaj rasprave potaknute tekstem kao načina oblikovanja vlastitih životnih stavova. Realizirati ishod u cilju razvitka učeničkih komunikacijskih kompetencija. Dopustiti diskusiju kao oblik kritike različitih mišljenja, ali se raspravljanje ne smije pretvoriti u žučnu prepirku. Poticati učenike na suradničko učenje, rad u paru ili timu. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.4 Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnog jezika	• točno piše citate • primjenjuje pravopisna pravila pri pisanju različitih vrsta riječi i njihovih oblika • primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2 JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	
• pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje pravopis • citiranje • pravogovor.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Kontinuirano pratiti i razvijati kod učenika svijest o pravogovornim i pravopisnim pravilima naglašavajući ih kao najznačajnije sastavnice jezične kulture. Provoditi vježbe najčešćih pravogovornih i pravopisnih pogrešaka, izrađivati plakate, podsjetnike, graničnike s ispravno napisanim riječima, sastavljati scenske igre i slično. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.5. Učenik analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.	• raščlanjuje riječi na morfeme • imenuje morfeme po položaju i funkciji na korijenske, prefiksne i sufiksne; leksičke i gramatičke ili oblikotvorne • određuje oblikotvornu osnovu • uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf) • razlikuje gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu • koristi morfološke karakteristike promjenjivih i nepromjenjivih riječi • razlikuje uporabu glagolskih vremena i načina prezent, perfekt, aorist, imperfekt, pluskvamperfekt, futur I., futur II.,

	imperativ, optativ, kondicional I. i kondicional II. - objašnjava tvorbu i uporabu aktiva i pasiva - primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta
Poveznice sa ZJNPP	JZK- 4.3.1
Ključni sadržaji	
- morfologija, morfemska analiza - oblici riječi, gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi - morfološka obilježja.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Jezičnim znanjima i vještinama podučava se u konkretnim komunikacijskim situacijama kako bi se stekla sposobnost komunikacije u stvarnim situacijama na primjerenoj razini te se stečenim znanjem razvija upotreba funkcija jezika. Preporučuje se korištenje različitih strategija podučavanja kao i dobro planiranih vježbi, izrada plakata, podsjetnika te u najvećoj mjeri poticanje grupnoga rada i rada u parovima. Stilsku obilježenost padežnih oblika, osobito izražavanje prostornih odnosa prijedložno-padežnim izrazima, uočavanje sinonimnih i antonimnih nizova preporučljivo je uraditi kroz dobro pripremljene vježbe, projektnu nastavu i referate. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.6 Učenik objašnjava tvorbu riječi prema različitim tvorbenim načinima.	- razlikuje tvorbene i netvorbene riječi - rašćlanjuje riječi na tvorbene sastavnice - razlikuje morfemsku i tvorbenu analizu riječi - razlikuje izvođenje i slaganje kao dva temeljna tvorbeno načina i navodi primjere - analizira kojim je tvorbenim načinom nastala riječ - razlikuje česte paronime - opisuje značenjske razlike među riječima uvjetovane tvorbom riječi - primjenjuje znanje o tvorbi riječi pri oblikovanju teksta.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.3.1
Ključni sadržaji	
- tvorbena analiza - tvorbeni načini: izvođenje (prefiksna, sufiksna i prefiksno-sufiksna tvorba), slaganje, složeno-sufiksna tvorba, srastanje, preobrazba, tvorba poslušosloženica i pokrata	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Usvajanje je leksičkih znanja na metajezičnoj razini u gimnazijama usmjereno razvoju komunikacijske jezične kompetencije i svijesti o hrvatskome jeziku. Preporučuje se korištenje različitih strategija podučavanja kao i dobro planiranih vježbi, izrada plakata, podsjetnika te u najvećoj mjeri poticanje grupnoga rada i rada u parovima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.7 Učenik ostvaruje samostalnu prezentaciju jezičnih sadržaja.	- najavljuje temu jezičnog sadržaja koji će prezentirati - tumači ključne pojmove sadržaja - primjenjuje samostalno odabrane primjere

	za objašnjenje ključnih pojmova • koristi digitalne medije i vizualno izlaganje podataka da bi strateški prikazao informacije i ojačao razumijevanje prezentacije • odabire relevantne informacije iz više tiskanih i digitalnih izvora procjenjujući valjanost informacija • istražuje kroz jednostavnije projekte radi odgovora na postavljena pitanja u sadržaju (uključujući i vlastita pitanja) • procjenjuje znanstvenu utemeljenost, jasnost i učinkovitost na primatelje prezentiranog sadržaja • integrira sadržajne dijelove prezentacije u jasan i cjelovit zaključak.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.2 JZK-5.2.2 JZK-5.2.1
Ključni sadržaji	
• strategija prezentiranja jezičnih sadržaja • samostalan odabir potrebnih informacija i strategije prezentiranja, samoprocjena i samovrednovanje.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na primjenu različitih strategija učenja i rješavanja problema, upravljanje informacijama i kritičko mišljenje. Razumijevanje naučenog učenik može pokazati izradom prezentacije i objašnjavanjem njenog sadržaja drugim učenicima. Učenik samostalno određuje koje su mu informacije potrebne i kako doći do njih. Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak. Na taj način će napraviti samoprocjenu obavljenog zadatka i samovrednovati svoje znanje. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.8 Učenik prosuđuje povezanost i uvjetovanost povijesnog razvoja hrvatskog jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.	• opisuje činjenice vezane za povijesni razvoj hrvatskog jezika u 19. stoljeću • objašnjava standardizaciju hrvatskog jezika • povezuje standardizaciju hrvatskog jezika s povijesnim okolnostima • izdvaja faze stvaranja hrvatske latinice • ukazuje na povezanost povijesti materinskog hrvatskog jezika s poviješću ostalih službenih jezika u BiH, ali ukazujući i na njihove razlike • prosuđuje različite poglede i stavove pojedinih filoloških škola na standardizaciju hrvatskog jezika • podržava da je materinski jezik najvažnija sastavnica nacionalnog identiteta i kulture
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.2 JZK-4.4.3 JZK-4.5.1
Ključni sadržaji	
• standardizacija hrvatskog jezika u 19. stoljeću • štokavski govori kao temelj stvaranja jedinstvenog hrvatskog standardnog jezika • grafija i pravopis, značaj Ljudevita Gaja, faze nastanka hrvatske latinice ili gajice • prvi politički govor u Saboru Ivana Kukuljevića Sakcinskog na hrvatskom jeziku i odluka Sabora da je hrvatski jezik "diplomatički" • filološke škole • povijesni razvoj ostalih jezika na prostoru BiH.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	

Usporediti načine pisanja palatalnih suglasnika od početaka grafijskih reformi kod Hrvata do danas. Razvijati kod učenika svijest o tome da je materinski jezik najvažnija sastavnica nacionalnog identiteta i kulture, obilježavajući značajne datume iz povijesti hrvatskoga jezika: manjim istraživačkim projektima, različitim kreativnim uradcima, posjetima značajnim spomenicima, muzejskim ili knjižničnim postavkama s povijesnojezičnom tematikom ili uvidom u njihovu digitaliziranu građu

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

PREDMETNO PODRUČJE: B/

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.1 Učenik analizira književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst uspoređujući međusobno tematski i žanrovski povezane tekstove iz različitih stilskih formacija i smjerova.	- opisuje najvažnija obilježja pojedinih književnopovijesnih razdoblja i smjerova na primjerima književnih tekstova iz hrvatske, svjetske i bosanskohercegovačke književnosti - razlikuje tekstove istih tema ili žanrova iz različitih stilskih formacija ili umjetničkih smjerova - prepoznaje obilježja književnopovijesnih razdoblja interpretiranih tekstova - povezuje prema ključnim sastavnicama na vremenskoj vertikali književnopovijesna razdoblja od klasične književnosti do kraja 19. stoljeća - uspoređuje sastavnice svoga nacionalnog kulturnog identiteta u interakciji s drugim kulturnim identitetima.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.5.1 JZK-1.4.3 JZK-1.4.2

Ključni sadržaji

- obilježja književnopovijesnih razdoblja i umjetničkih smjerova na primjerima pročitanih tekstova iz hrvatske, svjetske i bosanskohercegovačke književnosti: vremenske odrednice, društveno-povijesni okviri, filozofske podloge, poetike, predstavnici i djela
- razdoblja i smjerovi: **romantizam** (hrvatski romantizam - preporodno razdoblje i Hrvatski narodni i kulturni preporod u BiH), **realizam** (europski realizam, predrealizam ili Šenoino doba, hrvatski realizam, naturalizam i verizam), **modernizam** (europski modernizam - esteticizam: larpurlartizam, parnasovstvo, dekadencija, simbolizam, secesija, impresionizam, bečka moderna; hrvatska moderna, modernizam na prostoru BiH)
- književna usporedba i prepoznavanje književnopovijesnih obilježja na tekstovima iz različitih stilskih formacija
- tri književna teksta za cjelovito čitanje za ostvarenje ovog ishoda su predlošci za književnopovijesnu analizu i književnopovijesnu usporedbu, to su prva tri književna teksta prema danom slijedu, od šest cjelovitih književnih tekstova s **Popisa književnih tekstova**, za tri ključna razdoblja: romantizam, realizam i modernizam
- sastavnice kulturnog identiteta.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Nastavnik prema svojoj profesionalnoj procjeni bira ostale književne tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka s Popisa književnih tekstova, koji su primjereni književnopovijesnoj usporedbi, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti. Realizirati učeničke manje istraživačke uratke na temu: Kulturološka, povijesna, vjerska i nacionalna obilježja književnih tradicija na prostoru BiH u drugoj polovici 19. stoljeća.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.2 Učenik procjenjuje utjecaj cjelovito interpretiranog književnog teksta na vlastitu osobnost: emotivni svijet i oblikovanje životnih stavova.	• interpretira cjelovitu strukturu književnoga teksta služeći se prethodno usvojenim ili novim književnoteorijskim pojmovima • tumači značenja nepoznatih ili manje poznatih riječi koristeći rječnike (tiskano ili mrežno izdanje) • razvrstava prepoznata stilska izražajna sredstva, tumačeći ih u kontekstu • razlikuje osnovna značenja riječi od konotativnih značenja • uspoređuje nijanse značenja riječi sličnog osnovnog značenja • dovodi u vezu likove, njihove postupke i međuodnose u tekstovima koji pripadaju epici ili drami • analizira odnose kraćih dijelova književnih tekstova (strofa, pjevanj a, poglavlja, prizora) jednih prema drugima i prema cjelini • procjenjuje utjecaj različitih autorskih pristupa obradama najzastupljenijih književnih tema na svoj emotivni doživljaj i misaoni svijet.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.2 JZK-1.3.2 JZK-1.2.2
Ključni sadržaji	
• književnoteorijska analiza književnog djela • cjelovita doživljajna, sadržajno-idejna, strukturna i jezično-stilska analiza književnog djela uz korištenje poznatih književnoteorijskih pojmova i usvajanje novih - sinestezija • najzastupljenije književne teme i motivi i njihove različite autorske obrade • šest književnih tekstova za cjelovito čitanje, koji su spomenuti u prethodnom ishodu, za cjelovitu književnoteorijsku analizu.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ostale tekstove za cjelovito čitanje ili čitanje ulomaka bira nastavnik s Popisa književnih tekstova prema svojoj profesionalnoj procjeni, čime se otvara prostor njegovoj kreativnosti. Naglašavati središnje mjesto riječi u književnom tekstu sa svim njenim značenjima: osnovnim, prenesenim i svim konotativnim značenjima. Poticati situacije učenja koje potiču stvaranje asocijacija, upotrebu mašte, kreativno mišljenje i umjetničko izražavanje. Koristiti u nastavi moderne kreativne tehnike (provokacija - tehnika koja zahtijeva mišljenje koje istražuje neobične mogućnosti, sjećanje iz budućnosti - učenici se vraćaju u prošlost i rade intervju sa starim hrvatskim piscem, vođene fantazije - učenici putuju u budućnost opisujući književnost budućnosti). Kod nastavnikova odabira ostalih književnih tekstova s Popisa književnih tekstova poželjno je osuvremenjivati nastavne sadržaje. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.3 Učenik povezuje obilježja dominantnih književnih vrsta unutar proučavanog sadržaja s njihovim specifičnim obilježjima.	• prepoznaje dominantne književne vrste unutar proučavanih sadržaja • klasificira različita obilježja pojedinih književnih vrsta i podvrsta koje pripadaju pjesništvu, prozi ili drami • izdvaja specifična obilježja dominantnih književnih žanrova koja su nastala utjecajima različitih stilskih

	- formacija i umjetničkih smjerova - integrira specifična obilježja sa skupinom općih obilježja dominantnih književnih žanrova i podžanrova.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-2.1.3 JZK-1.4.3 JZK-1.2.3
Ključni sadržaji	
- dominantne književne vrste i njihove usporedbe unutar proučavanog književnopovijesnog i književnoteorijskog sadržaja u pjesništvu, prozi i drami - pjesništvo: struktura, teme i motivi pjesnički jezik i stilska sredstva modernog pjesništva; oblici; epskog pjesništva, romantični junački ep; tradicionalno hrvatsko srednjovjekovno pjesništvo, kršćanski likovi i motivi - proza: socijalni i psihološki roman, usporedbe s modernim i suvremenim romanesknim tekstovima, diskurzivni postupak u modernom romanu, unutarnji monolog, slobodni neupravni govor, suvremeni kriminalistički i obiteljski roman - drama: tragedija i pastoral, usporedba tragičnog i arkadijskog, tragikomedija - književna usporedba: opća i specifična žanrovska i motivska obilježja.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Osobito je važno napraviti usporedbu sadržaja i načina obrade tematski i motivski povezanih književnih tekstova, npr. ideal ženstva u tradicionalnim hrvatskim stihovima je Blažena Djevica Marija, kod Tina Ujevića to je Bogomajka ili besmrtna Beata; rušenje ideala ženstva nalazimo kod Baudelairea u pjesmama iz Cvjetova zla i u Hamletovom odnosu prema Ofeliji kod Shakespearea. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.4 Učenik analizira svoj literarni doživljaj samostalno prezentirajući slobodno odabrani književni tekst.	- izriče osjećaje i razmišljanja potaknute odabranim književnim tekstom - objašnjava zašto je odabrao taj književni tekst navodeći svoje čitateljske sklonosti i čitateljsko iskustvo - izražava svoj literarni doživljaj odabranog književnog teksta iznoseći njegov sadržaj i naglašavajući dijelove u kojima je uživao - stavlja u odnos likove, događaje i ideje s osobnim životnim iskustvima te vremenom i sredinom u kojoj živi.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.1 JZK-2.2.3 JZK-1.1.3
Ključni sadržaji	
- učenikov čitateljski ukus i čitateljska kultura - doživljajna i sadržajna samostalna interpretacija i prezentacija slobodno odabranog književnog teksta.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Razvijati kod učenika kulturu čitanja uvažavajući, koliko to nastavni sadržaj dopušta, njihove čitateljske sklonosti. Nastavnik odabire s Popisa književnih tekstova ostale lektirne tekstove za samostalno čitanje kod kuće, koje će učenici samostalno interpretirati prema nastavnikovim smjernicama koristeći se književnopovijesnom, književnoteorijskom i usporednom analizom tekstova. Uvoditi na sate lektire modernije kreativne postupke naglašavajući doživljajne aspekte djela te njihov utjecaj na učenikov misaoni i emotivni svijet. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.5 Učenik kreira stvaralački uradak potaknut književnim tekstom i/ili nekim drugim umjetničkim djelom.	- stvara svoje literarne uratke različitih tema, žanrova, namjena i prezentacija, nadahnute književnim tekstovima i/ili nekim drugim umjetničkim djelima - uređuje svoje pismene uratke planiranjem, revidiranjem ili pokušajem novog pristupa - kreira individualno ili timski ostale oblike stvaralaštva: ilustracije, recitacije, vizualizacije, dramska uprizorenja, multimedijske projekte, stripove, kraće filmove.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.2.3 JZK-4.2.2 JZK-4.6.1
Ključni sadržaji	
- književni tekst i/ili neko drugo umjetničko djelo kao motivacija za učeničko stvaralaštvo - literarni uradci različitih žanrova: pjesničkih, proznih, dramskih i diskurzivnih (poveznica s informativnim tekstovima) - literarni uradci različite namjene: individualna potreba za stvaranjem, mape učeničkih literarnih uradaka, školske novine, uradci povodom obilježavanja kulturnih događaja i obljetnica, razna natjecanja - ostali oblici stvaralaštva: ilustracije, vizualizacije književnih ulomaka, dramska uprizorenja, multimedijski stvaralački projekti, strip, kraći film.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prepoznavati i poticati kreativnost kod učenika u nastavi i izvannastavnim aktivnostima. Ostvarenje ishoda vrednuje se formativno. Učenik predstavlja svoj uradak u školi i izvan škole u stvarnom ili digitalnom okružju. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.1 Učenik integrira nove digitalne medije u procese učenja, komuniciranja i stvaralaštva razvijajući svoju digitalnu kulturu.	- primjenjuje digitalizirane stručne priručnike te digitalizirane referentne stručne tekstove u procesima učenja - uspoređuje tiskana književna djela s njihovim digitalnim žanrovskim i umjetničkim preoblikama: stripizacijom književnosti, filmskim adaptacijama, dramatizacijama - izrađuje audiovizualni zapis vlastite dramatizacije dijela proznog književnog teksta - oblikuje medijske komentare i tekstove izgrađujući svoj medijski identitet uz pravila građanskog novinarstva - uređuje blog kao internetski dnevnik ili mrežnu stranicu - prilagođava svoje medijske tekstove različitim kontekstima i zadacima koristeći standardni jezik kada je to potrebno i primjereno.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.2 JZK-4.2.3 JZK-2.3.3
Ključni sadržaji	

• digitalna kultura i interaktivnost • novi digitalni mediji u javnoj komunikaciji: internet, mrežna prezentacija, multimedija, virtualna stvarnost, online rasprava, forum, podcast • digitalizirani stručni priručnici i referentni stručni izvori • medijske prezentacije i žanrovske i umjetničke preoblike tiskanih književnih tekstova u digitalnom obliku • stripizacija književnosti • filmske adaptacije književnih tekstova, dramatizacije proznih djela • audiovizualni zapis monologa tijekom vlastite dramatizacije dijela proznog književnog teksta • vlastiti medijski tekstovi, pravila građanskog novinarstva • izgradnja medijskog identiteta • blog kao digitalni dnevnik ili mrežna stranica.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pratiti trend stripizacije književnosti na primjeru strip-romana Gemma Bovary, prema motivima Flaubertova romana Gospođa Bovary, popularne britanske ilustratorice Posy Simmonds, koji je originalno objavljivao u britanskom The Guardianu. Upoznati tiskana književna djela preko njihovih umjetničkih i žanrovskih adaptacija (televizijska serija U registraturi, film Ana Karenjina, monodrama Đuka Begović u izvedbi Ive Gregurevića). Potaknuti učenike na samostalno audiovizualiziranje dramatizacije dijela proznog književnog teksta u obliku kratke monodrame. Uključivati učenike u izradu vlastitih medijskih tekstova uz pravila građanskog novinarstva. Poticati učenike na vođenje bloga kao internetskog dnevnika ili mrežne stranice, sa sadržajima iz različitih područja koja su predmet njihovih interesa. Ostvarenje ovog dijela ishoda, koji može prerasti u samostalni digitalni poduzetnički projekt, vrednuje se formativno. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.2 Učenik procjenjuje utjecaj medijskih sadržaja na oblikovanje individualnih i društvenih stavova i trendova te životnih vrijednosti primatelja.	• razlikuje vjerodostojne informacije od trivijalnih i komercijalnih medijskih poruka usporedbom više različitih izvora • analizira društveni utjecaj popularne kulture na mlade u odnosu na tradicionalnu i visoku ili elitnu kulturu • kritizira argumentirano i odgovorno različite medijske sadržaje iz javnih, komercijalnih i neprofitnih medija • argumentira vlastite stavove i ideje u različitim medijskim situacijama • modificira svoje stavove tolerirajući druge i drukčije.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-5.2.3 JZK-5.1.3 JZK-5.1.2
Ključni sadržaji	
• tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, popularni, znanstveni i stručni tekstovi • auditivni, vizualni i audiovizualni izvori • trivijalne i komercijalne medijske poruke • popularna kultura, mladi kao potrošačka skupina i industrija zabave • tolerancija i uvažavanje drugoga i drukčijega.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenici trebaju uspoređivati medijske tekstove sličnih sadržaja iz različitih medija: javnih, komercijalnih i neprofitnih prosuđujući vjerodostojnost informacija. Organizirati online debatu ili forum o nekom aktualnom problemu iz života mladih. Ishod se ostvaruje u skladu s interesima učenika, aktualnošću problematike vezane za društvenu zajednicu, društvene događaje i aktivizam mladih, te digitalnim mogućnostima škole i učenika. Ostvarenje može biti dio učničkih natjecanja (parlaonica, debatih klubova u virtualnom okruženju). Ostvarenje ovog dijela ishoda vrednuje se formativno. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih	

nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.3 Učenik procjenjuje utjecaje europskih književnih i općenito kulturnih programa/manifesta na stvaranje hrvatskog kulturnog identiteta.	• istražuje utjecaje europskih književnih manifesta/programa stilskih formacija 19. stoljeća na programe u hrvatskoj književnosti • analizira izravne utjecaje francuskih modernističkih smjerova i bečke moderne, boravaka pjesnika u Parizu, Beču i Pragu, na hrvatsko moderno pjesništvo • procjenjuje povezanost i uklopljenost hrvatskog kulturnog identiteta u zapadnoeuropski i srednjoeuropski kulturni identitet.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.4.3 JZK-2.4.1 JZK-4.1.2
Ključni sadržaji	
• programi/manifesti europskih stilskih formacija 19. stoljeća • programi/manifesti u hrvatskoj književnosti istoga razdoblja • utjecaj francuskih modernističkih smjerova 19. stoljeća i bečke moderne, boravaka hrvatskih modernističkih pjesnika u Parizu, Beču i Pragu, na književnost hrvatske moderne • hrvatski kulturni identitet u odnosu prema zapadnoeuropskom i srednjoeuropskom kulturnom identitetu.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Realizirati ishod u obliku eseja na temelju tekstova iz digitalnih izvora. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

GIMNAZIJA

4. razred /128 nastavnih sati godišnje/

PREDMETNO PODRUČJE: A/ Jezik i komunikacija	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.1 Učenik čita/piše u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	• čita/piše raspravljačke tekstove razlikujući ih od drugih vrsta tekstova • određuje strukturna obilježja teksta • citira sadržaje u korist vlastite argumentacije navodeći izvore • procjenjuje vlastita stajališta i svjetonazor prema određenim situacijama i događajima. • razlikuje vrste i oblike komunikacijskih tekstova • uspoređuje različite funkcionalne stilove prema zadanoj svrsi i namjeni • oblikuje vrste referata u skladu sa zadanim smjernicama
Poveznice sa ZJNPP	JZK-2.5.1 JZK-1.4.2
Ključni sadržaji	

- stil, stilistika, funkcionalni stilovi
- kritika
- polemika
- referat kao vrsta teksta
- komunikacijski tekstovi
- raspravljački školski esej
- školska zadaća.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Nastavnik mora upoznati učenika s najmanje dva teksta u kojima se može pronaći strukturna trodijelnost rasprave: teza, antiteza i sinteza ili postavljanje, dokazivanje i prihvaćanje teze. Učenike treba poticati na različite metode pisanja: bilježenje ključnih dijelova sadržaja, citiranje, konceptiranje parafriziranjem, sažeto konceptiranje. Uvažavanje gramatičke, pravopisne i stilističke norme hrvatskoga standardnoga jezika u pisanju je jako važno i neprestano treba učenike podsjećati na to.

Pisanjem raspravljačkog školskog eseja, učenici se kroz svaki pisani rad pripremaju za završne radove.

Učenik tijekom nastavne godine piše najmanje dvije školske zadaće s ispravicama. Inzistirati na pisanju školskim rukopisnim pismom.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.2 Učenik analizira raspravljačke tekstove iz različitih izvora.	• klasificira važnost informacija tijekom slušanja • razlikuje informacije prema točnosti i svrsishodnosti • uspoređuje svrhu i namjenu zadanog teksta • prosuđuje o vrijednosti vlastitih stajališta • iznosi stav o zadanoj temi • argumentirano obrazlaže tvrdnje i zaključke • poštuje pravila komuniciranja uvažavajući sugovornika • razvija govorničke i organizacijske vještine.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-5.1.3</u>

Ključni sadržaji

- debata (rasprava)
- kritika
- polemika.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Potaknuti učenike da naprave istraživanje o zadanoj temi i zajednički prosuđivati o njoj izmjenjujući suprotstavljene misli i kontraargumente - otkrivanje i rješavanje problema.

Uvježbavati pravila rasprave i javni govor. Naglasiti učenicima da trebaju argumentirano iznositi vlastite stavove. Organizirati rasprave i podsjetiti na poštivanje pravila rasprave, kulture izražavanja i govornih vrednota.

Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.3 Učenik pravilno primjenjuje leksičku normu hrvatskoga standardnog jezika.	• objašnjava proces leksičkoga posuđivanja • određuje vrste leksičkoga posuđivanja • analizira stilističke vrijednosti značenja leksema • razvrstava sinonime, antonime i homonime na zadanom tekstu

	• određuje vrste frazema s obzirom na vrstu riječi, sintaktičko ustrojstvo i prema podrijetlu • koristi frazeme u svakodnevnoj komunikaciji • pojašnjava vrste posuđenica navodeći primjere • oblikuje nove riječi • razlikuje vrste rječnika i njihovu ulogu (stranih riječi, razlikovni, usporedni, enciklopedijski, frazeološki rječnik i rječnik vlastitih imena i prezimena).
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.5.1 JZK-4.4.2
Ključni sadržaji	
• izraz i sadržaj leksema • sinonimi • antonimi • homonimi • međujezični dodiri i leksičko posuđivanje • leksikografija • frazeologija i vrste frazema • onomastika • semantostilistika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati i koristiti strategije interaktivnog učenja i rada na istraživačkom projektu. Preporučuje se suradničko učenje (učenik-učenik, skupina učenika). Kod učenika poticati organizacijske sposobnosti i snalaženje u timu. Istraživati o razlozima leksičkog posuđivanja, frazemima, antroponimima, toponimima, o uvjetima postanka frazema (sinonimija i antonimija, sintagma i rečenice). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.4 Učenik analizira glasovni sustav hrvatskog standardnog jezika	• objašnjava razliku između otvornika i zatvornika • razlikuje slog i morfonem • prepoznaje razlike između glasovnog i naglasnog sustava materinskoga idioma i hrvatskoga standardnog jezika • opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj (artikulacijska i akustička obilježja glasova) i nadodsječnoj (naglasak i dužina) razini • objašnjava fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene u kontekstu riječi • uspoređuje govorni i pisani oblik jezika (izgovor i pisanje glasova i suglasničkih skupina) • opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj i nadodsječnoj razini i prepoznaje glasovne promjene u riječima • tumači razliku između izgovornih cjelina u govoru i pismu • opisuje prozodijski sustav i primjenjuje u

	govorenju i u pisanju riječi kojima naglasak i naglasna dužina određuje značenje
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.5.1 JZK-4.4.2</u>
Ključni sadržaji	
- fonologija, fonetika - glasovi - glasovne promjene - naglasci	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Usvajanje je fonoloških, morfoloških i sintaktičkih znanja na metajezičnoj razini u gimnazijama usmjereno razvoju komunikacijske jezične kompetencije i svijesti o hrvatskome jeziku. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.5 Učenik primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila standardnog jezika razlikujući ih od organskih idioma.	- prepoznaje dijalekte i naglasak kroz leksičke, gramatičke, fonološke i glasovne promjene - primjenjuje pravogovorna i pravopisna pravila hrvatskoga standardnoga jezika u izražavanju - razlikuje vrste prilagodbe posuđenica - samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta - primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje - koristi potrebnu literaturu (pravopis, gramatika, rječnik).
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.3.2 JZK-4.3.1</u>
Ključni sadržaji	
- pravopis- ponavljanje usvojenih znanja i sadržaja primjena svih prethodno usvojenih pravopisnih pravila - pravogovorna i pravopisna prilagodba posuđenica - leksička norma prema ostalim normama hrvatskoga standardnog jezika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Potaknuti učenike na primjenu ranije stečenih pravopisnih i pravogovornih pravila rješavanjem različitih tipova zadataka. Prijedlog može biti kviz znanja (primjerice pub/učionički/kvizovi znanja ili digitalni kviz znanja). Učenici mogu samostalno pronalaziti različita pravila u jezikoslovnim priručnicima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.6 Učenik analizira raznolikost i povezanost povijesti jezika s razvojem nacionalnog identiteta i kulture.	- stavlja u odnos povijesni razvoj jezika s jezičnom suvremenosti - daje primjer književno-jezičnog bogatstva uvjetovanog povijesnim razvojem jezika - uspoređuje druge narode i njihove kulture uvažavajući različitosti - povezuje prethodno usvojene jezične povijesne sadržaje s novim saznanjima - djeluje u društvenoj zajednici u očuvanju hrvatskog jezika i kulturne baštine.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.5.1</u>
Ključni sadržaji	
- hrvatski jezik u 20. stoljeću - društveni i politički položaj hrvatskoga standardnog jezika - Deklaracija o nazivu položaju hrvatskog književnog jezika.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati učenike na korištenje metoda usmenog izlaganja: objašnjavanje, izvješćivanje, spontano iznošenje misli; vizualnih metoda (prikaz/plakat najvažnijih nadnevak i događaja). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.7 Učenik primjenjuje stečene prezentacijske vještine.	- izdvaja jednostavne i složene sadržaje o jezičnim temama - iznosi tvrdnju o temi potvrđujući ih činjenicama iz relevantnih izvora - primjenjuje vlastite organizacijske sposobnosti i vještine - koristi digitalne medije tijekom izlaganja - sudjeluje u radionicama i projektima u školi i društvenoj zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.4.2 JZK-4.4.1 JZK-5.2.2</u>
Ključni sadržaji	
samostalno prezentiranje jezičnog sadržaja.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se poticanje učenika na usmeno i pisano izražavanje, izražavanje vizualizacijama i kreativnim uratkom. Koristiti komunikacijske tehnologije i suvremene nastavne metode koje će omogućiti aktualizaciju i zanimljivost različitih nastavnih sadržaja. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: B/ Književnost i stvaralaštvo

Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.1 Učenik interpretira književno djelo izgrađujući vlastiti stav o pročitanoj.	- uočava različita žanrovska obilježja - prosuduje o društvenim, moralnim i kulturnim vrijednostima - karakterizira likove i njihove postupke - prepoznaje obilježja novih pojava u drami i

	- kazalištu • karakterizira autorov stil i način pisanja objektivnim citiranjem teksta • upotpunjuje rječnik i komunikacijske vještine • razvija svijest o vlastitim mogućnostima • uspoređuje svestremenske aktualne teme u interpretaciji književnog djela.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.1.3 JZK-1.4.3 JZK-1.4.1</u>
Ključni sadržaji	
• avangardno i suvremeno pjesništvo • proza (afirmacija novog tipa proze i procvata modernog romana) • strukturalizam • postmoderna, prodor fantastike i povijesti u prozna djela • prema stilskim i tematskim obilježjima: fantastičari, žensko pismo, proza u trapericama, povijesni roman, intertekstualnost • roman esej, roman struje svijesti, dokumentaristički tip proze • kraći prozni oblici • esejistika s osloncem na filozofiju i znanost o književnosti • pripovjedač u prvom licu • retrospektivna fabula • struktura paradoksa. • drama: antidrama / kazalište apsurdna, besmislenost egzistencije otuđenosti u suvremenom društvu i bliskost egzistencijalizmu • dramsko-epski teatar: (efekt začuđenosti), drama filozofske usmjerenosti (intertekstualnost).	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Nastavnik treba učenicima približiti autorov stil i način pisanja objektivnim citiranjem teksta. Učenik može odabrati književni lik po izboru i predstaviti se u njegovoj ulozi ili održati jednogminutni govor nakon provedene analize književnog djela. Potaknuti učenike na oblikovanje kraćeg dramskog teksta na temelju usvojenih književnih pojmova i obilježja moderne drame. Uprizoriti dramski tekst. Kroz različite zadatke, potaknuti učenike da uoče problematiku modernog dramskog teksta, da ga aktualiziraju te predlože društveno prihvatljivo rješenje problema. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.2 Učenik strukturira književnopovijesna razdoblja kroz književnu povijest do kraja 20. st.	• razlikuje književna razdoblja, njihove vremenske odrednice, tematske značajke i predstavnike • uspoređuje značajke književnih razdoblja s drugim vrstama umjetnosti i znanosti • koristi ispravno književno-teorijske pojmove i izraze u izražavanju • povezuje prethodno gradivo s novim sadržajima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.2.2 JZK-1.2.1</u>
Ključni sadržaji	
• književna avangarda(ekspresionizam, dadaizam, nadrealizam, imažinizam, kubizam, futurizam, nadrealizam, simultanimizam, konstruktivizam.) • ekspresionizam u hrvatskoj književnosti • hrvatska književnost između dva svjetska rata - književni aktivizam • prozno i dramsko stvaralaštvo u europskoj i američkoj književnosti u prvoj polovici i sredinom 20. st. • druga moderna u hrvatskoj književnosti • postmodernizam - suvremena književnost	

šest književnih tekstova za cjelovito čitanje su predložci za proučavanje navedenih književnih razdoblja prema predloženom slijedu. Nastavnik samostalno odabire ostale cjelovite tekstove ili ulomke s ponuđenog Popisa književnih tekstova prema svojoj profesionalnoj procjeni.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Nastavnik samostalno odabire ostale cjelovite tekstove ili ulomke s ponuđenog popisa prema svojoj profesionalnoj procjeni čime se otvara prostor njegove kreativnosti u nastavi. Poželjno je da odabrani tekstovi osuvremenjuju književni sadržaj. Predlaže se rad na suvremenim tekstovima i izrada vremenske crte. Korelacija unutar predmeta: B.IV.1, B.IV.3. Sadržaj ove tematske cjeline se može povezati sa sadržajima nastavnih predmeta: Likovna umjetnost (ilustracijadoživljaja) i Glazbena umjetnost, Povijest, Strani jezici, Filozofija, Psihologija i međupredmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj (stav, socijalni utjecaj) i Građanski odgoj (društvena zajednica, događaji, korisnost društvene zajednice, individualni identitet, različitosti)	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.3 Uspoređuje dva ili više različitih tekstova, književnih djela, koristeći nove riječi i izraze.	- usavršava govorničke vještine učenjem novih izraza i riječi - izgrađuje prezentacijske i organizacijske sposobnosti - demonstrira o sličnostima i razlikama sadržaja - analizira usvojena znanja s novostečenim spoznajama - prepoznaje reprezentativne književne tekstove za određene stilske formacije.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-1.3.3 JZK-1.2.1</u>
Ključni sadržaji	
- prepoznavanje različitih obrada najčešćih tema i motiva u skladu s različitim obilježjima pojedinih stilskih formacija - usporedna raščlamba tematski i žanrovski povezanih tekstova reprezentativne književne vrste za određene stilske formacije.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Nastavnik potiče učenike na prepoznavanje teme i motive u skladu s različitim obilježjima pojedinih stilskih formacija. Kreirati zadatke pomoću kojih će učenici usporediti dva tematski i žanrovski povezana teksta reprezentativne književne vrste za određene stilske formacije. Vrlo je važno uputiti učenike da uoče i uspoređuju nove pojmove i izraze u književnosti i drugim umjetnostima. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.4 Učenik stvara radove koji su sadržajno, organizacijski, stilski i tematski jasni te primjereni očekivanim postignućima.	- stvara literarne uratke različitih tema, žanrova, namjena i prezentacija nadahnute književnim tekstovima - promatra interpretaciju sadržaja objektivno i subjektivno - iznosi tvrdnju potkrepljujućim citatima - razvija suodgovornost za vlastito učenje i samoprocjenu - uređuje svoje pismene uratke planiranjem, revizijom ili pokušajem novog pristupa - kreira individualno ili timski ostale oblike stvaralaštva: recitacije, vizualizacije, dramska uprizorenja, multimedijske projekte.

Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.1 JZK-5.2.1</u>
Ključni sadržaji	
stvaralaštvo potaknuto književnim tekstom / umjetničkim djelom.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenika potaknuti da stvara literarne uratke različitih tema, žanrova, namjena i prezentacija nadahnute književnim tekstovima / umjetničkim djelima. Učenici mogu individualno ili timski pripremati recitacije, dramska uprizorenja, multimedijske projekte uz facilitaciju. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.5 Učenik prosuđuje važnost književnosti kao umjetnosti riječi za izgradnju vlastite osobnosti na primjeru samostalno odabranog književnog teksta.	- uspoređuje književnost s drugim umjetnostima kroz kulturološki, književno-povijesni i vremenski okvir - prepoznaje umjetničku vrijednost djela za izgradnju vlastite osobnosti - objašnjava zašto je odabrao taj književni tekst argumentirajući svoj čitalački ukus - upotpunjuje vlastiti čitalački ukus - povezuje važnost čitanja i cjeloživotnog učenja.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-2.3.1</u>
Ključni sadržaji	
- učenikov čitalački ukus - književni tekstovi / djela.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenik samostalno odabire temu iz književnosti i povezuje je s drugim umjetnostima kroz kulturološki, književno-povijesni i vremenski okvir. Nastavnik daje upute pristupu analizi književnog teksta / djela na obrađenim djelima tijekom srednjoškolskog obrazovanja uspoređujući ih s drugim vrstama umjetnosti. Nastavnik potiče učenika na intertekstualni pristup književnom tekstu. Avangardna umjetnost (slikarstvo, film i književnost) - povezati sve vrste umjetnosti s književnosti. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

PREDMETNO PODRUČJE: C/ Kultura i mediji	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.1 Učenik procjenjuje medijske tekstove i njihov utjecaj na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta.	- uspoređuje medijske tekstove, informacije, ideje, stavove, kulturni i povijesni kontekst - uspoređuje medijske i književne tekstove s različitim žanrovima - prati tijekove globalizacije i informatizacije - promišlja o vlastitim postupcima te o kulturnim vrijednostima - koristi provjerene izvore i sadržaje pri preuzimanju informacija - razvija sposobnost promatranja, sudjelovanja i stjecanje novih iskustava.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-4.2.3 JZK-5.2.2</u>

Ključni sadržaji	
• biografija, autobiografija, dokumentarni filmovi o književnicima, pjesnicima (suvremeno književno stvaralaštvo) • istraživanje o zadanoj temi iz različitih medijskih tekstova.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Vrlo je važno navesti i uputiti učenike na uspoređivanje istih sadržaja u različitim medijima: tiskano književno djelo, kazališna predstava, film, biografija pisaca (Gospoda Glembayevi, Prokleta avlija, Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja). Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima predmeta iz Društveno-humanističkog i Umjetničkog područja, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.2 Učenik uspoređuje različite medijske sadržaje motivirajući se za otkrivanje novih načina učenja.	• koristi provjerene izvore i sadržaje iz kojih preuzima informacije • odgovorno pristupa javnim informacijama razvijajući samopouzdanje • pronalazi različite metode i strategije učenja • istražuje o novim informacijama i medijima.
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-5.1.3</u>
Ključni sadržaji	
• radionica kreativnog pisanja (izbor) • intervju, reportaža • film, strip, radijska i televizijska emisija.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Organizirati zajedničku izradu stripa - povezivanje gradiva. Teme mogu biti školske ili učenikov izbor koji je otkrio istraživanjem koristeći medije. Potrebno je napraviti sintezu srednjoškolskog obrazovanja; napraviti vremeplov kroz književnost i druge vrste umjetnosti. Nastavnik može za ovu namjenu iskoristiti široku lepezu nastavnih metoda za ponavljanje gradiva. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.3 Učenik kreira vlastite sadržaje odgovorno koristeći društvene mreže, poštujući pravila sigurnosti.	• koristi nove informacije i sadržaje • kreira raznolike medijske sadržaje • odgovorno komunicira u virtualnom okružju na temelju pravilnika i uputa o sigurnosti i ponašanju • promovira odgovornu komunikaciju na društvenim mrežama
Poveznice sa ZJNPP	<u>JZK-5.2.1 JZK-5.1.2</u>
Ključni sadržaji	
• prezentacija, blog, YouTube sadržaj, društvene mreže, Podcast • online debata.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Poticati individualni ili timski rad za izradu sadržaja i odgovorno korištenje i komunikaciju u virtualnom okružju. Uraditi učeničku razrednu anketu u kojoj će se izjasniti o zanimljivosti sadržaja kako bi unaprijedili svoja znanja i vještine. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	
Odgojno-obrazovni ishod učenja	Razrada ishoda

C.IV.4 Učenik procjenjuje povezanost jezično-komunikacijskog područja i multimedijske komunikacijske tehnologije.	• koristi pravopisna i gramatička pravila u pisanju sadržaja • prikuplja korisne književne i jezične sadržaje • unapređuje svoj rječnik • izražava se punom i jasnom rečenicom • izgrađuje pismenost stilistički, sintaktički i semantički • prepoznaje važnost posjeta: kinu, medijskim kućama, sajmovima knjiga i sajmovima modernih tehnologija.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-4.2.1 JZK-4.5.1 JZK-4.3.2
Ključni sadržaji	
• molba, prijava, životopis • seminarski rad – pisanje završnog rada.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Uputiti učenike da iskoriste prethodno stečena znanja te ih upoznati sa životopisom, prijavom, molbom kao vrstom teksta, ali i pravnim aktom (analiza objavljenih natječaja, simulacija prijave na natječaj, točnost, istinitost, jasnoća, odgovornost, gramatička i pravopisna točnost). Nastavnik treba organizirati timski rad u kojem će učenici zajednički pronaći natječaj za posao i pravila pisanja. Nakon toga individualni rad - učenici samostalno pišu prijavu, zamolbu i životopis. Preporuka je da učenici rade i na elektroničkom opismenjavanju - pisano i elektronička (vlastoručni potpis, elektronička pismenost). Nastavnik tijekom cijele godine učenike priprema i za pisanje završnog rada (pravila pisanja rada i izvori informacija). Povezanost s prethodno usvojenim znanjima, posebice iz područja Jezik i komunikacija je neizostavna te nastavnik treba učenika stalno podsjećati na to. Ovaj ishod se može povezati s ishodima iz ostalih predmetnih područja ovog predmeta, s ishodima drugih nastavnih predmeta, kao i s ishodima međupredmetnih tema, ovisno o sadržaju koji učitelj koristi za ostvarenje ishoda.	

Predmet Hrvatski jezik omogućuje učenicima razvijanje vještina, stavova i vrijednosti nužnih za život i cjeloživotno učenje. To znači da u svim godinama učenja i podučavanja, na svim razinama, svim učenicima treba ponuditi jednake mogućnosti za razvijanje vještina slušanja, čitanja, pisanja i govorenja. Razvijanje čitalačke pismenosti i kulture izražavanja je preduvjet za razvoj i ostalih vrsta pismenosti, odnosno učenja svih ostalih predmeta i međupredmetnih tema.

Svaki učenik u procesu učenja pripada odjelnoj i školskoj zajednici, ali je i individua sa svojim karakteristikama u procesu učenja. Uključivanje učenika na osobnoj, odnosno individualnoj razini preko zadataka kroz koje može izraziti vlastite stavove i mišljenja vodi njegovoj samoaktualizaciji.

Učenici s posebnim potrebama (učenici s teškoćama u razvoju i učenju i daroviti učenici) su dio obrazovnog sustava koji je često sveden na margine te posebnu pozornost treba posvetiti upravo njima. Inkluzija ili uključivanje znači stvaranje takvog okružja u kojem svako dijete ima priliku razviti svoje potencijale. Učitelj/nastavnik prepoznaje granice učenikovih sposobnosti, prilagođava mu ljestvicu postignuća. Svakom učeniku je potrebna odgojno-obrazovna podrška kako bi kontinuirano napredovao u svojim postignućima. Interakcija i komunikacija između učenika i učitelja/nastavnika je ključ uspjeha odgojno-obrazovnog procesa.

Prvi, drugi i treći razred osnovnoškolskog obrazovanja obuhvaćaju razdoblje početnog čitanja i pisanja. U ovom razdoblju učenika se najčešće motivira kroz igru te mu je potrebno približiti sadržaje kroz njegova iskustva iz svakodnevnog života i okruženja.

Učenje i podučavanje mora uključivati samoinicijativno istraživanje i otkrivanje novih informacija koje će motivirati učenike za angažman i rad. Takvim radom učenik uči kako organizirati rad, osmisliti potrebno vrijeme za usvajanje novih sadržaja i prepoznati vlastite vrijednosti. U kasnijim fazama učenik će naučiti prepoznati i razinu usvojenosti znanja kako bi je unaprijedio pa čak i kritički samostalno vrednovao.

Cilj aktivnog učenja je potaknuti učenika na smisleno uključivanje u proces učenja i podučavanja što predstavlja sudjelovanje u planiranim aktivnostima i komunikaciji s drugima. Aktivno učenje alternativa je tradicionalnom obliku nastave u kojem je učenje najčešće bilo prikupljanje i reprodukcija činjenica.

Jezično-komunikacijsko područje prema svim suvremenim lingvističkim teorijama daje prednost komunikaciji nad klasičnim izučavanjem gramatike, odnosno daje prednost primjeni gramatičkih, pravopisnih, pravogovornih, leksičkih i stilističkih znanja. Potrebno je napraviti zaokret u načinu podučavanja, odnosno tradicionalnu nastavu u kojoj je učitelj u središtu pozornosti usmjeriti na aktivnu nastavu u kojoj će učenik biti središte odgojno-obrazovnog procesa.

Kreativnost učitelja/nastavnika osobito dolazi do izražaja u fazi planiranja nastave. Pažljivim odabirom aktivnosti učitelj/nastavnik će zainteresirati učenike na aktivnu uključenost u proces učenja što će dovesti do realizacije ishoda učenja i ciljeva predmeta.

Za pružanje kvalitetnih obrazovnih iskustava učenicima je od velikog značenja okruženje u kojem žive, rade i uče, a koje treba biti poticajno i primjereno učeničkoj dobi te omogućiti različitu dinamiku učenja pri čemu se uvažavaju i prihvaćaju različita mišljenja, stavovi i vrijednosti. Uzajamni odnosi učenika i učitelja/nastavnika temelje se na međusobnom poštovanju i povjerenju što doprinosi stvaranju pozitivne razredne klime. Tijekom učenja i podučavanja u razrednome odjelu treba vladati pozitivno i radno ozračje u kojemu učenici osjećaju zadovoljstvo i pripadnost skupini. S druge strane, učitelj/nastavnik mora u svom radu koristiti inovativne pristupe u podučavanju te tako kontinuirano unaprjeđivati vlastite kompetencije u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva, a koje će i na učenika djelovati poticajno.

Učitelj/nastavnik kreira proces učenja na način da svi učenici budu aktivno uključeni u proces učenja. Učenici se mogu organizirati i u skupine radi ostvarivanja različitih projekata (individualnih, razrednih i školskih) nadgledanja, planiranja i samoreguliranja vlastitoga napredovanja u usvajanju znanja, vještina i stavova, usvajanju kompetencija. Prvi korak je utvrditi prethodna učenička znanja u cilju povezivanja s novim znanjima koja tek treba usvojiti. Sljedeći korak je odabir odgovarajućih i relevantnih aktivnosti. Odgovarajuće aktivnosti su one koje su prikladne učeničkoj dobi, a relevantne su one aktivnosti kojima se mogu zadovoljiti postavljeni ishodi i ciljevi učenja. Zadatak učitelja/nastavnika je pronaći najbolje metode koje će omogućiti primjenu naučenog. Učenik/učitelj će osposobiti učenike za samostalno učenje, poticati razvoj kritičkog mišljenja, razvijati metakognitivnu svijest kod učenika – mišljenje o vlastitom mišljenju.

Vještine i znanja stečena u prethodnim razredima se podrazumijevaju i usložnjavaju. Kako bi se dana iskustva mogla učinkovito organizirati u nastavnoj praksi, potrebno je osigurati različite materijale i izvore koje učitelj/nastavnik odabire ili ih sam izrađuje, a može i u suradnji s učenicima. Materijali moraju biti funkcionalni i usmjereni na ostvarenje ishoda i ciljeva predmeta definiranih predmetnim kurikulumom.

Polazišni izvori nastave Hrvatskog jezika različite su vrste tekstova svih funkcionalnih stilova, različitih sadržaja i struktura u različitim medijima. Tekst je lingvometodički predložak koji se nalazi u učenicima dostupnim izvorima (udžbenicima, ali i tekstovima iz drugih izvora koje učitelj/nastavnik može pripremiti). Materijali iz digitalnih izvora koji su dostupni upotrebom IKT tehnologija, podrazumijevaju digitalnu pismenost, a takav pristup motivira učenika za nova saznanja iz različitih izvora.

U nastavi Hrvatskoga jezika potrebno je kontinuirano unaprjeđivati kompetencije da bi se održala visoka profesionalna kvaliteta podučavanja u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva i globalizacije.

Potrebno je omogućiti učenicima fleksibilnost u pristupu, istraživanju i analiziranju informacija iz različitih izvora kako bi mogli primijeniti stečeno znanje za rješavanje problema i donošenje odluka te razvijanje kompetencija potrebnih za cijeli život (komunikacijske, pismene, čitalačke, medijske).

F/ VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE

Nastavni predmet Hrvatski jezik uči se i podučava tijekom svih godina osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Tijekom tog razdoblja zadatak učitelja/nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu je unaprijediti vlastito podučavanje i voditi brigu o osobnosti učenika, poticati njegovo samopouzdanje i motivirati ga za učenje i napredak - vrednovati. Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini ostvarenosti ishoda, kompetencija, znanja, vještina, sposobnosti, samostalnosti u radu, u skladu s definiranim i prihvaćenim metodama. Načine i oblike vrednovanja treba potpuno uskladiti s kurikulskim pristupom nastavnom procesu.

Oblici vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik su: usmena provjera, pisane provjere zadatcima otvorenog i zatvorenog tipa, samostalni učnički radovi, eseji, izvješća, projekti, seminarski radovi, rasprave, usmena izlaganja, aktivnost na satu, bilješke o praćenju rada svakog učenika i suradnje s drugim učenicima, učenikova samoprocjena.

Pravilnim odabirom i primjerenom upotrebom pojedinih oblika vrednovanja nastavnik će procijeniti, ocijeniti i evaluirati učenička postignuća u različitim razinama složenosti zadataka i različitim dimenzijama znanja.

Sumativno se vrednuje usvojenost znanja i razvijenost vještina, a prati se i procjenjuje usvojenost općeprihvaćenih stavova i vrijednosti te razvijenost navika i elementi temeljnih kompetencija. Najčešće se sumativno vrednuju postignuti ishodi učenja na kraju određene faze u procesu učenja, na primjer na kraju nastavne teme ili cjeline, polugodišta ili nastavne godine, ali je poželjno što češće davati učeniku mogućnost dobivanja ocjene. Formativno vrednovanje odvija se kontinuirano tijekom izvođenja nastavnog procesa. Važno je uočiti koji oblici rada, koje metode, kakve aktivnosti dovode do postizanja najboljih rezultata. Povratna informacija je ovdje jako važna jer se učenika usmjerava, potiče, redovito prati, savjetuje kako bi kontinuirano napredovao.

Pri tom se uočava odgovarajući način rada za postizanje najboljih rezultata, otkrivaju se darovitosti ili slabosti pojedinog učenika te ga se preciznom povratnom informacijom savjetuje i upućuje na uspješne načine postizanja još boljih rezultata. Samovrednovanje učenika također dobiva ulogu koju zaslužuje, jer je to način da učenik procijeni vlastitu usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u procesu učenja.

Sumativnom ocjenom se vrednuju elementi ocjenjivanja koji proizlaze iz odgojno-obrazovnih ciljeva. Neki od mogućih elemenata ocjenjivanja učenika u postupcima provjeravanja su:

1. *Jezik*
2. *Izražavanje i stvaranje*
3. *Književnost*
4. *Kultura i mediji*
5. *Kultura rada.*

Vrednovanje obuhvaća tri pristupa:

- vrednovanje za učenje
- vrednovanje kao učenje
- vrednovanje naučenog.

Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje su uži pojmovi od pojma vrednovanje. Vrednovanje kao učenje podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces te razvoj učeničkoga autonomnog pristupa učenju pomoću samovrednovanja i vršnjačkog vrednovanja. Vrednovanje za učenje služi unaprijeđivanju i planiranju budućega učenja i podučavanja praćenjem rada učenika. Vrednovanje naučenog je ocjenjivanje razine postignuća učenika. Vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje ne rezultiraju ocjenom nego kvalitativnom povratnom informacijom (formativno vrednovanje).

Preporučeni pristup vrednovanju jest koristiti sva tri navedena pristupa vrednovanja. Iako vrednovanje naučenog kao sumativno vrednovanje ne smije biti jedini pristup, on je neizbježan u nastavnom procesu. Provođenje vrednovanja je važno za poboljšanje, razvoj i napredak svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.